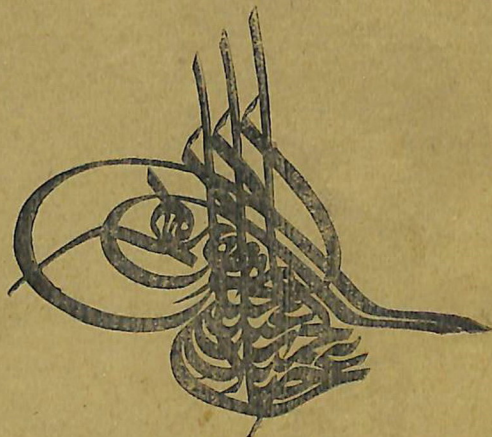

Տ Ի Ի Ս Թ Ո Ւ Ր

ՍԱՆՁՈՒՄԷՒ ԷՖԻԵԱՐ ՆԱՄ ԱԷՐԻՏԷՆԻՆ

ՍԱՀԻՊ ԻՍԹԻԵՍՁԸ

Կ. Յ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ ՄԱՐԻՇԵԹԻՅԱԷ

ԼԻՍԱՆԸ ԼԷԹԱՅԵԹՐԷՍԱՆԸ ԹԻՐԻԲԷՏԷՆ

ԱՅՆԷՆ ԷՐՄԷՆԻՃԷ ՀՐՈՒՖԱԹԱ ՆԱԳԼ

ՎԷ

ՄԷԱՐԻՖԻ ՈՒՄՈՒՄԻՅԷՆ ՆԷՋԱՐԵԹԻ ՃԷԼԻԼԷՍԻ

ԲՈՒԿԱԹՐՅԱԹԱ ԹԱՊ ՈՒ ՆԷՆՐ ԻՏԷԼՄԷՇ ՏԻՐ

ՃԻՒՋ 6 — ՂՇ. 5

Ի Ս Թ Ա Ն Պ Օ Լ

ԿԱԼԱԹԱՏԱ, ԲԷՐՇԷՍՊԷ ԲԱՋԱՐԴՆԱՆ, Ն. 41, ԻՄԻ ԽԱՆԴՆԱՆ
ՍԱՆՁՈՒՄԷՒ ԷՖԻԵԱՐ ԹԱՊԻԱՆԷՍԻՆՏԷ

1881

վերելքը իսկ, ասհապը հաճախածն
ծիւմէսի, պէրի իւզ զիմէ գալըր.
վէ ասհապը հաճախածն պիրինէ
հիււմէթէն, բօլիչանն ագճէսի պիր-
թէվասուլթ վիրիտիկի թագաիրտէ,
անտէն սօնրա կէլէն պիլ ճիւմէ աս-
հապը հաճախէ, պէրի իւզ զիմէ օլուր.
գալըր քի, թէվասուլթ թարիգիլլէ,
պիր բօլիչանն թէէտիյեթսինէ պիր
գաչ թալիպ զուհուր իտէր իսէ, սա-
յիլլէրինտէն զիեատէ էչիսա թէպրիյ-
եթսինի տէրիւհտէ իտէն քիմնէ թագ-
աիրմ⁽¹⁾ վէ թէրճիհ⁽²⁾ օլունուր. մաս
հէզա, ֆիլ ասըլ բօլիչա քեաղըտը,
քէնտուսի իւզէրինէ չէքիլպ տէ, ատէ-
մի գապուլինէ մէսինի, բրօթէսթօնուն
թաւհիրինէ պաիս օլունլ օլան քիմնէ,
բօլիչանն ագճէսինի վիրմէք խուսու-
տունտա, իսպաթը վիճուտ իտէր իսէ,
պիլ ճիւմէ թալիպլէրէ, թէրճիհ օլու-
նուր:

117. Թրէնկիսթանն մէմալիքի պէր-
րիյեթ վէ ճէզալիքի⁽³⁾ թարաֆընտան,
վէ կէրէք Աֆրիգանն սէվահիլի⁽⁴⁾ չի-
մալիյեթսի ճանիպլինտէն քէչիտէ օլու-
նուպտա, կէրէք իպրազը ագըպլինտէ,
վէ կէրէք պիր վէ միւթէատաիտ եէվմ,
վէ մահ վատէ իլէ, մէմալիքի Օսմա-
նիյեթտէ թէէտիյեթսի լազըմ կէլէն
պիր բօլիչանն համիլի, թարիլի կիւ-
նիւնտէն իթիպարէն, ալթը մահ զար-
ֆընտա թէէտիյեթ, վէ եախօտ գա-
պուլինի իտտաա իթմէսի լազըմ կէ-
լիպ, իթմէտիկի թագաիրտէ, ասհա-
պը հաճախթ իւզէրինէ, վէ պէրի
գարչըլըզընը թէտարիք իթմիլ պու-
լունան ասըլ բօլիչանը քէչիտէ իլլէ-
միլ քիմնէ ալէյհինտէ, տալաեա թէ-
չէպպիւս իթմէք սալահիյեթթինտէն
մահրում գալըր. գալըր քի, Աֆրի-
գանն սէվահիլի ճէնուպիյեթսինտէն,
իւմիտ-պուրնու տախի միւսթէնն օլ-

մաեարագ, չէքիլէն բօլիչալար իլին
տալա իթմէք մէօհլէթի, պիր սէնէ օ-
լուպ, Ամէրիգանն մէմալիքի պէրրիյ-
եթ վէ ճէզալիքի, վէ կէրէք Հինտիս-
թանն մէմալիքի պէրրիյեթ վէ ճէզա-
լիքի թարաֆընտան, վէ սայիր պիլ
ճիւմէ մէմալիքի պալիտէ ճանիպլին-
տէն, մէմալիքի Օսմանիյեթէնէ քէչիտէ
գըլլընան բօլիչալարն մէօհլէթի, քէ-
զալիք պիր սէնէնէ գատար միւսթէտ
օլուր:

վէ քէզալիք, տէվլէթի Ալիյեթ մէ-
մալիք վէ թիճարէթկեահլարընտան չէ-
քիլիպտէ, մէմալիքի էճնէպիյեթտէ
թէէտիյեթսի լազըմ կէլէն բօլիչանն
համիլի, պէր վէճհի պալէա, մէմալի-
քի պալիտէնին մէսաֆաթընա⁽⁵⁾ կէ-
րէ վազ ու թայեին գըլլընան մէօհլէթ
էննաալնտա, բօլիչանն թէէտիյեթ վէ
եախօտ գապուլինի իտտաատան իհ-
մալ իլլէտիկի թագաիրտէ, պէր վէճ-
հի մէչուհ, իսթիհգազաթընտան
մահրում գալըր. անճագ, էննայի
մուհարէպէտէ, զիքը օլունան մէօհ-
լէթլէր իքի գաթ օլուր. մաս հէզա,
բօլիչանն ալըճըսը իլէ սաթըճըսը պէյ-
նինտէ, վէ կէրէք հալալէ ասհապը
միեանընտա ագտը սէպգաթ իթմիլ
օլուպ, ուսուլի մէրգումէնէ մութա-
պըգ օլմանան մուզալէլաթը մախու-
սէնէ, մարիւզ զիքը⁽⁶⁾ նիզամաթտէն պիր
կիւնա խալէլ կէլմէմէք լազըմ տըր:

118. Բօլիչանն համիլի, վատէսի
հուլուլ իթտիկի կիւն, բօլիչա ագճէ-
սինին թէէտիյեթսինի իսթէմէք լազըմ
տըր:

119. Բօլիչանն վատէսի հուլուլ ի-
տիպ տէ, թէէտիյեթսինտէն իսթինա
օլունտուղու թագաիրտէ, վատէնին
ֆէրատաք կիւնիւ, ատէմի թէէտիյեթ-
սի հագգընտա, բրօթէսթօ թապլի օ-
լունուր պիր գըթա սէնէտ իլէ իտտաա

(1) Թագաիրմ, իլք սայլագ:

(2) Թէրճիհ, իւսթիւն թուրմագ:

(3) Ճէզալիք, ճէզիլլէր, ատալար:

(4) Սէվահիլ, սահիլլէր, տէնիլ զընըլար:

(5) Մէսաֆաթ, ուզաղըլ:

(6) Մարիւզ, զիքը կէլմիլ օլան:

օլունմագ լազըմ տըր . անճագ , հասպ էլ գանուն եօրթու սաեըլան կիւնէրտէն պիր կիւնէ թէսատիւֆ իտէր իսէ , օլ կիւն թէէիիր իլէ , իրթէսի կիւնիւ իտտաաեա թէչէպպիւս օլունուր :

120. Բօլիչանըն համիլի , վէլէվ մուգատտէմա , ատէմի գապուլ բրօթէսթօսունու թանդիմ իթմիչ , վէ եախօտ իւզէրինէ բօլիչա չէքիլէն քիմանին իֆլաս վէ վէֆաթը զուհուր իյլէմիչ իսէ տէ , ատէմի թէէտիյեէսինէ տայիր , տիկէր պիր բրօթէսթօ տալիս իթմէքտէն մուաֆ տէկիլ տիր . անճագ , վատէտէն էփվէլ բօլիչանը գապուլ իտէն քիմանին իֆլասը զուհուր իտէր իսէ , երինէ բօլիչանըն համիլի , բրօթէսթօսունու իսթէմէք , վէ մաթլուպունու իտտաա իյլէմէք խուսուլարընա գատըր տըր :

121. Թէէտիյեէ օլունմամագ իւզրէ բրօթէսթօ օլմուչ պիր բօլիչանըն համիլի , կէրէք քէչիտէ իտէն քիման , վէ ասհապը հափալթտէն հէր պիրի ալէյինէ , պաշգա պաշգա , վէ կէրէք բօլիչանը քէչիտէ իթմիչ քիման իլէ , ասհապը հափալթթն մէճմուի ալէյինէ , պիրտէն իտտաա պիրլէ , քէֆալէթ տափասընը իթմէկէ գատըր տըր . քէզալիք , հափալթտէն հէր պիրինին , քէնտիսինտէն էփվէլ բօլիչանը տէվր իթմիչ , վէ եախօտ քէչիտէ իյլէմիչ քիմանէր հազգընտա , վէճհի մէշրուհ իւզրէ , քէֆալէթ իտտաաընը իթմէկէ , սալահիյեէթի վար տըր :

122. Բօլիչանըն համիլի , եալընըգճա , բօլիչանը քէնտիսինէ ֆէրաղէթ իթմիչ քիման ալէյինտէ իտտաաեա թէէսատի իտէր իսէ , բրօթէսթօսունու պունա իլան իթմէք , վէ ազճէսի վիրիլմէտիկի հալտէ , բօլիչանըն սաթըր , պիր գօնագ մէսաֆէ մահէլտէ մուգըրիմ իսէ , բրօթէսթօսուն թարիսինտէն իթիպարէն , օն պէչ կիւն գարֆընտա մահքէմէե տափէթ իյլէ-

մէք իւզրէ մէճպուր տուր . էկէր բօլիչանըն սաթըր , ազճէսի վիրիլէճէք մահէլտէն , պիր գօնագտան զիեատէ պայիտ պիր եէրտէ մուգըրիմ իսէ , զիեատէ օլան պէհէր գօնագ իչին , իւչէր կիւն իլափէ պիրլէ , մէօհլէթին իմթիտատը լազըմ կէլիր :

123. Մէմալիքի տէվլէթի Ալիյեէտէ քէչիտէ օլունուպտա , տէվլէթի Ալիյեէնին մէմալիքի պէրրիյեէսինտէն խարիճ ճէզիրէլէրտէ , վէ պիլատը պայիտէտէ , վէ եախօտ մէմալիքի էճնէպիյեէտէ թէէտիյեէսի մէշրութ օլան բօլիչալարըն , բրօթէսթօլարը վուգունտէ , մէմալիքի տէվլէթի Ալիյեէտէ մուգըրիմ օլուպ , բօլիչանը քէչիտէ իտէն , վէ տէվր ու հափալթընը գապուլ իյլէեէլէրին ալէյինտէ օլաճագ տափալարըն մէօհլէթի մուայեէնէլէրի , պէր վէճհի աթի զիքըր օլունուր : Գրպըրա , վէ կիրիտ , վէ սայիր պահըր Սէֆիտտէ վազըր ատալարտա , իքի մահ , Մըսըր , վէ իսքէնտէրիյեէ վէ հափալիսինտէ վազըր պիլատտէ , տէօրթ մահ , Թունուս , վէ Թարապլուս , վէ ճէզալիլ մէմլէքէթլէրինտէ , պէչ մահ , Ավրօրատտէ վազըր մէմալիքի էճնէպիյեէտէ , տէօրթ մահ , վէ Աֆրիգա , վէ Ասիեանըն Հինտիսթան գըլթասընտա , պիր տէնէ մէօհլէթ իթիպար օլունուր : Էմուայի մուհարէպէտէ զիքըր օլունան մէօհլէթլէրին մէճմուի , իքի գաթ իթիպար օլունուր :

124. Բօլիչանըն համիլի , հէմ բօլիչանը չէքէն , վէ հէմ տէվր ու հափալէսինի իտէնլէր ալէյինտէ , ումուլէն տափաեա միւթէսատտի օլուր իսէ , պալէատէ զիքըր օլունան մէօհլէթլէրին ինզըզապընա տէկին , իտտաաեա սալահիյեէթի վար տըր : Բօլիչանըն համիլի , պէր վէճհի մէշրուհ , էսնայի մէօհլէթտէ տափա իտիպ , ազճէսինի թազմին վէ ախզ իթտիկի թազտիրճէ , ազճէսի վիրէն տալի , քէնտուտէն մուգատտէմ օլան ասհապը հափալթ-

տէն , վէ կէրէք բօլիչանը քէշիտէ իւտէն ատէմտէն , կէրէք մէծմուխնտէն պիրտէն , վէ կէրէք միւնֆէրիտէն հէր պիրիւտէն տէվը իտէր իտէ , բօլիչանը քէշիտէ իտէն ատէմէ վարընճա , հէր պիր միւտտաի հազգընտա , մէօհլէթի մէզքիւրէ ճարի վէ միւթէպէր տիր . վէ մէօհլէթի մէզքիւրէնին իպթիտա . սը , հէր պիր միւտտաինին , տավաեա թէսատտի իթտիկի կիւնիւն ֆէրտա . սընտան ատտ վէ իթիպար օլունուր :

125. Պէր վէճհի մէշուհ , կէօրիւլ . տիւկիւ անտէ , վէ կէրէք պիր վէ միւ . թէատտիտ եէվմ վէ մահ վատէ իլէ թէէտիյեհսի լազըմ կէլէն բօլիչանըն իպրազը , վէ ատէմի թէէտիյեհսինէ տայիր բրօթէսթօնուն իճրասը , վէ քէ . ֆալէթ իտտաասը խուսուլարը իչին վազ օլունան մէօհլէթլէրին ինգըզա . սընտան սօնրա , պիր բօլիչանըն համիլի , ասհապը հավալթ (1) ալէյհնտէ , պիր վէճհլէ տավա իտէմէհիպ , օլ պապտէ , ասըս սալահիյեհթի գալմա . տըղը տէրքեար տըր :

126. Ասհապը հավալթըն տաիսի , հէր պիրինէ ըաճի օլտուղու մէրթէ . պէտէ , մար իւզ գիքը մէօհլէթլէրին ին . գըզասընտան սօնրա , բօլիչանը քէն . տիլէրինէ ֆէրաղաթ իթմիշ քիմնէլէր ալէյհնտէ , քէֆալէթ տավասընը իթ . մէկէ իթիհհազալարը եօզ տուր :

127. Գէզալիք , բօլիչանըն վատէսի հուլուլինտէ , գարշըլըղընը իսալ իլլէ . տիկինի , քէշիտէ իտէն ատէմ իսպաթ իտէպիլիր իտէ , մէրգուսուն ալէյհնէ տավա իթմէկէ , բօլիչանըն համիլի , վէ ասհապը հավալթըն իսթիհհազա . լարը գալմազ . վէ պու թագտիրտէ , հէր քիմին իւզէրինէ բօլիչա քէշիտէ օլմուշ իտէ , եալընըզ օլ քիմնէ ալէյ . հինէ տավա իթմէկէ , համիլին իսթիհ . հազը տէրքեար տըր :

128. Բրօթէսթօ քեաղըտընըն թահ . բիր վէ իլանը իչին , վէ կէրէք մահ .

քէմէեէ տավէթ իչին , պալէատէ մու . հարրէր թայեին օլունան մէօհլէթլէ . ըին ինգըզասընտան սօնրա , բօլիչանը քէշիտէ իթմիշ օլան քիմնէ , վէ եա . խօտ ասհապը հավալթտէն պիրի , նազտէն եախօտ պիր հիսապա մահ . սուպէն , վէ եախօտ պաշգա պիր թագ . ըիպլէ , բօլիչանըն թէէտիյեհսինէ մախ . սուս մէպալիլլէ տէսթրէս օլուր իտէ , մար իւզ գիքը իւշ մատտէլէրտէ մէզ . ըիւր օլտուղու իւզըն , տավաեա ատէ . մի սալահիյեհթ քէֆիլիյեթի պէր թա . ըաֆ օլուպ , բօլիչանըն ազ ճէսինի կէ . ըի ալմըշ օլան քիմնէ ալէյհնտէ իտ . տաա իթմէկէ , էզ սէր նէվ , համիլին իսթիհհազա վէ սալահիյեհթի հասըլ օլուր :

129. Ատէմի թէէտիյեհսինէ մէպնի բրօթէսթօ օլմուշ բօլիչանըն համիլի , ազ ճէսինի թէէմին իչին քէֆիլ միւ . թալէպէսինէ թէշէպալիւս իթտիկի եա . նատէ , բօլիչանը քէշիտէ , վէ գապուլ , վէ հավալէ իտէնլէրին մալ , վէ ազ ճէ , վէ զիմէմլէրինէ զաֆէր (2) պուլուր իտէ , թիճարէթխանէ մաարիֆէթիլլէ , օլ մալ , վէ ազ ճէ , վէ զիմէմի թէվգըֆ իթտիրմէկէ միւզթէտիր օլուր :

130. Բօլիչանըն ատէմի գապուլի վէ եախօտ ատէմի թէէտիյեհսի ճիհէթ . լէրիլլէ , թէրթիպի լազըմ կէլէն բրօ . թէսթօ քեաղըտընը , պիր մաարուֆ մահքէմէ վէ եա մէճիս մաարիֆէթիլ . լէ , բրօթէսթօնուն շէրպիթի լազըմէ . սինէ բիպլէթ օլունարազ , բօլիչանը թէէտիյեհ իտէճէք քիմնէ , վէ իճա . պընա կէօրէ «էլպըզնիա» թապիր օլու . նուր իքինճի տէրէճէտէ թէէտիյեհ . սինի հավալէ իթտիկի քիմնէ պուլտու . ըուլուպ , գապուլ վէ թէէտիյեհտէն իմթինալէրինի թահգըզ իթտիրտէն սօնրա , թահրիր օլունմազ լազըմ տըր :

131. Բրօթէսթօ քեաղըտընտա թէր . գրիմ օլունաճազ մէվատտ , բօլիչա թէ . մէսաիւկիւնիւն ըաֆ պէլաֆլ իպա .

(1) Հավալթ , հավալէլէր :

(2) Զաֆէր , էօլ , նուսրէթ :

րէսի, վէ գապուլ, վէ հաւալաթը, վէ կէրէք հինի իգթիգատէ գապուլ իտէ-
ճէք էչխասըն քէյֆէյէթլէրի, վէ բո-
լիչա մէսլաղընըն միւթալէսլէ օլուն-
տուղու, վէ ազճէսինի վիրէճէք քիմ-
սէ հազըր օլուպ օլմատըղը, վէ թէէ-
տիյէտէն, վէ վազը իմլատէն ատէ-
մի գուտըէթ վէ իմթինաի քէյֆէյէթ-
լէրի, իշարէթ գըլընմագտան իպարէթ
տիր:

132. Պալէատէ թափսիլ վէ պէհան
օլունտուղու իւզըէ, շուրութու լազը-
մէսլիյէ իճապ իտէն բրօթէսթօ քեա-
ղըտը եէրինէ, թիւճճար թարաֆըն-
տան, վէ եախօտ ախէր պիր մահէլլ-
տէն չէհատէթնամէ թարղընտա քեա-
ղըտ իպրազը, մագպուլ վէ միւթէ-
պէր տէկիլ տիր. էկէր. օլ պէլտէտէ
գանչէլէրէ, եանի, պա ֆէրմանը
աալի նասպ ու թայիին գըլընմը թի-
ճարէթ վէքիլլէրի իգամէթկեհաճը մէվ-
ճուտ տէկիլ իսէ, օլ պէլտէնին մէմ-
լէքէթ մէճլիսի թարաֆընտան, շու-
րութու իւզըէ, պիր գըլթա մաղպաթա
իպրազ իտէր իսէ, օ սուրէթտէ ամէլ
վէ իթիպար օլունուր:

133. Գանչէլէրէ մէէմուրլարը, եա-
նի թիւճճար վէքիլլէրի, բրօթէսթօ
քեաղըտըրընըն պի իպարէթիհա սու-
րէթլէրինի իթա, վէ էվրազը մատուտ,
վէ սահլանմըչ, վէ թիւճճար ճէրիտէ-
լէրի հազգընտա մէրի իւլ իճրա գա-
վախտէ թաթպիգան թէրթիպ օլուն-
մուչ մախսուսճա պիր տէֆթէրէ, կիւ-
նիւ, վէ թարիսիյէ, լաֆղ պէ լաֆղ
գայտընը թէսթիր վէ իմլա իթտիրմէք
իւզըէ, մէճպուր օլուպ, մուղայիլի
քէյֆէյէթ վուգուխտէ, մէէմուրլի-
նէթլէրինտէն աղ իլէ, ասհասըր հու-
գուգ ինտինտէ զարար վէ զիեան վէ
մէսարիֆ, վէ կիւզէչթէտէն մէսուլ
օլմալարը լազըմ կէլիր:

134. Բիգամպիեօ տէտիքլէրի պիր
բօլիչա, մահէլլինէ պիլ վիսուլ, գա-

պուլ օլունմանըպ, բրօթէսթօ ուսու-
լի իճրասընտան պաշգա բօլիչանըն հա-
միլի, բօլիչանըն հալի օլտուղու մէսլ-
լաղը, բօլիչանը քէնատույէ իրսալ իտէն
քիմսէ իւզէրինէ, թէքրար, աքսինէ
բօլիչա իթմէք մանէասընա տըր:

135. Բրօթէսթօ օլմուչ պիր բօլի-
չանըն րէս իւլ մալի (1) վէ մէսարիֆի,
վէ գամպիօ թէֆալիլթի (2), ասըլ բո-
լիչանը չէքէն շախս թարաֆընտան,
վէ եախօտ ճիրանթալարըն պիրի ճա-
նիպլինտէն, ի էճլ իւթ թահսիլ, բօլի-
չանըն համիլի «բըթէթ» թապիր օլու-
նուր, եանի, պիր գըլթա ճէախտ բո-
լիչա թանղիմինէ մէճպուր օլուր:

136. Բիգամպիեօ մատտէսի, բօլի-
չանը չէքէն քիմսէ հազգընտա, թէէ-
տիյէտէսի լազըմ կէլէն մահէլլտէն, ֆիլ
ասըլ չէքիլտիկի մահէլլէ նագլի իչին
թախսիս օլունան գամպիեօնուն ըայի-
ճինէ նաղարէն հիսապ վէ թանղիմ
օլունուպ, ճիրանթալար հազգընտա
իսէ, րիգամպիեօ մատտէսի թանղիմի,
ասըլ բօլիչա, գանղի մահէլլտէ, պուն-
լար թարաֆընտան վիրիլմիչ, վէ եա-
խօտ ֆիրուլթ օլունմուչ իսէ, հէման
օլ մահէլլտէն, ազճէսի թէէտիյէ օ-
լունաճագ մահէլլէ վարընճա թախսիս
օլունան գամպիեօ ըայիճինէ իթիպա-
րէն, իճրա օլունուր:

137. Բօլիչանըն իատէսի, բըթէթ,
եանի իատէ հիսապը թապիր օլունուր
պիր գըլթա տէֆթէրի միւֆրէտաթէ
միւհթաճ տըր:

138. Իչպու իատէ հիսապընտա, էվ-
վէլա բրօթէսթօ օլունմուչ բօլիչանըն
րէս իւլ մալի, սանիեա, բրօթէսթօ մէ-
սարիֆի, վէ գօմիսիօն, վէ տէլլալիյէ,
վէ տամղա րէսմի, վէ մէքթուպ նագ-
լիյէտէսի միսիլլու պաղը մուգաննէն մէ-
սարիֆի, սալիսա, իւզէրինէ բըթէթ
վէճհլէ բօլիչա չէքիլմիչ քիմէնին իս-
մի, վէ հէր նէ ֆիեաթլա ալընմըչ ի-
սէ, գամպիեօնուն ըայիճի քէյֆիլ-

(1) Բէս իւլ ճալ, պիր ալաճաղըն անասը:

(2) Թէֆալիլթի, զիեատէլիր:

եւթընէրի, մէսթուր օլուպ, գամպիեօ սըմնարը թարափընտան, վէ պու մի-սիլլու սըմնար պուլունմատըղը եւեր-լէրտէ, իրի նէֆէր թաճիր ճանիպին-տէն, թաստիգ օլունմագ լաղըմ տըր. վէ բրօթէսթօ օլունմուշ բօլիչա թէ-մէսսիւկիւ, վէ կէրէք բրօթէսթօ քեա-ղըտը, վէ եախօտ բրօթէսթօ քեաղը-տընըն պիր գըթա մուսատտագ սու-րէթի, պէրապէրճէ իրսալ օլունուպ, անճագ, աքսինէ բօլիչա, ճիրանթա-լարըն պիրի իւզէրինէ չէքիլիւ իտէ, թէէտիյեհսի լաղըմ կէլէն մահէլլտէն, ան ասըլ չէքիլտիկի մահէլլէ վարըն-ճա, գամպիեօնուն ըայիճինի միւպէյ-եին, պէր վէճհի պալէա պիր գըթա չէհատէթնամէ տախի, պէրապէրճէ իրսալ օլունուր:

139. Եալընըղ պիր բօլիչա թէմէս-սիւկիւ իչին, միւթէատտիտ իտտէ հի-սապլարընըն թահրիրի ճայիղ տէկիւ տիր. վէ իչպու իտտէ հիսապը, պիր ճիրանթատան պաշգա ճիրանթատե-տէվը, վէ ազճէսի թէէտիյեհ օլունա-րագ, պիլ ախէրէ բօլիչաեը չէքէն քիմ-սէեէ վարըպ, անըն թարափընտան, թէմամէն ազճէսի էտա, վէ ուսուլի իպրա իճրա օլունուր:

140. Բիգամպիեօլարըն (*) թէրա-քիւմի ճայիղ օլմանըպ, ճիրանթալա-րըն հէր պիրի, վէ կէրէք բօլիչաեը չէքէն քիմսէ, եալընըղ պիր ըիգամ-պիեօ վիրմէկէ մէճպուր տուր:

141. Թէէտիյեհ օլունմամըշ բօլի-չանըն կիւղէշթէսի, բրօթէսթօ կիւ-նիւնտէն իթիպարէն հիսապ օլունուր:

142. Բրօթէսթօ մէսարիֆինին, վէ ըիգամպիեօ իլէ սայիր մէսարիֆի մու-գաննէնէնին ֆայիգի, տավաեա թէ-սատտի օլունուղու կիւնտէն իթիպա-րէն, հիսապ օլունուր:

143. Իտտէ հիսապը, սալիֆ իւզ

զիքը 138 ինճի մատտէտէ մէսթուր գամպիեօ սըմնարըլարընըն, վէ եախօտ թիւճճարըն չէհատէթնամէսիլլէ պէ-րապէր իրսալ օլունմատըղը հալտէ, գամպիեօ քէշիտէ օլունան մահէլլ իլէ, իրսալ գըլընան մահէլլ պէյնիտէ, գամպիեօ ֆիեաթընըն վաղը օլան թէ-ֆալիւթիւ վիրիլմէյիպ, հինի թէպիմ վէ թէէտիյեհսինտէ թէպիմ օլունան մահէլլտէ օլան ըայիճ իլէ, մա մէսա-րիֆ թէէտիյեհ գըլընըր:

144. Վատէ, վէ ճիւրօ, վէ եէքաի-կէրէ թէքէֆիւլ քէյֆիլէթլէրինէ տայիր, վէ կէրէք իճթիեաթէն իա-րիճտէն քէֆիլ իթասը, վէ պիզլաթ, վէ պիթ թէվասուլթ թէէտիյեհ վէ բրօթէսթօ հալաթը, վէ բօլիչա համի-լինին վաղիֆէյի զիմմէթ վէ իսթիհ-գազաթը, վէ ըիգամպիեօ մատտէսի, վէ եախօտ կիւղէշթէլէր իուսուսա-թընա միւթէտայիր օլուպ, բօլիչա թէ-մէսսիւքլէրինէ միւթապլիգ պիլ ճիւմ-լէ նիզամաթը օրտինօ, եանի, տայի-նին. պատէհու, էմր ու սիբարըշ իտէ-ճէկի մահէլլէ թէէտիյեհ օլունմագ իւզրէ եաղըլան թահվիլէր հազգըն-տա տախի, մէրի իւլ իճրա տըր:

145. Սիբարըշ թահվիլէրի, միւթ-լազա պիր թարիիս իլէ միւվէրրախ օլ-մագ, վէ մէգքիւր թահվիլտէ, թէէ-տիյեհ օլունաճագ մէսպաղըն մըգտա-րիլլէ, հէր քիմին սիբարըշ վէ էմրինէ թէէտիյեհ օլունաճագ իտէ, անըն իսմ ու չէօհրէթի, վէ նէ վազըթ ազճէսի վիրիլէճէկինի զիքը իթմէք, վէ ճիհէ-թի գարզ, վէ եախօտ էմթաա սէմէ-նի մի տիր եօգաա պիր հիսապ վէ եա հավալէտէն տօլաեըմը տըր, պէեան իթմէք լաղըմ տըր:

146. Բօլիչա թէմէսալիւքլէրինէ տա-յիր, վէ թիւճճար, վէ պաղիւրկեան, վէ սարրաֆան թարափըլարընտան իմ

(*) Բիգամպիեօ, եանի գապուլ օլունմա-եան բօլիչա համիլինին, մէգքիւր մատտէտէ մուհարըքը օլուղու վէճէլէ, եէնիտէն քէ-

շիտէ իլլէմիշ օլուղու բօլիչա իչին վիրիկի գամպիեօնուն, պէյն էլ մէմէքէթէյն վու-գու պուլան թէֆալիլթիւ տէմէք տիր:

զա, վէ կերէք թիճարէթ մատտէլէրի
իշին իթա օլունան սիրարըշ թահվիլ-
լէրինէ միւթէտայիր, պիլ ճիւմլէ տա-
վալար, բրօթէսթօնուն թարիթինտէն
իթիպարէն, պէշ սէնէ, վէ էկէր ալէյ-
հինէ հիւքմ օլունամարշ, վէ եախօտ
տէյն խուսուսու պաշգաճա պիր սէ-
նէտ իլէ միւթէհագգըզ վէ միւթէ-
պէյնին օլմամըշ իսէ, էն սօնրա վագը
օլան մահքէմէճէ իտտաաաաան իթի-
պարէն, քէզալիք պէշ սէնէ կիւղէրա-
նրնտա, ղայրի մէսմու տուր. անճագ,
մէտեուէն օլմագ իւզրէ ատտ օլունան
քիմնէլէրտէն սիւալ օլունմագ իտտաա
օլունուր իսէ, մին պատ տէյնլէրի օլ-
տուղունու, եէմին իլէ թաստիգ իթ-
մէլէրի, վէ պունդարըն վէրէսէ վէ ա-
լագատարլարը տախի, հիշ պիր տէյն
գալմատրղընը, հիլլէսիգ իթիգատ իլլէ-
տիքլէրինի, քէզալիք գասէմ իլէ թաս-
տիգ իլլէմէլէրի լագըմ տըր :

ԳԸՍՄԸ ՍԱՆԻ

Անգլալ իֆլա պէնանընդ օլուդ, պո- պաի
շիլէ ֆա-սու-լէ լաթիլ րիբ :

ՖԱՍԼԸ ԷՎՎԷԼ

իֆլա էլիֆլէլէլէն պէնան ու իլանընա պայիբ
օլարաբ, լէնդ պապը ֆիւշլէթիլ րիբ :

147. Ախգ ու իթասը, սըֆաթը թի-
ճարէթէ մուվաֆըզ օլան թիւճճար,
օլ սըֆաթտա պուլունան վիրէճէկինի
վիրէմէտիկի հալտէ, միւֆլիս օլմագ
իւզրէ, իթիպար օլունա :

ՊԱՊԸ ԷՎՎԷԼ

իֆլալն իլանընա պայիբ րիբ :

148. Պէհէր միւֆլիս, իֆայի տէյն
իտէմէտիկի կիւնտէն իթիպարէն, իւշ
կիւն գարֆընտա, մուգըրիմ օլտուղու
մահէլլին թիւճճար վէքիլինէ, պիր

գըլթա իխպարնամէ իլէ, իֆլասընտան
խապէր վիրմէկէ մէճպուր տուր : Վի-
րէճէկինի էօտէեմէեէրէք գաթը ըիշ-
թէյի մուամէլաթ իլլէտիկի կիւն տա-
խի, իշպու իւշ մէօհլէթէ տախիլ տիր.
վէ գօլլէքթիֆ թապլի օլունան ումու-
մի պիր շիրքէթին իֆլասը գուհուրին-
տէ, եէքտիկէրէ միւթէքէֆիլ շէ-
րէքլէրտէն հէր պիրինին իսմի վէ մա-
հէլլի իգամէթի, սայիֆ իւզ ղիքը իխ-
պարնամէտէ թասրիհ գըլլնմագ լա-
զըմ տըր :

149. Իֆլասըն իխպարնամէսիլլէ պէ-
րապէր, «պիլանիօ» թապլի օլունուր
տէֆթէրին իթասը լագըմէտէն օլտու-
ղու միսիլլու, տէֆթէրի մէգըլուրու
վիրէմէտիկի հալտէ, էսպապընըն պէ-
եանընա միւպատէրէթ իլլէմէք իճա-
պընտան տըր. վէ մէնգուլ վէ ղայրի
մէնգուլ, մէտեուէն պիլ ճիւմլէ էշ-
եա վէ էմլաքինին մըգտար վէ գըլմէ-
թի, վէ տէյնուն վէ ղիմէմաթ, վէ
քեար վէ ղիեան, վէ մէսարիֆինին քէյ-
ֆիլէթի, իշպու պիլանիօ տէֆթէրին-
տէ միւնտէրիճ օլմասը, վէ սահիհ օլ-
մագ իւզրէ, մէտեուէն թարաֆընտան
իսգա վէ թաստիգ գըլլնմասը, վէ թա-
րիխ տախի վագ օլունմասը, լագըմէ-
տէն տիր :

150. Իֆլաս քէյֆիլէթի, կերէք
միւֆլիսին ինհասընա, վէ կերէք պիր
վէ միւթէատտիտ ալաճագըլլարըն իս-
թիտասընա մէպնի, վէ եախօտ ըէ-
սէն թիճարէթիսանէնին գարարնամէ-
սինէ միւպլթէնի վիրիլէն հիւքմ ու ի-
լամ մանթուղունճա, մուվագգաթէն
իլան վէ իճրա օլունուր. վէ ֆագաթ,
մէտեուէնուն իֆայի տէյն իգթիտարը
օլարագ, միւֆլիս օլմատըղը թէպէյ-
եիւն իլլէտիկի թագտիրտէ, ղիքը օլու-
նան իլամին հիւքմիւ մէնսուլս օլուր :

151. Միւֆլիսին, իֆայի տէյնտէն
աճիզ օլտուղու եէվմին թայիին ու
թախսիսի, մէգըլուր մատտէտէ պէեան
օլունտուղու իւզրէ, ըէսէն, վէ եա-

խօստ միւտտախլէրին խտտասըլա ,
Թիճարէթխանէ թարափընտան թայ-
եին վէ թախսիս դըլընմագ լաղըմէ-
տէն տիր . ֆագաթ , պէր միւսլալը
մուհարրէր թախսիս օլունմատըղը հալ-
տէ , իֆլաս իլանընը միւշիր օլան իլամ
թարիխինտէն , վէ եախստ բրօթէսթօ
կիւնիւնտէն իթիպար օլունուր :

152. Սալիֆ իւզ գիքը իքի մատտէ-
լէրտէ մուհարրէր օլտուղու իւզրէ ,
եաղըլաճագ իլամլարըն պիր սուրէթի
իւրաճ , վէ միւֆլիսին իֆլասը թէ-
պէյեիւն իտէն մահէլլէր իլէ ախզ ու
իթա վէ շիւրէքեասը պուլունան եեր-
լէրէ , Թիճարէթխանէ թարափընտան ,
իճապընա կէօրէ , վարադայի մախսու-
սէլէր իրսալ օլունարագ , վէ իգթի-
զա իտէն մահէլլէրէ տախի թալիզ գը-
լընարագ , քէյֆիյեթի իլան օլունուր :

153. Իֆլասը հիւքմ օլունմուշ օլան
միւֆլիսին , թարիխի իֆլասընտան ի-
թիպարէն , թէմէլլիւքեաթընը իտարէ-
եէ իսթիհգաղը գալմատըղընտան պաշ-
գա , էանայի իֆլասընտա , իւհտէսինէ
ինթիզալ իտէն էմլաքէ պիլէ վաղը եէտ
իտէմէզ . վէ պու հայտէ , միւֆլիսին ,
մէնգուլ վէ զայրի մէնգուլ պիլ ճիւմ-
լէ էմլաք վէ էշեասընըն ֆիրուխթինէ
վէ սայրիէեէ տայիր հէր տիւրլիւ տա-
ալի վէ խուսուսաթը , վէքիլլէր ճանի-
պինէ բաճի օլուպ , ֆագաթ , միւֆլի-
սին պաղը խուսուս իսթինթագը իճա-
պընտա , Թիճարէթխանէ թարափըն-
տան ճէլպ օլունմասը ճայիզ տիր :

154. Իֆլասըն իլանընա տայիր իլա-
մըն սուտուրի , միւֆլիսին հէնուզ վա-
տէսի կէլմէմիշ տէյեուսուսուս իֆա-
սընը միւթալէպէեէ սէպէպ օլուր . սի-

բարըշ թահվիլինէ վաղը իմզա իթմիշ ,
վէ կէրէք պիր բօլիշա քեաղըտընը գա-
պուլ իլլէմիշ , վէ եախստ գապուլ օ-
լունմամըշ պիր բօլիշա քեաղըտընը
քէշիտէ իթմիշ պուլունան քիմէլէր-
տէն պիրինին , իֆլաս , զուհուրինտէ
թէէտիյեէսինի միւթահիւտ սայիր քիմ
սէլէր , վատէսինտէ վիրէճէքլէրինէ քէ-
ֆիլ իթասընա մէճպուրտուրլար . մէ-
կէր քի , պիլա մէօհլէթ աղճէսինի վիր-
մէք խուսուսուսու թէրճիհ իտէլէր (*) :

155. Իֆլաս իլամընըն սուտուրին-
տէ , իմթիւեազ , վէ ըհհն , վէ իսթիզ-
լալ թարիզլէրլիլէ թէէմին օլունմամըշ
օլան պիլ ճիւմլէ տէյեուսուս կիւզէշ-
թէլէրի , ֆագաթ , մասաեա բաճի օլ-
մագ իւզրէ , միւնգաթի օլուր : Թէէմին
օլունմուշ տէյեուսուս կիւզէշթէլէրի
տախի , իմթիւեազ , վէ ըհհն⁽¹⁾ , վէ իս-
թիզլալ թարիզլէրլիլէ , մուգատտէ-
մա ալաճագլըլարա թէսլիմ վէ թէր-
հին օլունան էմլալ ու էշեանըն մահ-
սուլաթընտան , իտտաա օլունապի-
լիր (**):

156. Մէնգուլ վէ զայրի մէնգուլ
էմլալ ու էմլաքին հիյպէ թարիզլիլէ ,
ախէրէ իթասընա տայիր , պիլ ճիւմլէ
սէնէտաթ իլէ , վատէսի կէլմէմիշ տէյ-
եուսուս նագտէն , վէ կէրէք ինթի-
զալ , վէ ֆիրուխթ , վէ թաալիզ⁽²⁾ ,
վէ սայիր ճիհէթլէրլէ , նուգուտ վէ
վատէսի կէլմիշ օլան տէյեուսուս , վէ
սէնէտաթ թիճարէթտէն զայրի , պաշ-
գա սուրէթլէ իճրա օլունան հէր տիւր-
լիւ թէէտիյեէ քէյֆիյեթլէրի , իֆլա-
սըն իպթիտասը օլմագ իւզրէ , Թիճա-
րէթխանէ թարափընտան թախսիս օ-
լունան կիւնտէն սօնրա , վէ եախստ

(*) Եանի , մէտեուսը միւֆլիս , տէյնինին
վատէսի կէլմէմիշ տիր տէյի իթիզար իթմէք
ճայիզ օլմաեղպ , վատէսի կէլմէմիշ տէյեուս
տախի , տէյեուս տէֆթէրլիլէ տախիլ օլմագ
լաղըմ կէլիր . գալտը քի , միւֆլիսին տէյնի
օլան միւսլալիլին պիր մըղտարընը , սայիր
թիւճարըն մէտեուս օլմասը վագը օլուպ
տա , մէրգուսլար , միւֆլիս տէյիլլէր իսէ ,

պուլար հագգընտա վատէեէ , իթիպար ու
ինթիզար գըլընմագ իճապ իտէր :

(**) Իմթիւեազ տէնիլէն խուսուսաթ , օտա
իճարը , վէ խատէմէ մաաշը , վէ իսանէ քի-
րասը , վէ միւթէվէֆանըն թէճհիզ վէ թէք-
ֆիլի տիմէք օլտուղու :

(1) Ըհհն , ըհհն :

(2) Թաալիզ , պէտէլէ վիրմէք :

եւեւմի մէզպուրտէն օն կիւն եւվէլ միւտտէթ զարֆընտա ագտ վէ թէս. վիյեէ օլունմուշ իսէ, ալաճագլըլարըն մասալարը հազգընտա ամէլ ու իթի- պարտէն սագըթ, վէ քէէն լէմ եէ- քիւն ատտ ու շիւմար օլունուր : (***)

157. Մէտեուէն օլան շախս, իֆայի զիմէմտէն աճիզ օլտուղու կիւն իլէ, իֆլաս իլամը սուտուր իտէն կիւն էս- նասընտա, վատէսի հուլուլ իտէն տէյ- հունունու նուզուտ վէ ես սէնէտա- թը թիճարէթլէ էտա իյլէմիշ օլսա, վէ եախօտ մուգապիլինի ախզ իտէ- րէք, էշեա ֆիրուլթ իյլէսէ, վէ սէ- նէտ վիրսէ, պունլարըն տախի ճիւմ- լէսի իլլա օլունուր. ֆագաթ, մէտեու- նուն իֆայի զիմէմտէն աճղի մալիւմ- լարը օլտուղու իսպաթ օլունմագ լա- զըմ տըր :

158. Իսթիլլալ, վէ իմթիեազ իս- թիհգագաթը, իֆլասըն իլանընը միւ- թէզամմին իլամըն սուտուրի կիւնիւ- նէ տէկին, մուգարրէր օլան ուսուլ ու նիզամընա թէվֆիդան գայտ ու թէս- ճիլի ճայիլ տըր. ֆագաթ, իշպու գայտ ու թէսճիլ քէյֆիյեթթի, միւֆ- լիսին իֆայի տէյնտէն աճղի կիւնիւն- տէն սօնրա, վէ եախօտ եւեւմի մէզ- քիւրտէն օն կիւն եւվէլ օլմուշ իսէ, միւթէպէր օլուպ, պէշարթը ան քի, ասըլ եւեւմի իմթիեազ վէ իսթիլլալ իլէ, գայտ ու թէսճիլ կիւնիւ պէյ- նինտէ, օն պէշ կիւնտէն միւթէճա- վուզ միւտտէթ միւրուր իթմիշ իսէ, միւթէպէր թուլթուլմանըպ, քէէն լէմ եէքիւն ատտ ու շիւմար օլունուր. շու գատար քի, իսթիլլալ իսթիհգագը- նըն թահսիլ օլունտուղու մահէլլ իլէ,

գայտ ու թէսճիլի իճրա օլունաճագ- մահէլլ պէյնինտէ օլան մէսաֆէեէ նէզարէն, պէհէր գօնագ իշին, մէօհ- լէթի մէզքիւրէեէ, պիւրէր կիւն զամմ ու իլալէսի լազըմէտէն տիւր :

159. Մէտեուէն օլան շախս, քէզա- լիք, իֆայի զիմէմտէն աճիզ օլտուղու կիւն իլէ, իֆլաս իլամը սուտուր իտէն կիւն խիլալինտէ⁽¹⁾, պիւր բօլիշանըն ագ- ճէսինի վիրտիկի հալտէ, բօլիշա քեա- զըտը հէր քիմին հիսապընա չէքիլմիշ իսէ, հէման անըն թարաֆընտան, վէ էկէր սիւրարըշ թահվիլլէրի գապիլին- տէն իսէ, եւվէլքի ճիրանթատան, մէպլաղընըն իսթիրտատը տալա օլուն- մագ իճապընտան օլուպ, ֆագաթ, ալէաքիւլլէլ թագաթիլին, մէտեուէնուն իֆայի զիմէմտէն աճղինէ մուլթթալի⁽²⁾ օլտուգլարը իսպաթ օլունմագ, լազը- մէտէն տիւր :

160. Միւֆիսին իճրայի թիճարէ- թինէ մէտար օլան էշեայի մէնգուլէ- տէն իճար թահսիլինէ միւթէսատտի օլունմագ, իֆլաս իլանը թարիլինտէն օլթուզ պիւր կիւն թէէթիլէ⁽³⁾ միւհ- թաճ տըր. ֆագաթ, էշեայի մէզքիւ- րէնին սուրէթթի մուհաֆագազը լազը- մէտէն օլտուղու միսիլլու, սահիպ միլ- քին իճար իյլէմիշ պուլունտուղու մու- հէլլին իսթիրտատը հազգընտա տա- խի տէրքեար օլան իսթիհգագընա իս- լէլ կէլմէմէսի, իճապընտան պուլուն- տուղունտան, իշպու մատտէտէ մու- հարրէր թէսատտի մատտէսինին, պու պապտէ հիւքմիւ մէնսուխ տուր :

(***) Պու խուսուսուն իճրատընտա, պու մագուլլէրտէն, խանէ, վէ էվաքը սայրէ իշթիրա իտէն քէսանէ, պիւր կիւնա զատը օլունմագ իշին, պունտան պէյլէ, օ մագուլլէ- լէրտէն, խանէ, վէ սայրէ ալան քէսան, տէֆաթէն ագճէ վիրմէյիպ. ֆագաթ, քէ-

ֆիլ իրաէսիլլէ, օն պիւր կիւն միւրունինտէ, ագճէսինին թէէտլյեէ օլունմալը, իգթի- գայի նիզամընտան իտուկի :

(1) Խիւալ, գէման, վագըթ :

(2) Մուլթաթ, քէսպի վուզուֆ իթմիշ :

(3) Թէէթիլ, կիճիքտիրմէք :

ԻՔԻՆՃԻ ՊԱՊ

[illegible]

161. Պիր շախսըն իփլասընը միւ-
պէյեին հիւլմիւն սուտուրինտէ , իֆ-
լաս մէսալիհինի բույեթ իթմէքիւզ-
րէ , թիճարէթիսանէ թարաֆընտան
պիր նէֆէր մէճմուր նասպ ու թայ-
եին օյունմասը իճապընտան տոր :

162. Միևֆելիսին թէպիլիյեէ յի ումուր
ու մէսալիհինէ իգտամ վէ տիգդաթ,
մէէմուրու մէրգումուն իւհտէյի իհ-
թիմամընա մուհալվիլէ օլուպ, անճադ,
իֆլաւ մատտէսինտէն տօլանը նէչէթ
իտէն միւնաղլանըն ֆէյսալ վէ բույ-
նէթի, Թիճարէթիխանէնէ միւթաւ-
լիգ իսէ, քէյֆիլիյէթին, մէէմուրու
մէրգում թարաֆընտան, Թիճարէթ-
իսանէնէ արզ ու իֆատէ օլունմասը
յազըմէտէն տիր:

163. Թիմարէթխանէ մէկմուրունուն թէնպիհաթը, գապիլի իթիրապտէկիլ տիր. ֆապաթ, զէյրտէ աթի 174իւնհիւ, վէ 182ինհի, վէ 188ինհի, վէ 237ինհի, վէ 273իւնհիւ մատտէլէրտէ թաարիհ վէ պէհան օլունաճադհալաթ զուհուր իտէր իսէ, օլ հալտէ Թիմարէթխանէէէ արզ ու իֆատէ օլունա :

164. Թիճարէթխանէ թարափըն-
տան նապ օլունան մէէմուրուն թէպ-
տիլիլէ, Եէբինէ արսերինին թայեինի,
Թիճարէթխանէնին Եէտի իսթիհա-
րընաա արը (1) :

ԻԻԶԻԻՆՃԻԻ ՊՍՊ

Սի-Ֆրանկոն ընդհանրի էլեմենտար, շախմատային և գրեթե հասարակական պեդագոգիկ դպրոց :

163. Պիր շախսը միւֆլիսին, իֆլասը

(¹) Եւրոյն ինքնակաշար, պիտի ատեն մին իւթ էկի,

Հիւրժ օլունտուգտան սօնրա , օտա վէ
էչէաաւընըն թէմհիրի , վէ քէնտիսինին
հապս ու թէվգըֆը , վէ զապթիյէ
նէֆէրաթընտան , վէ թիճարէթ նէ-
զարէթի գալիլաաւընտան պիրինէ
թէպլիմէն , կէօղ հապսինէ կէօնտէ-
րիլմէսի խուսուպաթը , թիճարէթխա-
նէ թարաֆընտան իճրա օլունուր :

166. Միւսֆլիս օլան շախս, պալէատէ մէգըիւր Վեճիւնճի, վէ Վեճ ունճու մատտէլէրտէ պէեան օլունան շէրայիթի իճրա, եանի, տէֆլթէր վէ սայիթէսին, ուսուլի իւզրէ իրաէ վէ թազտիմ իյլէտիքտէն սօնրա, կէրէք տէյն վէ կէրէք պաշգա սէպէպ իյլին մահպուս օլմատըլը հալտէ, իֆլաս մատտէսլ զըմնընտա վազ օլունտուղու մահպէստէն, վէ կէօզ հապսինտէն թախիյ- եէյի սէպիլի խուսուսունուն հիւքմ ու թէնպիհ օլունմասը, վէ պազը գուհուրաթէ մէսնի, հիւքմիւ մէգըիւ- րուն ֆէսի գըլընմասը խուսուսլարը- նըն, թիճարէթիսանէ թարաֆընտան րէսմէն իճրասը ճայիզ տիր:

167. Միւֆիւսին մահապալին վէ օտաւարը, վէ սահաւը, վէ տէֆաթիր, վէ քեհաղրաւարը, վէ կէրէք էսասը (՝) պէյթ վէ էյեսսը, թէմհիր օլունուր, վէ Գօլլէքթիֆ իւնվանըյա, ումումի պիր շիրքէթին իֆլասը զուհուրինտէ տախի, շիրքէթին, էալլընըզ պիւյիւք թիճարէթկէհաճը պուլունաուլու մահէլլ իլէ, սալիր պիր պիրինէ միւթէքէֆֆիլ շէրիքէրտէն հէր պիրինին, պաշգա պաշգա մահէլլի թիճարէթլէալի, թէմհիր գրյոնրը :

168. Միւֆիւհ հագգընտա սուտուր
իտէն իլամըն հափի օլտուղու էսպապի
միւսթէգըրլէ վէ ահրետմը իճապիյէէ-
նին խիւլասասը , թիճարէթխանէ մէէ-
մուրու թարաֆընտան, եիկիրմի տէօրթ
սաաթ զարֆընտա , ճանիպի նէզարէ-
թի թիճարէթէ , արզ ու պէհան օլուն
մագ լազըմէտէն տիր :

(²) $\frac{1}{2} \frac{d^2 u}{dt^2}$, $\frac{1}{2} \frac{d^2 v}{dt^2}$:

169. Միւֆիւսին մահպէսէ վաղ օլունմասը, վէ եախօտ կէօղ հապսինէ վիւրիւմէսի խուսուսլարընա տայիր թէնպիհաթ վէ թէէքիտաթ, թիճարէթխանէ թարաֆընտան, վէ եախօտ թայեին օլունան վէքիլէրի ճանիպինտէն, սէրիան իճրա օլունուր:

ՏԵՕՐՏԻՆՃԻՒ ՊԱՊ

Վէքիլէրին թայեին -- Բէպիլինէ Կայիր օլան
 "-----" -- Բալանին պէտանընա Կըր:

170. Իֆլաս իլամընըն սուտուրինի միւթէագգըպէն, թիճարէթխանէ թարաֆընտան, մուվազգաթ օլարագ, պիր վէ եախօտ միւթէատտիտ վէքիլէր թայեին գըլընըր. վէ պապը սանիտէ, սուրէթի մէէմուրիյեթի կէօթէրիւմիլ օլան մէէմուր տախի, պիլ ճիւմէ ալաճագլըլարը, ըն պէշ կիւն զարֆընտա պիր եէրէ կէլմէք իւզրէ, տէր հալ տապէթ իտէր. վէ միւտտէթի մէգըլըրէ զարֆընտա ալաճագլըլարը ճէմ իլէ, ագտը մէճլիս իտէրէք, կէլմէք մաարուֆ օլան ալաճագլըլարըն տէֆթէրի թանդիմինէ, վէ կէրէք եէնիտէն իսթիխամը իճապ իտէն վէքիլէրին ինթիխապ վէ թայեինինէ տալիւր, հաղըրը պիլ մէճլիս օլան ալաճագլըլար իլէ պիլ իսթիլարէ, միւլաճագլըլար իլէ պիլ իսթիլարէն միւթէզամին պիր գըթա մագպաթա թահրիր, վէ թիճարէթխանէէ թագտիմ վէ թէսէիլ իտէր. վէ օլ հալտէ, թիճարէթխանէ թարաֆընտան տախի, մէգըլըր մագպաթա մանլինէ, վէ մաարուֆ օլան ալաճագլըլարըն ահվարնա, վէ մէէմուրու միւմաիլէյճին ինհա վէ թագրիրինէ նաղարէն, միւճէտտէտէն վէքիլէր թայեին, վէ եախօտ մուգատտէմա թայեին օլունան վէքիլէր իպգա օլունուր, վէ պու սուրէթիլ ինթիխապ վէ թայեին օլունան վէքիլ-

լէրին մէէմուրիյեթիլէրի միւթէմիլըր վէ տայիմի հիւքմիւնտէ թութուլուր իսէ տէ, աթիտէ պէեան օլունաճաղը վէճհլէ, իշպու վէքիլէրին տախի, լէտէլ իգթիլա, թիճարէթխանէ թարաֆընտան թէճտիտ ու թէպաիլ օլունմասը ճայիլ տիր. վէ հէր հալտէ, վէքիլէրին ատէտի իւշէ գատար պալիլ օլապիլիպ, ալաճագլըլարըն զայրիսինտէն տախի ինթիխապ գըլընմագ թէճվիլ օլունուր. վէ պունլար, հէր գանդի սընըֆ վէ թագադատան օլուր իսէ օլուն, մէէմուրիյեթիլէրինին ինթամընտան սօնրա, իճապը մապլահաթա, վէ էմալինէ թէվֆիլգան, թիճարէթխանէին թայեին ու թէնսիպ իլլէեէճէկի վէճհլէ, իւճրէթ ախընա սալահիյեթիլէրի վար տըր:

171. Միւֆիւսին ադրապաւնտան, վէ կէրէք միւթապիլիգաթընտան հիլ պիրինին վէքիլ թայեին օլունմասը ճալիլ տէկիլ տիր:

172. Պիր վէ միւթէատտիտ վէքիլէրին թէրֆիլգ վէ իլալէսի, վէ եախօտ մէվճուտ օլան վէքիլէրին թէպաիլի իճապ իտէր իսէ, քէյֆիյեթի, մէէմուրու միւմաիլէյճ թարաֆընտան, թիճարէթխանէէ արլ ու իֆատէ իլէ, 170ինճի մատտէտէ պէեան օլունատուղու վէճհլէ, թիճարէթխանէ թարաֆընտան, իճըայի իգթիլատընա միւպատէրէթ գըլընըր:

173. Թայեին օլունան վէքիլէր միւթէատտիտ իսէ, պէհէր հալ պիրիլթտէ ամէլ ու հարէքթ իլլէմէլէրի լաղըմ կէիլ:

174. Վէքիլէր հագգընտա ըույեէթ իթմէքտէ օլուուգլարը իֆլաս մատտէլէրինտէն տօլաւը, շիքէայէթ վուգուինտէ, թիճարէթխանէ մէէմուրու թարաֆընտան, իւշ կիւն զարֆընտա, իճապը իճրա օլունուր. վէ պու մատտէլէր, հէր նէ գատար, մէէմուրու միւմաիլէյճէ պիտ իսէ տէ, իճապը թագտիրինտէ, թիճարէթխանէէ

միւրաճաւթ իթմէկէ , ասհապը իտտաա , մէհգըն տուր :

175. Կէրէք ալաճադըլարըն , վէ կէրէք միւֆիսին ինհա վէ իսթիտալարընա մէպին , պիր վէ միւթէատտիտ վէքիլէրին ազլ ու թէպտիլի խուսուսու , թիճարէթիսանէ թարաֆընտան թայեին գըլընան մէհմուր ճանիպինտէն ինհա վէ իֆատէ օլունուր . էկէրչի , մէհմուրու միւմաիլէյհ , վէքիլէր հազգընտա , կէրէք ալաճադըլ վէ կէրէք միւֆիս թարաֆընտան , քէնտուրէ իֆատէ վէ պէեան օլունան թէպտիլթը , սէքիլ կիւն դարֆընտա իճրա էլլէմէլ իտէ , քէյֆիլէթի , կէրէք ալաճադըլ վէ կէրէք միւֆիս , թիճարէթիսանէէէ արզ ու պէեան իթմէկէ մէհգըն տուրլար : թիճարէթիսանէտէ տալի , մէհլիսճէ , մէհմուրու միւմաիլէյհին թադըրի , վէ վէքիլէրին իսթինթադըլա իֆատաթըլ վազըալարըլ զապթ ու իսթիմա օլունտուգտան սօնրա , վէքիլէրին թէպտիլ օլունմալարը , մէհլիսճէ հիւքմ օլունուր :

ՊԵՇԻՆՃԻ ՊԱՊ

Վէտիլէրին յէտաւրէյեթիլէրէ պէեանընտա օլունալ , նիլէ ֆալըլ շաթիլ պիր :

ՖԱՍԼԸ ԵՎ ՎԷԼ

Ալէլ էլլէթ վէտիլէրին ահեաթը յէտաւրէյեթիլէրին յիւթեղաթին պիր :

176. Միւֆիսին օտա վէ էյեաւընըն թէմհիրի մատտէսի , վէքիլէրին նասպընտան էվլէլ , էկէրչի իճրա օլունմամըլ իտէ , վէքիլէր թիճարէթիսանէ մաարիֆէթիլլէ , տէրհալ իճրաւընա թէէյէպպիւս իտէրէր :

177. Վէքիլէրին ինհաւըլա , միւֆ-

լիսին , կէրէք քէնտիսինէ վէ կէրէք ֆամիլեաւընա իգթիլա իտէն էլպիտէ վէ սայիր լիւզուլու օլան էյեանըն թէսլիմ վէ իթասը , վէ քէզալիք միւլըրիֆի⁽¹⁾ թէլէֆ օլան , վէ թէլէֆ օլմաղա միւթէհէյեի⁽²⁾ պուլունան , վէ միւֆիսին էմվալը թիճարէթինէ տալիլ օլմասըլազըմ կէլէն շէյլէրին , հըֆղ ու թէմհիրտէն սարֆը նազար օլունմասը , վէ եախօտ միւհըլ ալթընտան իխրաճ գըլընմասը խուսուսլարընա , թիճարէթիսանէ թարաֆընտան թայեին գըլընան մէհմուր ճանիպինտէն , իճապընա կէօրէ , բուխսաթ վիլիլիր :

178. Մայիլի⁽³⁾ թէլէֆ օլան , վէ տէկէրինտէն սուգուլ իտէհէկի⁽⁴⁾ թէպէյեիւն իտէն , վէ եախօտ էմրի մուհաֆաղասը մէսարիֆէ միւհթաճ վէ միւթէվազգըլ պուլունան էյեանըն ֆիրուլթ օլունմասը , վէ միւֆիսին սուգուլ վէ զիմէմաթընըն ճէմ գըլընմասը խուսուսլարը , թիճարէթիսանէ թարաֆընտան թայեին գըլընան մէհմուրուն իզն ու բուխսաթըլա , վէքիլէրին իգտամ վէ զայրէթինէ մահմուլ տուր :

179. Միւֆիսին տէֆաթիրի , մէմհուր պուլունտուգու մահէլլտէն , թիճարէթիսանէ թարաֆընտան , պուլունա իլին պաշգաճա թայեին օլունաճազ մէհմուր մաարիֆէթիլլէ իխրաճ , վէ վէքիլէրէ թէսլիմի հինտէ⁽⁵⁾ , մէհմուրու միւմաիլէյհ , պիլ էթրաֆ⁽⁶⁾ , նազար վէ թահարրի իտէրէք , տէֆաթիրի մէրգուլմէսին նէ հալտէ պուլունտուգլարընը , մուլթասարճա պիր գըլթա միւզէքքիլէ իլէ պէեան իթմէսի , վէ քէզալիք , միւհըլ թահթընտա մահֆուլ պուլունան էվրադտան , վատէսի թէգարրուպ իթմիլ , վէ եախօտ գապուլ իթտիրիլմէսի լազըմ կէլմիլ օլան սէնէտաթ իխրաճ ու զապթ օլու-

(1) Միւլըրիֆի թէլէֆ , թէլէֆի եազըն օլան :

(2) Միւլթէհէյեի , հազըր օլան :

(3) Մայիլ , մէյիլի օլան :

(4) Սուգուլ էլթի , տիւլմէք :

(5) Հիլ , վազըլթ :

(6) Պէլ էլլէրաֆ , էթրաֆըլա :

նարագ, մէկմուրու միւմարիւէյ՝ մաա-
րիֆէթիլլէ, մըգտար վէ էսմանը, բու-
սուլա օլունտուգտան սօնրա, իճրայի
իգթիլդասը զըմնընտա, վէքիլլէրէ թէս-
լիմ, վէ մէգըիւր բուսուլանըն պիր գը-
թա սուրէթի տախի, թիճարէթիսանէ
թարաֆընտան թայեին գըլընան մէ-
մուրա իթա վէ թադտիմ օլունմասը,
վէ միւֆիսին մաթլուպաթ վէ զիմէ-
մաթը տայիրէսի, վէքիլլէր թարաֆըն-
տան, մագպուզ սէնէտի իթասըյլա
թահսիլ գըլընմասը, վէ օլ էսնատէ,
միւֆիսէ թէվարիւտ իտէն մէքեա-
թիպ, վէքիլլէր մաարիֆէթիլլէ ֆէթհ⁽¹⁾
վէ գըաթ⁽²⁾ օլունմասը, վէ միւֆիս
հազըրը պիլ մէճիս պուլունտուղու
հալտէ, ծնա տախի իրաէ գըլընմասը,
լազըմէտէն տիր:

180. Մէսալիհի վագըասընըն, սու-
րէթի զահիրէսինէ նէզարէն, միւֆի-
սին եէտինէ պիր թէէմիննամէ իթա-
սըյլա, մուվագգաթէն թախիլյեյի
սէպիլի, մէէմուրու միւմարիւէյ՝ ճանի-
պինտէն ինհա գըլընտըրը, վէ օլ պապ-
տէ, թիճարէթիսանէ թարաֆընտան
տախի, միւսաատէ օլունտուղու հալ-
տէ, նէֆսինէ քէֆիլ վիրմէք իւզրէ,
միւֆիսէ իճպար ու թէնպիհ օլունուր.
վէ էկէր վուհուր իթմէզ, եանի, միւֆ-
իս զայպուպէթ⁽³⁾ իլլէր իսէ, միւֆի-
սին մասասընա, եանի ալաճագըլլա-
ըն մէճմուլինէ այիտ օլմագ իւզրէ,
քէֆիլի մէրգում ճանիպինտէն թազ-
մինի⁽⁴⁾ լազըմ կէլէճէք մէպալիլին,
էվվէլ էմիրտէ, թիճարէթիսանէ թա-
րաֆընտան թախսի ու թայեին գը-
լընմասը, լազըմէտէն տիր:

181. Պէր մինվալը մուհարրէր, մէէ-
մուրու միւմարիւէյ՝ թարաֆընտան,
միւֆիսէ թէէմիննամէ իթասը ինհա

օլունմատըրը հալտէ, իսթիտասընը
թիճարէթիսանէէէ արդ ու թէպլիլ
իթմէկէ, միւֆիսին սալահիյեթի վար
տըր. վէ օլ հալտէ, մէգըիւր թէէմին-
նամէսին ատէմի իթասընըն սէպէպ ու
հիքմէթի, մէէմուրու միւմարիւէյսէն
իսթինթագ, վէ պէնէն միւզաքէրէ օ-
լունտուգտան սօնրա, թիճարէթիսանէ
թարաֆընտան տախի, իճապը հիւքմ
օլունուր:

182. Հագըգաթէն միւֆիս օլան
քիմնէնին մուհասէպէ վէ դուրամէսի
թէսպիլլէ օլունտուղու էսնատէ, քէն-
տիսինին վէ էհլ ու աեալընըն ագվա-
թը⁽⁵⁾ եէվմիյեթիսինին մըգտարը, վէ-
քիլլէրին իֆատէսիլլէ, մուվագգաթէն,
թիճարէթիսանէ մէէմուրու թարաֆըն-
տան թայեին վէ թախսի գըլընմագ
ճայիլ տիր^(*):

183. Միւֆիսին իհզարըյլա, տէֆ-
թէրլէրինին բույեթ, վէ մուհասէ-
պէլէրինին գաթինէ, վէքիլլէր թարա-
ֆընտան միւպատէրէթ⁽⁶⁾ օլունուպ,
միւֆիս, անլէրին տալթիլինէ իճապէթ
իթմէզ իսէ, գըրգ սէքիլ սաաթ դար-
ֆընտան, իսպաթը վիճուտ իթմէք
իւզրէ, թէնպիհ օլունուր. վէ մուգատ-
տէմա, թէէմիննամէսի իսթէր վիրիլ-
միշ իսթէր վիրիլմէմիշ օլսուն, էկէր-
չի էօզրի գալիսի օլտուղունու, մէէմու-
րու միւմարիւէյ՝ թաստիլ իլլէր իսէ,
վէքիլ իրսալինէ մէէզուն տուր:

184. Պիլանչօ, եանի մուվազէնէ տէֆ-
թէրի, միւֆիս թարաֆընտան իթա
վէ թէսլիմ օլունմատըրը թադտիրտէ,
վէքիլլէր, հէման միւֆիսին տէֆաթիր
վէ քեաղըտլարընա, վէ քէնտիլէրի
թահսիլ իթտիքլէրի թահզըգաթա
նէզարէն, պիլա իմհալ զիքը օլունան
պիլանչօ տէֆթէրինին թանգիմինէ միւ-

(1) Ֆէլհ, աչմագ:

(2) Գըտաթ, օգումագ:

(3) Ղայպուպէթ, հազըրտա օլմամագ:

(4) Թազին, դարարը էօտէմէք:

(5) Ագլթի, եէէէճէքլէր:

(*) վէ էկէրլի մէէմուրուն թայեին իլլէ-
տիլի մըգտարա, կէրէք միւֆիս վէ կէրէք
մասա վէքիլլէրի գանի օլմագա, օլ հալտէ,
թիճարէթիսանէէէ բիւճուլարը ճայիլ տիր:

(6) Միւպատէրէթ, պաշլամագ:

պատերէթ իտիպ, Թիճարէթխանէեէ թագաւոր իտերէր :

185. Պիլանչօ, Եանի մուվաղէնէ տէֆթէրինին թանղիմինէ տայիր, վէ իֆլասըն էսպապ վէ քէյֆիյեթընա միւթէտայիր, կէրէք միւֆիսի, վէ կէրէք եազըճը վէ ատէմլէրինի իսթին-թագ վէ իսթիմաէ, Թիճարէթխանէ թարաֆընտան թայեին գըլընան մէ-մուր, մէէգուն տուր :

186. Պիր թաճիրին վէֆաթընտան սօնրա, իֆլասը իլան օլունտուղու հալ-տէ, վէ եախօտ իֆլասընըն իլանըն-տան սօնրա, միւֆիսին վէֆաթը գու-հուրինտէ, Եէթիմ վէ վարիսի զայիպի օլմատըղը հալտէ, գէվճէյի մէթըու-քէսի իլէ էվլատ վէ վէրէսէսի, պիլ է-սալէ, վէ եախօտ պիլ վէքեալէ, միւ-թէվէֆանըն Եէրինէ կէրիպ, պիլանչօ, Եանի մուվաղէնէ տէֆթէրինին թան-ղիմինէ, վէ իֆլասըն սայիր պիլ ճիւմ-լէ մէսալիհինին թէսվիյեէսինէ միւ-պատերէթ իթմէլերի, Եէտի իսթի-եարըլընտա տըր :

ՖԱՍԼԸ ՍԱՆԻ

Ֆեռէ Գեհր վէ լահրէի էօլալ խոստուարը պէտանընտա տըր :

187. Միւֆիսին էշեատը թէմհիրին-տէն սօնրա, նիհայէթ իւչ կիւն միւ-րուրինտէ, Ֆէքքի⁽¹⁾ միւհր օլունմագ-իւզըն, վէքիլէր թարաֆընտան իտ-տաա օլունտուպ, միւֆիս հազըր օլ-տուղու հալտէ, էմվալ ու էշեատընըն տէֆթէրի թանղիմ ու թահրիւր, վէ հազըր օլմատըղը թագաւորտէ, իճապ իտէր իսէ, միւֆիս տախի ճէլպ ու իհզար օլունուր :

188. Միւֆիսին էշեատընտան, Ֆէք-քի միւհր օլունուպ, իքի նիւսիսէ օլա-րագ, տէֆթէրէր թահրիւր վէ թէր-

գըրիմ օլունտուգտան սօնրա, Եիկիրմի տէօրթ սաաթ զարֆընտա, պիր նիւս-խէսի Թիճարէթխանէեէ իթա վէ թէս-լիմ, վէ տիկէր պիր նիւսիսէսի տախի, վէքիլէր Եէտինտէ թէվգըք վէ հըքգ իթտիւրիլիւր. վէ տէֆթէրի մէգըիւրուն թէրթիպ վէ թահրիւրի, վէ կէրէք գըյմէթի էշեանըն թագաւորի իլին, վէքիլէրին միւնասիպ կէօրտիւրէրի քիմաէլէրի, քէնտիլէրինէ իանէ վէ եար-տըմ իլլէմէք իւզըն, թայեին իթմէլէրի ճայիգ տիր :

189. Իֆլասըն իլանը, միւֆիսին վէ-ֆաթընտան սօնրա գուհուր իտիպ տէ, իչպու իլանտան մուգատտէմ, տէֆ-թէր թանղիմինէ միւպատէրէթ օլուն-մատըղը, վէ եախօտ տէֆթէրին ֆէթհ վէ գրաաթընտան մուգատտէմ, միւֆ-իսին վէֆաթը վուգու պուլտուղու թագաւորճէ, անիֆ իւզ զիւր մատտէ-լէրտէ թասրիհ օլունտուղու վէճհ իւզ-րէ, միւթէվէֆանըն վէրէսէսի հազըր օլտուղու հալտէ, վէ եախօտ իգթի-զասը իւզըն ճէլպ վէ իհզար օլուն-տուգլարը անտէ, պիլա իմհալ, տէֆ-թէրին թանղիմինէ միւսարաաթ գըլը-նըր :

190. Պէհէր իֆլաս գուհուրինտէ, վէքիլ օլանլար, մէէմուրիյեթիլէրինէ միւպաշէրէթ իլլէտիւրէրի, վէ եախօտ իպգա օլունտուգլարը կիւնտէն օն պէշ կիւն կիւզէրանընտա, իֆլասըն սուրէ-թի զահիրէսինէ տայիր, վէ կէրէք էս-պապ, վէ իլէլ⁽²⁾, վէ քէյֆիյեթէթ ահ-վալընա միւթէտայիր, իճմալէն, պիր գըլթա միւզէքքիւրէլէրինի, Թիճարէթ-խանէ թարաֆընտան թայեին օլունան մէէմուրա արզ ու իթա իլլէմէկէ, վէ մէէմուրու միւմաիլէյի տախի, տէր-հալ, մէգըիւր միւզէքքիւրէ իլէ քէնտի-րէյինի, Թիճարէթխանէեէ թագաւորմ վէ իֆատէ իթմէկէ մէճպուր տուր. վէ միւտտէթի մէգըիւրէ, կիւզէրան

(1) Ֆեռէ Գեհր, միւհրիւ աշմագ, գալտըրմգ :

(2) Իլէլ, իլլէթլէր, սէպէպլէր :

իտիպատէ, վէքիլէր թարափընտան, միւզէքքիլէր թանդիմ օլունմատըղը հալտէ, թէէսիրի նէ սէպէպէ մէպնի իսէ, մէէմուրու միւմաիլէյհ թարափընտան, թիճարէթիսանէնէ պէեան վէ ինհա օլունմագ լաղըմէտէն տիր:

191. Թիճարէթիսանէ մէէմուրլաւընտան պիր վէ եախօտ իբի նէֆէրին, թարափը նէղարէթտէն պիր թէրիսիս⁽¹⁾, միւֆլիսին մաղաղա վէ տիւքքեանընա աղիմէթլէ, իֆլասըն ահվալ վէ քէյֆլիեթընա, վէ թանդիմ օլունմագ տէֆաթիրէ, վէ վէքիլէրին տախի ըույեթի մէսալիհտէ հագգանիյեթ վէ տիգգաթլարընա նէղարէթ, վէ իֆլասէ տայիր սէնէտաթ, վէ տէֆաթիր վէ քեաղըտլարըն իպրաղընը իտատաեա միւպատէրէթ իյլէմէլէրի, իճապընտան տըր:

ՖԱՍԼԸ ՍԱԼԻՍ

Մէֆլէնէն եօթա վէ էշեանընէ ղէյ ֆէրուիլէ, վէ էսանընէ լահիլ վէ ճէֆ իտառանն շաիլ րէր:

192. Տէֆթէրի մէգքիւրուն խիթամընտան սօնրա, միւֆլիսի մէտեուրուն էվթաա վէ մէպալիղի, վէ սէնէտաթը, վէ տէֆաթիր վէ քեաղըտլարը, վէ կէրէք էտէվաթը պէյթիյեթ վէ էշեաը, վէքիլէրէ թէսլիմ օլունուպ, անլէր տախի, էշեայի մէրգումէեի տէրիւհտէ վէ թէսէլլիմ իտէրէք, տէֆթէրի մէգքիւրուն զէյլէնէ վաղը իմլա իտէլէր:

193. Միւֆլիսին զիմէմաթընըն սուրէթի թահսիրինէ, թիճարէթիսանէ մէէմուրունն նէղարէթիյլէ, վէքիլէր թարափընտան, տէվամ վէ միւպատէրէթ գըլընա:

194. Միւֆլիսին, էվթաայի թիճարէթ վէ էշեայի մէնգուլէսինին ֆի-

րուլթինէ միւպատէրէթ իյլէմէք իւզընէ, վէքիլէրին թէրիսիսինէ⁽²⁾, վէ սաթըլաճագ շէյլէրին էլտէն պէեի⁽³⁾, վէ եախօտ սէվգը սուլթանիտէ⁽⁴⁾, սըմսար մաարիֆէթիյլէ ֆիրուլթի սուրէթլէրինի թէնպիհ վէ պէեան իյլէմէկէ, թիճարէթիսանէ մէէմուրունուն սալահիյեթի տէրքեար տըր:

195. Վէքիլ օլանլար, իգթիղաը իւզընէ, միւֆլիսի եանլարընա ճէլպ իլէ, մասա թապիր օլունուր, տայիլէրին ալաճագըլլարընա տայիր, վէ պի թախսիս մէնգուլթտէն օլմաեան էմլաք տալլարընա, վէ հուգուգու սայիրէնէ միւթէտայիր պիր ճիւմլէ միւնաղաթըն թէսվիյեթսինէ մէէզուն օլուպ, ֆագաթ, թէսվիյեթսի տէրքիլ գըլընան մատտէ, գըլմէթի նա մուայեէն, վէ եախօտ պին պէշ եիւզ դուրուշտան զիեատէ պահաը օլան էշեաեա տայիր իսէ, թէսվիյեթ քէյֆլիեթի, թիճարէթիսանէ թարափընտան թաստիգ օլունմատըղճա, մէրի իւլ իճրա տէկիլ տիր:

196. Միւֆլիսին սէպիլի թախիյեթ օլունմուշ, վէ եախօտ թէէմիննամէսի վիրիմիշ օլտուղու թագաիրճէ, սուրէթի իսթիստամը, թիճարէթիսանէ մէէմուրու ճանիպինտէն պիլ իսթիզան, իֆլաս մէսալիհինին թէսիլի իտարէսի զըմնընտա, վէքիլէր թարափընտան, միւֆլիսին իսթիստամը ճալիլ տիր:

ՖԱՍԼԸ ԲԱՊԻ

Մէֆլէնէն ճահաֆաղայէ էվլալէնէ րայիր օլան ճահալլալ պէեանընա րէր:

197. Վէքիլէր քէնտի մէէմուրիյեթլէրինէ միւպաշէրէթ իթտիքլէրի կիւնտէն իթիպարէն, միւֆլիսին ալաճագը օլան քիմանէլըտէն հուգուգու-

(1) Պէրիլէրի, բուխաթ վիրէրէք:

(2) Թէրիլէ, բուխաթ վիրմէք:

(3) Պէյ, սաթմագ:

(4) Սէվէլ օլուննի, շարշը, պագար:

նու վիզայէթ իթմէք, եանի ալաճա-
ղընը սաղալթմագ, վէ րէհն, վէ էմա-
նէթ թարիզիլէ օլան էշեա վէ էմվա-
լինի զահիրէ իխրաճ իյլէմէք իլին, թի-
ճարէթճէ, լաղըմ կէլէն մուամէլա-
թըն իճրասընա, մէճպուր տուրլար:

ՖԱՍԼԸ ԽԱՄԻՍ

Թահգըզը Կէնհան Էշէթիէթիէն Կայի Կէր:

198. Իֆլաս իլանը թարիխնտէն
իթիպարէն, ալաճագըլլարըն իտտաա
իթտիլէրի մէպալիլին միւֆրէտաթ
տէֆթէրիլէ տէյն թէմէսսիւքէրինի,
թիճարէթիսանէեթ թէսիլմ իթմէկէ,
ալաճագըլլար մէճպուր տուր. վէ թէ-
մէսսիւքեաթը մէզպուրէնին պիր գը-
թա տէֆթէրինի թանգիմ վէ ախղընը
միւշիր պիր գըթա թէզըէրէ իթա վէ
թէսիլմ իթմէք, թիճարէթիսանէ մու-
գայեիտինին միւզթէզայի մէէմուրիլ-
եթիինտէն տիր. վէ տէյնուռուն թահ-
գըզընա տայիր վէքիլէր թարաֆըն-
տան թանգիմ օլունաճագ մաղպաթա-
նըն թարիլինտէն իթիպարէն պէշ սէ-
նէ միւստէթ զարֆընտա, թէմէսսիւ-
քեաթը մէզպուրէնին գայտ ու հըֆ-
ղընտան տօլաեր, մուգայեիտի միւ-
մաիլէյճ մէսուլ տուր:

199. Պալէատէ մէգքիւր 170 ինճի
մատտէնին իւշիւնճիւ ֆըզըրաը ման-
թուգունճա, վէքիլէրին իպգա վէ եա-
խօտ ախէրլէրինին թայեին օլունտուգ-
լարը անտէ, սէնէտաթընը թէսիլմ
իթմէմիշ օլան ալաճագըլլար, զաղէ-
թալար վասըթասըյլա, վէ եախօտ
թիճարէթիսանէ մուգայեիտինին ին-
հասըյլա, տէրհալ իխպար օլունուպ,
եէվմի իխպարտէն եիկիլմի կիւն կիւ-
զէրանընտա, մաթլուպաթլարընին պիր
գըթա միւֆրէտաթ տէֆթէրիլէ սէնէ-
տաթ վէ թէմէսսիւքեաթլարընը, քէն-
տիլէրի պիղգաթ կէթիլլուրպ, վէ եա-
խօտ մուրախիսա վէքիլէրի վէսաթա-

թըյլա կէօնտէրիպ, իֆլաս վէքիլէրի-
նէ արղ ու թաղտիմէ մէճպուրտուր-
լար. մէկէրքի, սէնէտաթլարընըն տօղ-
րու թիճարէթիսանէեթ թէսիլմինի թէր-
ճիհ իտէլէր. վէ հէր հալտէ, ախղընը
միւշիր պուշլարա պիր գըթա բուսու-
լա իթա գըլընըր. գալտը քի, միւֆ-
լիսին ումուրու թահգըզ վէ թէֆթիշ,
վէ մուամէլաթը իճապիլէսի իճրա օ-
լունան մահէլլտէն խարիճ եինէ մէմա-
լիքի մահրուսէնին ախէր մահէլլինտէ
միւթէմէքքին պաղը ալաճագըլլ վար
իսէ, թէֆթիշի մահէլլի իլէ, ալաճագ-
լընըն իգամէթկեհահը պէյնիտէ վա-
գը պէհէր գօնագ իլին, պիրէր կիւն
իլալէսիլէ, մէօհլէթին իմթիտատը
լաղըմ կէլիր:

200. Սալիֆ իւզ զիքը 199 ունճու
մատտէնին պիրինճի վէ իքինճի ֆըզ-
րալարընտա թախսիս գըլընան մէօհ-
լէթլէրին ինգըզասընտան իթիպարէն,
իւշ կիւն զարֆընտա, մաթլուպաթըն
թահգըզընա միւպաշէրէթ, վէ հիշ
արտը քէսիլմէզտէն, թէսիլլիքէսինէ
միւպատէրէթ օլունուպ, թիճարէթ-
իսանէ մէէմուրու թարաֆընտան թայ-
եին օլունան մահէլլ, վէ եէվմ, վէ սա-
աթտա, թահգըզը մատտէ իճրա օլու-
նուր. վէ, անիֆ իւզ զիքը մատտէնին
մանլի իւզրէ, ալաճագըլլարա իրսալ
օլունան խապէր իլէ պէրապէր, մա-
հէլլ, վէ եէվմ, վէ սաաթըն իշարէ-
թինէ միւպատէրէթ, վէ թիճարէթ-
իսանէ մուգայեիտինին րէսմէն ինհա-
սըյլա, վէ եախօտ վարագայի մախ-
սուսէլէր վէսաթաթըյլա, էզսէր նէվ
տայինլէրին տալէթինէ միւսարաթ
գըլընըր. վէ իֆլաս վէքիլէրինին մաթ-
լուպաթը, թիճարէթիսանէ մէէմուրու
թարաֆընտան թահգըզ օլունտուգ-
տան սօնրա, տայիր ասհապը մաթլու-
պաթըն ալաճագըլլար տախի, պիրթա-
րաֆտան, ալաճագըլլ, վէ եախօտ ա-
լաճագըլլարըն վէքիլէրի, վէ տիկէր
թարաֆտան իֆլաս վէքիլէրի պէյ-

նինտէ , վէ Թիճարէթխանէ մէկմուրու հուզուրունտա , պատէլ միւսպահտէ վէ միւզաքէրէ թահգըզ օլունարագ , մէկմուրու միւմախլէյ թարափընտան պիր դըթա միւզէքքիրէսի թանգիմ օլունմագ , լազըմէտէն տիր :

201. Ալաճաղը թահգըզ օլունմուշ , վէ եախօտ միւֆլիսին պիւննօ տէֆթէրինտէ մուգայեհտ պուլունմուշ օլան հէր պիր ալաճաղընըն , միւֆլիսին թահգըզը տէյեռունու մատտէսին տէ հազըր պուլունմաղա , վէ թահգըզը իճըա օլունմուշ , վէ եախօտ իճըա օլունմագ իւզըէ պուլունմուշ օլան տէյեռուն հազընտա իթիրաղաթ վէ էճվէպէսին տէրըիշ իյլէմէկէ , իսթիհզազը տէրքեար օլուպ , միւֆլիսին տախի օլ պապտէ իսթիհզազը միւսէլլէմ տիր :

202. Միւֆլիսին թահգըզը տէյեռունունու միւթէղամին օլան սալիֆ իւզ զիքը միւզէքքիրէտէ , ալաճաղընըն , վէ կէրէք մուրախիաս վէքիլլէրինին մահէլլի իզամէթլէրի իշարէթ դըլընմագ , վէ սէնէտաթ վէ թահվիլաթըն տախի իճմալէն թարիֆի միւնտէրիճ օլմագ , վէ սէնէտաթըն իլալէ , վէ թասհիհ եէրլէրինի , վէ սիւթուր արասընտա օլան եազըլարընը պէեան իտէրէք , օլ տէյն մագպուլ օլտուղու , վէ եախօտ միւնագի իւն ֆիհ պուլունտուղու , սարահէթէն կէօսթէրլմէք լազըմ տիր :

203. Լէտէլ հաճէ , ալաճաղընըն տէֆթէրի ճէլպ օլունմագ , վէ թաշրա մահէլլէրտէ օլուպ տա , տէֆթէր ճէլպինտէ սուուպէթ⁽¹⁾ օլտուղու հալտէ , մահէլլինտէ օլան թիճարէթ մէկմուրալարընա իշար օլունարագ , խիւլսասար իիրաճ վէ ճէլպ դըլընմագ խուսուլարընա , Թիճարէթխանէ թարափընտան իպթիտար օլունուր :

204. Միւֆլիսին , պէր վէճհի մուհարրէր գապուլ օլունան հէր պիր

տէյեռունու , սէնէտաթընըն զահրինէ , « չու գատար դուրուշ , միւֆլիսին տէֆթէրի տէյեռունունա գայտ օլունմուշ տուր , ֆիյ թարիս ֆիլան » տէյի շէրհ վիրիլէրէք , Թիճարէթխանէ մէկմուրու թարափընտան տախի թաստիգ վէ իշարէթ օլունուր . վէ պէհէր ալաճաղը , ալաճաղը թահգըզ օլունտուղու կիւնտէն իթիպարէն , սէքիլ կիւն դարափընտա ալաճաղընըն մէգարինի սըհէթ իտուկինի , մէկմուրու միւմախլէյնէ թաստիգ իթտիրմէկէ , մէճպուր տուր :

205. Միւֆլիսին , տէյեռունու վազըասընըն պիրիսինտէ միւնաղաա վուգու պուլտուղու հալտէ , պիր կիւնա չիքեայէթ վէ իտտաեա հաճաթ գալմագսըզըն , քէյֆիյէթին , Թիճարէթխանէնէ արղ ու իֆատէսի , Թիճարէթխանէ մէկմուրունուն իզթիղայի մէկմուրիյէթինտէն օլուպ , օլ պապտէ մալիւմաթը օլան քէսանըն , Թիճարէթխանէնէ ճէլպ վէ իհզարըլա , քէյֆիյէթին , մէկմուրու միւմախլէյն մուվաճէհէսինտէ թահգըզ վէ զահիլէ իսրաճը , թարափընէզարէթի Թիճարէթտէն , էմր ու թէնպիհ օլունուր :

206. Գապուլտէն իմթինա օլունան պիր տէյնէ տայիր վուգու պուլան միւնաղաանըն , Թիճարէթխանէնէ արղ ու իսալը թագտիրինտէ , 199մունճու , վէ 204 իւնճիւ մատտէլէրտէ պէեան օլունտուղու վէճհլէ , մէմալիքի մահրուսէտէ միւթէմէքքին օլանլար հազընտա մուգարրէր օլան մէօհլէթին ինդըղասընտան էվվէլ , էկէրչի օ միւնաղաա հիւքմիւ գալթիյէ սալիհ տէկիլ իսէ , րէվիչի մաղահալթա կէօրէ , օ մագուլէ միւնաղաա , գօնդօրտա սէնէտինին թանգիմի իչին , մէճլիսինին թէշքիլինէ գատար թէէիքր վէ թէմհիլ⁽²⁾ , վէ եախօտ մասլահաթըն արգասընը ալմագ իչին , հէման բույյէթ վէ թէսվիյէսիլլէ , մէճիսի մէգքիւրուն , պա-

(1) Սասնապէթ , կիւնիւք :

(2) Թէմհիլ , մէօհլէթ վիրմէք :

տէհու թէչքիլ օլունմասը , Թիճարէթ-
խանէ թարափընտան հիւքմ օլունուր-
էկէրչի օ մագուլէ մէվատտըն րույ-
եթի , մէճլիսին թէչքիլինտէն էվլէլ
հիւքմ օլունուր իսէ , պու վէճհիլէ
միւնազի իւն ֆիհ օլան ալաճագլը , պէր
մուճիպի գարար թայեին օլունաճագ
մէպլաղ իչին , իֆլաս միւզաքէրաթը-
նա , մուվագգաթէն տախիլ օլուր :

207. Պիր մաթլուպտան տօլանը
վուզու պուլան միւնազաանըն , մէճա-
լիս վէ մէհաքիմի սայիրէեէ հալալէ-
սի թագտիրինտէ , իքի սուրէթին իճ-
րասը ճայիղ տիր . պիրիսի միւնազի
իւն ֆիլհա օլան մատտէնին րույեթի
վէ ֆասլընա գատար , մուամէլաթը իֆ-
լասիյեէնին իճրասը թէվգըֆ գըլըն-
մագ , վէ տիկէրի տախի , պունուն ա-
լիտ օլտուղու մահէլլտէն , րույեթի
էսնատէ , մասլահաթ թէվգըֆ օլուն-
մանըպ , Թիճարէթխանէ թարափըն-
տան , մուամէլաթը իֆլասիյեէնին իճ-
րասընա պագըլմագ սուրէթլէրի օլուպ,
ըրգըր սանի վէճհիլէ իճրասը թագ-
տիրինտէ , միւնազի իւն ֆիլհա օլան զիմ
մէթին սահիպի , իֆլաս միւզաքէրա-
թընա տախիլ օլմագ , վէ ալաճագը
տախի , իհիթիեթէն գայտ իթտիրիլ-
մէք լաղըմ տըր , վէ քէզալիք , ասհա-
պը մաթլուպտան պիրինին իտտաասը
սախթէ , վէ սիրգաթ , վէ սայիր պու
միսիլլու ճիւքմ ու ճինայէթ , վէ եա-
խօտ խաֆիֆէ պիր հիլլէ վէ գապա-
հաթ գապիլինտէն իսէ , օ մագուլէ
մէվատտըն րույեթիինէ գատար տա-
խի , մուամէլաթը մէրգումէնին թէս-
վիյեէսինի թէվգըֆ իլլէմէք , Թիճա-
րէթխանէնին րէյինէ մուհավվէլ տիր .
վէ պու մագուլէ հիլլէքեար ալաճագ-
լընըն ալաճագը , իհիթիեթէն պիլէ
գայտ իթտիրիլմէյիպ , քէնտիսինէ աղլ
օլունան թէօհմէթին թէմէհիլտէն⁽¹⁾
թէֆթիլի իճապ իտէր իսէ , րույեթի
պիրլէ , պէրանթի զիմմէթի թահագ-

գուգ իթմէյինէ , իֆլաս միւզաքէ-
րաթընըն մէճլիսինէ տախիլ օլմագա
սալահիյեթի եօգ տուր :

208. Պիր ալաճագլընին իտտաա իյ-
լէտիկի իմթիեաղ , վէ եախօտ եէտին-
տէ պուլունան րէհնէ իսթիհգագը
խուսուսունա , ասհապը մաթլուպ թա-
րափընտան իթիրաղ օլունտուղու հալ-
տէ , սայիր ատի ալաճագլընը միսիլ-
լու , իֆլաս միւզաքէրաթընա տախիլ
օլուր :

209. Մէմալիքի մահրուսէտէ միւ-
թէմէքըն ալաճագլընը հագգընտա ,
սալիֆիւզ զիքը 199 ունճու , վէ 204
իւնճիւ մատտէլէրտէ թայեին օլունան
մէօհլէթլէրին ինգըզապընտան սօնրա ,
ուզլաչմա մանէասընա օլան գօնգօր-
տաթօնուն ագտինէ , վէ իֆլասըն սա-
լիր պիլ ճիւմէ մուամէլաթընըն թէս-
վիյեէսինէ միւպատէրէթ օլունա . վէ
անճագ , տէվլէթի Սլիյեէնին , մէմա-
լիքի պէրրիյեէսինտէն⁽²⁾ խարիճ մահէլլ-
տէ միւթէմէքըն տայիլլէր հագգլա-
րընտա , զիլլտէ աթի 273իւնճիւ , վէ
274 իւնճիւ մատտէլէրտէ միւնտէրիճ
օլան իսթիսնանէ ըիայէթ գըլընա :

210. Մուայեէն օլան մէօհլէթ էս-
նասընտա , իսպաթը վիճուտ իթմէք ,
վէ մաթլուպլարընը թաստիգ իթտիր-
մէք խուսուսլարընտա գուսուր իտէն
մալիուլ վէ զայրի մալիուլ ալաճագլը-
նը , զուրամէ թագսիմինէ տախիլ օ-
լամագլար . մաա մաֆիհ , ագճէնին խի-
թամը թէվգիլի կիւնիւնէ գատար մուա-
րաղա վէ միւխալիֆէթլէրի ճայիղ կէօ-
րիլէրէք , պու պապտէ վագը օլաճագ
մէսարիֆ , մուարաղա իտէնլէրին պէ-
տէնինտէն թէէտիյեթ իթտիրիլլը . վէ
մուխալիֆէթլէրի , Թիճարէթխանէ մէէ-
մուրու թարափընտան թէնպիհ վէ
հիւքմ օլունմուշ զուրամէնին , իճրայի
թէվգիլինի թէէտիլ վէ թապիգ իտէ-
մէեիպ , անճագ մուխալիֆէթ վէ մուա-
րաղալարընա տայիր օլան տավալարը

(1) Թիճիէ-լ , հիլլէ կիլմէք :

(2) Մէմալիքի պէրրիյեէն , գարատաքի մէմէքէթլէր

Փասլ օլունմազտան էվլէլ, եէնիտէն զուրամէ թէվզիինէ միւպատէրէթ օլունուր իսէ, թիճարէթխանէ թարա-
ֆընտան իհթիեաթէն թախսիս վէ թայ-
էին օլունուպ, տավարըրնն փասլընա
գատար թէվզըֆ օլունան հիսսէլէրի ի-
շին, ազճէնին թէվզիինէ տախիլ օլուր-
լար, վէ պունտան սօնրա, հագգլարը-
նըն սըհէթի իսպաթ օլունուր իսէ,
մուարազլարընտան էվլէլ, թիճա-
րէթխանէտէն թայեին գըլընան մէէ-
մուր թարաֆընտան թէնպիհ վէ հիւքմ
օլունմուշ զուրամատէն, հիշ պիր շէյ
միւթալէպէ վէ իտտաեա սալահիյ-
եէթլէրի օլամաեըպ, անճագ, իպթի-
տաքի թազսիմ վէ թէվզիինէ, հիս-
սէլէրինէ այիտ օլան զուրամատէն հէ-
նուզ թազսիմ օլունմամըշ մէպալիդի
մէվճուտէտէն հիսսէ ախըընա իսթիհ-
գագլարը տէրքեար տըր:

ՍԱԹԸՆՃԸ ՊԱՊ

Ռալաշմա վէ ուեուշմա մանէասընա օլան քօնքօ-
րալիս սէնէպինին լանդիթ, վէ եախօր (*) ուեու-
շմաեըպ, մալը մեվճուրառն զապլիյէ, զուրամ-
ան իճրառն պէտանընա օլուն, պո-րալի ֆո-
սուէ արիպէեէ շաօէլ րէր:

ՖԱՍԼԸ ԷՎՎԷԼ

Սահապը մալըպառն սուրէթէ իճլիմա վէ ճէլ-
պինէ րալի րէր:

211. Սլաճագ իսպաթը իշին թայ-
էին օլունան սէքիզ կիւն մէօհլէթին
ինգըզասընտան իւշ կիւն կիւզէրանըն-
տա, ալաճագլարը թահգըզ վէ թաս-
տիզ օլունմուշ, վէ եախսոտ իհթիեա-
թէն տէֆթէրէ իտխալ իթտիւրիմիշ օ-
լան ալաճագլըլար, թիճարէթխանէ-
տէն թայեին գըլընաճագ մէէմուր

(*) «Գօնքօրտա» թապիրի, պիր թաճիր,
թէէտիյէյի տէյնտէն աճիզ օլտուղու հալտէ,
միւֆիսա հիւքմիւնտէ օլաճագընտան, օլ հալտէ,
քէնտիսիյէ, սահապը մաթլուպ պէյնիտէ
վիւրէն գարար վէ թէմիյէթէ իթլազ օ-
լունուր:

մաարիֆէթիյէ ճէլպ օլունարագ, գօն-
քօրտաթօ սէնէտիինին միւզաքէրէ վէ
գարարլաշտըրըլմասը զըմնընտա, մէճ-
լիս ագտընա իպթիտար օլունա. վէ
պու պապտէ, թիճարէթխանէ գա-
բուսու, վէ պօրսա (**), վէ միւֆիսին
տիւքքեան վէ մաղաղասը իւզէրինէ
իլաննամէլէր թաալիզ, վէ զաղէթա-
լարա տախի տէրճ վէ թահրիր իթտի-
րիլէրէք, քէյֆիյէթ իլան վէ իշաաթ,
վէ իշպու իլաննամէլէրէ, վէ տավէթ
թէգքէրէլէրինէ, ագտ օլունաճագ մէճ-
լիսին սէպէպի, պէեան վէ իշարէթ
գըլընա:

212. թիճարէթխանէտէն թայեին օ-
լունան մէէմուր թարաֆընտան թախ-
սիս գըլընան մահէլլ, վէ եէվմ, վէ
սաաթտա, պէր վէճհի պալէա թաս-
տիզ վէ գապուլ օլունմուշ, վէ կէրէք
իհթիեաթէն տէֆթէրէ իտխալ իթտի-
րիմիշ օլան ալաճագլըլար, պիզգաթ
կէլէրէք, վէ եախսոտ վէքիլէրինի իրսալ
իտէրէք, մէէմուրու միւմաիլէյհ հազըր
օլտուղու հալտէ, մէճլիս ագտինէ,
վէ մէճլիս մէգըլուրէ, միւֆիսին տա-
լի ճէլպինէ, միւպատէրէթ օլունա:

Միւֆիլիս մէրգում, հապախանէտէն
իւրաճ օլունմուշ, վէ եախսոտ թէէմին-
նամէսինի թահսիլ իթմիշ իսէ, պիզ-
գաթ կէլմէկէ մէճպուր տուր, մէ կէր-
քի, մէէմուրու միւմաիլէյհ թարաֆըն-
տան մազպուլ օլան էօղրիւ շէրի (1)
թէհագգուգունա մէպին, ախէրինի
թէվլիլէ (2) սալահիյէթի օլա:

213. իֆլաարն քէյֆիյէթի ա հվա-
լը, վէ կէրէք ըիւսում վէ գավաիտի
մէրիյէսինին իճրառը, վէ մուամէլա-
թը իճապիյէնին իֆառը, վէքիլէր
թարաֆընտան, սալիֆ իւզ զիւր ագտ
օլունաճագ մէճլիս արզ ու իֆատտէ

(**) թայիֆէյի թիւճճարըն, գամպիս օ ա-
լըպ սաթմազ իւզրէ, ճէմիյէթ կեան իթթի-
խազ իթտիլէրի մահէլլէ, պէյն էլ թիւճ-
ճար, «պօրսա» թապիր օլունուր:

(1) Էօղրէ շէրէ, բէք պիլիւք պիր էօղր օ

(2) Թէվլիլ, վէքիլ թայիլին իթմիլ:

օլունտուդտան, վէ օլ հալտէ, միւֆ-
լիս տախի իսթինթադ վէ իսթիմա գը-
լընտըգտան սօնրա, մէճլիսճէ, վէքիլ-
լէրին իֆատաթը վադըալարը, պիր
գըթա վարադաեա զապլթ ու թահրիր,
վէ թարաֆլարընտան իմիլա վէ թէմ-
հիր օլունարադ, վարադայի մէրգու-
մէ, թիճարէթիսանէ թարաֆընտան
թայեին գըլընան մէճմուրա թէպիմ,
վէ մէճմուրու միւմաիլէյհ թարաֆըն-
տան տախի, մէճլիսճէ օլան միւզաքէ-
րէ վէ գարարը հալի պիր գըթա թադ-
րիր թանդիմ գըլընա:

ՖԱՍԼԸ ՍԱՆԻ

Գծեցօրդաթօ «Էնէթլին» «—բէթէ» արք. վէ Բե-
լլիսէն հազգընա արք:

214. Զիքը օլունան ըիւսում վէ գա-
վախտէ ըիայէթ, վէ թէմամէն իճրա
օլունմազտան էվվէլ, հազըրը պիլ մէճ-
լիս օլան աահապը տէյեուն իլէ, միւֆ-
լիսի մէտեուն պէյնիտէ, պիր կիւնա
մուգավէլէ ագտի ճայիլ տէկիլ տիր:
Պալէատէ մուհարրէր օլտուղու իւզրէ,
գաթիան թաստիդ, վէ գապուլ, վէ
եախօտ իհթիեաթէն տէֆթէրէ իտ-
խալ օլունմուշ օլան տէյեունուն, իւշ
րուպունա միւթէսարըրֆ, վէ ատէտ
ճիհէթիլէ, էքսէր⁽¹⁾ վէ էղլէպ⁽²⁾ օլան
ալաճագլըլարըն ինդիմամը րէյ⁽³⁾ վէ
մաարիֆէթլէրիլէ ագտ օլունան մու-
գավէլէ, միւթէպէր օլուպ, գավախի
մէրգումէնին ատէմի իճրասը թագտի-
րինտէ, մուգավէլէ սէնէտի, մէրի վէ
միւթէպէր տէկիլ տիր:

215. Իսթիլալ, վէ րէհն, վէ իմ
թիեադ ճիհէթլէրիլէ, ալաճագլարը
միւթէհագգըր օլան ալաճագլարը,
պու միսիլլու ալաճագլարը իլին, գօն-
գօրտաթօ սէնէտինէ տայիր մուամէ-
աթտէ, րէյլէրինի սէյլէմէկէ սալա-

հիյեթլէրի եօդ տուր. ֆադաթ, իս-
թիլալ, վէ րէհն, վէ իմթիեազլա-
րընտան ֆէրազաթ իտէրլէր իսէ, պուն-
լարըն ալաճագլարը տախի, տէֆթէրէ
իտխալ վէ մահսուպ գըլընըր. մա-
տամ քի գօնգօրտաթօ սէնէտի ագտը
զըմնընտա, մէճլիսէ տուխուլ իլէ, րէյ
վէ միւտախէլէ իտէլէր, իսթիհագա-
թը վադըալարընտան, ֆէրազաթ իթ-
միշ օլաճագլարը, թապիաթը մասլա-
հաթ իճապընտան տըր:

216. Ուեուշմագ էմիր, շահանը ի-
թիպար օլմագ իլին, սէնէտի, մէճլիս-
ճէ իմզա վէ թաստիդ օլունմագ շարթ
տըր. էկէր եալընըլ ատէտի էլիսաըն
էքսէրիսի գայիլ, վէ եախօտ եալընըլ,
մըգտարը մաթլուպուն իւշ րուպունա
միւթէսարըրֆ օլանլար րազի օլուպ-
տա, շարթը մաթլուպ հասըլ օլմատը-
ղը հալտէ, միւզաքէրաթը իճապիյէ,
նիհայեթ սէքիլ կիւն տախի իմհալ
գըլընըր. պու թագտիրտէ, մէճլիսի
սապըգտա վադը րէտտ վէ գապուլ
պահալարը, նազարը իթիպարտէն սա-
զըթ օլուր:

217. Հիլլէքեար օլմագ (*) իւզրէ
հիւքմ օլունան միւֆլիս հագգընտա,
գօնգօրտաթօ սէնէտինին ագտը ճա-
լիլ տէկիլ տիր. պու մագուլէ հիլլէ-
լի իֆլասըն թէֆթիշ վէ մուհարէմէ-
սինէ միւպաշէրէթ օլունտուղու անտէ,
ալաճագլըլար պիր եէրէ կէլիպ, միւֆ-
լիսին պէրաէթի գիմմէթի թէպէյեիւն
իլլէտիկի թագտիրտէ, գօնգօրտաթօ
միւզաքէրէսինէ թէշէպալիւս օլունուպ
օլունմամասը խուսուսունուն թէֆթիշ
մատտէսինին իթամընա գատար թէհ-
իլրինէ, պէյնլէրինտէ պիր մէօհլէթ
թայեինիլլէ, գարար վիլլիլի հալ-
տէ, իշպու թէհիլի մատտէսի, պա-
լէատէ մէսթուր 214 իւնճիւ մատտէ-
տէ պէեան օլունտուղու իւզրէ, ատէտ

(1) Էտէր, չօդ:

(2) Էղլէպ, զիւստէ, բէք զալիպ:

(3) Ինդիմամը րէյ, րէյինին զամմը, իրավիսի:

(*) Միւֆլիս իւշ նէվի տիր. էվվէլլի, միւֆ-
լիսի հագգըրի, իլլինճի, թագտիրաթը միւֆ-
լիս, իւշիւնճիւ, միւֆլիսի հիլլէքեար տըր:

ճիշտ է թիւյլէ, վէ մամթլուպլարընըն մըգտար վէ քէմիյեթի հասէպիյլէ էղլէպ օլան ալաճագլըլարըն րէյէլինէ մուվաֆագաթ իլէ հիւքմ օլունուպ, մէօհլէթի մէշրութէնին ինգըղասընտա, գօնգօրտաթօ միւզաքէրէսի թասմիմ օլունուր իսէ, անիֆ իւզ զիքըր մատտէտէ վազ օլունան գաւախտին իճրասընա միւզատէրէթ գըլընըր :

218. Միւֆլիսին իֆլասը, թագսիրաթը վազըասընտան նաշի օլունուր հիւքմ օլունուր իսէ, օլ հալտէ տախի գօնգօրտաթօ սէնէտինին ագտի ճայիզ տիր. անճագ, օ մագուլէ միւֆլիսին թագսիրաթը զահիրէ չըգարըլմասը խուսուսու թագազըիպ ⁽¹⁾ օլունմագտա պուլունմուշ իսէ, տավանըն խիթամընա գատար, միւզաքէրէլէրինի թէվգըֆ իթմէք, ալաճագլըլարըն ետտի իթիթիեարընտա տըր : Պու պապտէ, անիֆ իւզ զիքըր մատտէնին գաւախտինէ ըիայէթ օլունուր :

219. Գօնգօրտաթօ սէնէտինին թանգիմ ու թէսվիյեթսինէ իսթիհգագլարը օլան, վէ եախօտ միւսթահագգ օլունուզլարը, պատէհու թէպէյեիւն իտէն պիլ ճիւմլէ ալաճագլըլար, գօնգօրտաթօ սէնէտինին ագտինէ մուխալիֆէթէ, իգթիտարլարը տէրքեար տըր. իշպու մուխալիֆէթլէրի տախի, էսպապ վէ տէլայիլէ մէպնի օլմագ, վէ սէնէտ թանգիմինտէն իթիպարէն, սէքիզ կիւն զարֆընտա, միւֆլիս վէ վէքիլէրինէ իիպար օլունմագ լազըմէտէն օլուպ, պու վէճհլէ օլմատըզը հալտէ, մուխալիֆէթլէրի մէսմու տէկիլ տիր. վէ մուխալիֆէթ քէյֆիյեթի, թիճարէթխանէնին, իշպու մատտէ հագգընտա, էվվէլ պէ էվվէլ ագտ օլունաճագ մէճիսինէ արզ ու պէեան օլունտուղու, օլ պապտէ թագտիմ օլունաճագ միւզէքքիթէտէ միւնտէրիճ օլմագ լազըմ տըր. վէ պիր իֆլաս իշիւն, էկէրչի եալընըզ պիր վէ.

քիլ թայեին օլունմուշ իսէ, օլ տախի, գօնգօրտա սէնէտինին ագտընա մուխալիֆէթ իլէր իսէ, եէնիտէն պիր վէքիլ թայեին օլունմասընը իտտաա իլէմէք, վէքիլ միւմաիլէյհին վազիֆէյի զիմմէթի տիր. իշպու մատտէտէ վազ օլունան գաւախտին, վէքիլ ճէտիտ հագգընտա իճրասը լազըմէտէն տիր. գալտը քի, մուխալիֆէթ խուսուսուտա հիւքմիւն իտտարը, քէյֆիյեթի մատտէեէ նէզարէն, թիճարէթխանէնին տայիլէյի մէէմուրիյեթինտէն խարիճ մէսայիլին հալլ ու թէսվիյեթսինէ միւթէվազըֆ իսէ, իշպու մէսէլէլէրին թէսվիյեթսինէ գատար, թիճարէթխանէնին հիւքմիւ թէլէխիր օլունուր. վէ օլ պապտէ թիճարէթխանէ թարաֆընտան, մուխթասարճա պիր մէօհլէթ թախսիս օլունուպ, մուխալիֆէթ ⁽²⁾ իտէն ալաճագլը, մէօհլէթի մէրգուլմէ էսնասընտա, մատտէսինին րաճի օլունուր մահէլլէ միւրաճաթ պիրլէ, թաաճիլ վէ միւսարաաթընը իսպաթ իթմէք, լազըմէտէն տիր :

220. Գօնգօրտաթօ սէնէտինին թաստիգինի, սայիրլէրտէն զիեատէ թաճիլ իտէն միւտտաինին իսթիտասը իւզրէ, թիճարէթխանէտէն իճրասընա իթինա օլունուպ, անճագ, մուլայեէն օլան սէքիզ կիւն մէօհլէթին ինգըղասընտան էվվէլ հիւքմ օլունմագ. էկէրչի մէօհլէթի մէրգուլմէ զարֆընտա մուխալիֆէթ վուգու պուլուր իսէ, իշպու մուխալիֆէթ, վէ կէրէք թաստիգ մատտէսի, եալընըզ պիր իլան իլէ, թիճարէթխանէ թարաֆընտան հիւքմ օլունուր. վէ մուխալիֆէթ քէյֆիյեթինին գապուլ վէ իթիւրաֆը թագտիրնտէ, պիլ ճիւմլէ ալաճագլըլար հագգընտա, գօնգօրտաթօ սէնէտինին հիւքմիւ, մէսուլիս օլուր :

221. Պէհէր հալ գօնգօրտաթօ սէնէտինին թաստիգի հիւքմ օլունմագտան մուգատտէմ, կէրէք իֆլասըն

(1) Թասգընպ, արգասընա տիւշմէք :

(2) Մուխալիֆէթ, րազի օլմանըլ :

հալինե տայիր, վե կերեք գօնգօրտաթօնուն մագպուլիյեթինե միւթէտայիր, Թիճարեթիսանե թարաֆընտան թայեին գըլընան մէէմուր ճանիպինտէն, Թիճարեթիսանեեե, պիր գըլթաթագըրիր թագտիմ օլունմագ, լազըմ տըր:

222. Պալէատե մեգքիւր գավաիտե րիայեթ օլունմատըղը, վե եախօտ ամ մէնին մէնֆաաթընա, վե ալաճագըլըրըն միւգթէզայի մասլահաթլարընա միւնաֆի (1) պազը էսպապ վե վէսայիլ վուգու պուլտուղու հալտե, օ մագուլէ մէվատտ, գօնգօրտաթօ սէնէտի ագտընա մանի օլաճաղընտան, Թիճարեթիսանե թարաֆընտան տախի, թաստիգ օլունմագ:

ՖԱՍԼԸ ՍԱԼԻՍ

Գօնգօրտաթօնուն էճրայէ ահ+եմը պէեմընդադըր:

223. Գօնգօրտաթօ թաստիգ վե գապուլ օլունտուղու հալտե, պիլանչօ թապիր օլունուր մուվաղէնե տէֆթէրինե մուգայեէտ (2) վե ղայրի մուգայեէտ (3) օլարագ, ալաճագըլըր թահգըղ օլունմուշ, վե եախօտ օլունմամըշ օլան, վե կերեք մէմալիքի Օամանիյետէն խարիճ մահէլլտե իգամէթ իտէն ալաճագըլըր հագգընտա, 206ընճը, վե 207ինճի մատտէլէրին մահէլի իւզըրէ, մուվաղէնե տէֆթէրինե, ինթի

եաթէն իտխալ օլունմուշ ալաճագըլըրա, Թիճարեթիսանե թարաֆընտան հէր նէ գատար մէպալիղ թախսիս օլունուր իսէ օլսուն, պու մագուլէ ալաճագըլըր հագգըլըրտա, գօնգօրտաթօ սէնէտի, մէրի իւլ իճրա տըր:

224. Սալիֆ իւզ ղիքը 197 ինճի մատտէնին իւչիւնճիւ ֆըզըրասը մանթուգունճա, միւֆիլիսին ղայրի մէնգուլէշեասը, իսթիղլալ թարիգիլէ գայտ իթտիրիլմիշ իսէ, իշպու իսթիղլալ, պիլ ճիւմէ ալաճագըլըրա ըաճի օլմագ, գօնգօրտաթօ թաստիգնամէսին հիւքմիւ իգթիղասընտան օլուպ, թաստիգնամէսին հիւքմիւ, իսթիղլալ իճրա օլունան մահէլլ, սիճիլաթա գայտ իթտիրիլըր. մէկէրքի, գօնգօրտաթօ մուճիպինճէ, պու պապտե, սուրէթի ախէր իլէ, գարար վերիլմիշ օլա (*):

225. Գօնգօրտաթօնուն թաստիգինտէն սօնրա, իլղա (5) վե իպթալինե (6) տայիր հէր կիւնա (7) տալա, մէսմու տէկիլ տիր. մէկէր քի, միւֆիլիսին էմվալը մէվճուտէսինի քէթմ ու թագլիլ (8), վե եախօտ տէյեուունու թէքսիր (9) միսիլու հիլէ վե զէմինլէր իլէ հարէքթթ օլունմուշ օլտուղու, միւթէպէյեին օլա:

226. Գօնգօրտաթօ մուգալէլէսինին թաստիգինի միւթէզամիլին իլամըն սուտուրիլլէ, իճապը հիւքմ օլունտուգտան սօնրա, վէքիլլէրին մէէմուրիլեթիլի խիթամընգիր օլուպ, գալթի

(1) Մէնաֆի, զըտտ, մուղայիր:

(2) Մագայեէտ, գայտ օլունմուշ:

(3) Ղայրի հաւայեէտ, գայտ օլունմամըշ:

(4) Միւֆիլիս օլան շախս, գօնգօրտաթօ ագտընտան սօնրա, էկէրչի պիր թագըրիպ, էմվալինին պիր մըգատարընը ախէրէ իսթիղլալ վե թէրհին իտէրէք, պատէհու եէնիտէն մէտեուունիյեթի զուհուր վե թէպէյեիւն իլլէր իսէ, մատամ քի միւֆիլիս մէրգուճուն էմվալի, մուգատտէմա, մասաեա, իսթիղլալ վե թէրհին օլունմուշ օլտուղու ճիհէթլէ, մուգայեէտ պուլունան ասհապը մաթուպ, թէգատտիմէն (*), իսթիֆայի տէյն

իտէրլէր, վե, պէօլլէ սօնրատան թէրհինի էմլաք խուսուսունուն մէնի զըմընտա, մէթնի գանունամէտէ պէեան օլունտուղու իւզըրէ, թաստիգնամէ հիւքմիւնիւն, էմվալի մէրգուլէնին իսթիղլալ վե թէրհինի իճրա օլունան մահէլլ, սիճիլաթընա գայտ իթտիրիլմէսի, իգթիղայի մասլահաթտան տըր:

(5) Թէգապիւթ, իւք օլմագըլըգ:

(6) Իլղա, լազվ իթմէք:

(7) Իպլալ, մուտթթալ զըլմագ:

(8) Լիւնա, տիրլիլ:

(9) Թագլիլ, աղալթմագ:

(*) Թէսիք, չօղալթմագ:

սուրէթիյլէ հիսապլարընը, Թիճարէթ-
խանէ մէկմուրու հուզուրունտա, միւֆ-
լիսէ թէսլիմ իտէրէք, պիլ միւզաքէ-
րէ հիսապլարը գաթ օլունուր, վէ
միւֆլիսին պիլ ճիւմէէ էմվալ, վէ տէ-
ֆաթիր, վէ էշեա, վէ քեաղըրալարը,
եէտինէ իթա վէ թէսլիմինէ նաթըգ⁽¹⁾
պիր գըթա սէնէտ ախգ օլունուր, օլ
պապտէ, Թիճարէթխանէտէն թայեին
գըլընան մէկմուր թարաֆընտան, պիր
գըթա միւզէքքիրէ թահրիր օլունա-
րազ, մէկմուրու միւմաիլէ յին մէկմու-
րիյեթի տախի խիթամբէզիր օլաճա-
ղընտան, պատէհու, պիր կիւնա մու-
արազա վուգուլինտէ, Թիճարէթխանէ
թարաֆընտան ֆապ օլունուր:

ՖԱՍԼԸ ՐԱՊԻ

Գօնգօրտաթօնուն հիւսիսէն իշաւը, վէ եսիօր
ֆէսի վէ աթէթ իճրասը պէտանընադ րը:

227. Կէրէք հիյլէ զուհուրինտէ, վէ
կէրէք գօնգօրտաթօնուն թաստիգին-
տէն սօնրա, հիյլէլի իֆլաս օլտուղու-
նու միւթէզամմին հիւքմ ու իլամըն
սուտուրինտէ, գօնգօրտաթօնուն քիւլ-
լիյեէն իլլասըլլա, քէէն լէմ եէքիւն
հիւքմիւնտէ օլմասը լաղըմ կէլիր. վէ
օլ հալտէ, իճրասընա, եանի վիրիլմէ-
սի մուգարրէր օլան մէպալիլի, վէ իճ-
րասը մէվուտ⁽²⁾ պուլունան շէրայիթի
իճրասէ քէֆիլ օլան քիմսէլէր տախի,
թապիաթիյլէ, քէֆալէթտէն թախ-
լիս⁽³⁾ օլունուրլար. հէնուզ, հիւքմիւ-
լաղլ օլունամամըշ պիր գօնգօրտաթօ
շէրայիթիին, միւֆլիս թարաֆընտան
ատէմի իճրասը թազտիրինտէ, իճրա-
սընա քէֆիլի վար իսէ, Թիճարէթխա-
նէտէ, քէֆիլէր հաղըր օլտուղլարը
հալտէ, գօնգօրտաթօ հիւքմիւնիւն
ֆէսիսի զըմնընտա, միւֆլիսին ալէյհի-
նէ տալա օլունապիլիր. ֆազաթ, մէզ-

քիւր գօնգօրտաթօնուն ֆէսիս ու իպ-
թալը միւնասէպէթիյլէ, շէրայիթիին
պիթ թէմամ, վէ եախօտ պաղըսընըն
իճրասընա միւթահիւտ օլան քիմսէլէր,
քէֆալէթտէն պէրի իւզ զիմմէ օլա-
մաղլար:

228. Գօնգօրտաթօնուն թաստիգին-
տէն սօնրա, հիյլէլի իֆլաս իշին, միւֆ-
լիսին ալէյհինէ տալաեա միւպաշէ-
րէթ օլունուրպտա, միւֆլիս հապս ու
թէվգըֆ օլունտուղու անտէ, տէր-
տէսթ օլան էմվալընըն թէլէֆտէն վի-
գայէսի էպպապընըն իսթիհալինի
թէնալիհ իթմէք, Թիճարէթխանէեէ
այիտ վէ բաճի տիր. անճազ, տալա-
եա սէպէպ գալմատըղընա տայիր, վէ
եախօտ միւֆլիսին պէրաէթի զիմմէ-
թիինէ, վէ կէրէք թախիլիյեէլի սէպիլ
վէ մաղուրիյեթիինէ միւթէտայիր իլա-
մըն իստար ու իլանը կիւնիւնտէն ի-
թիպարէն, զիքըր օլունան վիգայէ վէ
մուհաֆազա էսպապընըն իլթիզամըն-
տան, թապիաթիյլէ քէֆ⁽⁴⁾ վէ ֆէ-
րաղաթ օլունուր:

229. Հիյլէլի իֆլաս հիւքմիւնիւ միւ-
թէզամմին իլամըն, վէ կէրէք գօնգօր-
տաթօնուն քիւլլիեէն իլլա, վէ եախօտ
ֆէսիս ու իպթալինի ամիր հիւքմիւն
մանթուգուհնա, Թիճարէթխանէ թա-
րաֆընտան պիր մէկմուր իլէ, պիր վէ
եախօտ միւթէտատիտ վէքիլէր թայ-
եին գըլընըր. վէ թէմհիրի էմվալ քէյ-
ֆիլիյեթի, իշպու վէքիլէրին եէտինտէ
տիր. վէ սէնէտաթ վէ էվրազը սայի-
րէ բուլիյեթ օլունարազ, գըլմէթի էմ-
վալ վէ էշեա, տէֆթէրի աթիզ իլէ
մուգապէլէ պիրլէ, իճապ իտէր մէ-
վատ օլտուղու հալտէ, տէֆթէրի ա-
թիզա գէյլ վէ իլավէսինէ, վէ թէք-
րար պիր մուվազէնէ տէֆթէրինին
թահրիրինէ, զիքըր օլունան վէքիլէր
թարաֆընտան իպթիտար օլունուր:
Իշպու եէնի վէքիլէր թայեինին միւ-

(1) Նաթըգ, սէյլէլիհի, պիլտիրիհի:

(2) Մէվուտ, վատ օլունամուշ:

(3) Թախլիս, գուրթարմազ:

(4) Քէֆ, կէրի շէքիլմէք:

պէս յին իլամըն դայտըլլա պէրապէր, եէնիտէն զուհուրի միւհթէմէլ օլան ալաճագըլլարա, ալաճագըլլարնա տալիւր սէնէտաթլարընը, լի էճլ իւլ թահ-գըդ, երկիրմի կիւն զարֆընտա թագ-տիւմ վէ իրաէ իյլէմէլէրի խուսուսու, 199 ունճու, վէ 200 իւնճիւ մատտէլէր ահքեամընա թաթալիգան, թիճարէթ-խանէ մուգայեիտի թարաֆընտան, ասհապը մաթլուպա իխպար օլունուր:

230. Անիֆ իւզ գիբը մատտէ ման-թուգունճա, եէնիտէն զուհուր իտէ-ճէք մաթլուպաթըն թահգըդընա, պիլա իմճալ միւպատէրէթ օլունուպ, անճագ, մուգատտէմա դապուլ վէ թաստիգ օլունմուշ տէյեուճուն, էզ սէր նէվ թահգըդը լազըմ կէլմէզ. մաա մաֆիհ, թաստիգը սապըգտան սօնրա, կէրէք քիւլիէն վէ կէրէք պիր մըգտարընը թէհտիյե օլունմուշ տէյ-եուճուն ատէմի գապուլ վէ թէնդիլի խուսուսալարը, միւսթէմնա օլա:

231. Մուամէլաթը մէրգումէ իւի-թամբէզիր օլունուգտան սօնրա, էկէր միւճէտտէտէն պիր գօնգօրտաթօ ագտ օլունմազ իսէ, վէքիլլէրին իպգա վէ եախօտ թէպտիլի խուսուսունա տայիր րէյլէրինի սէօյլէմէք իւզրէ, ալաճագըլլար, ագտը մէճլիւ իտէրլէր. վէ եէ-նիտէն զուհուր իտէն ալաճագըլլար իչին, սալիֆ իւզ գիբը 199 ունճու, վէ 204 իւնճիւ մատտէլէր մանթու-գունճա, մէմալիքի Օսմանիյէտէ միւ-թէմէքըին ասհապը մաթլուպաթ հագ-գընտա թայեին օլունան մէօհլէթլէ-րին ինգըզաթընտան էվվէլ, ագճէ թէվ-գիինէ, միւպատէրէթ օլունմազ:

232. Գօնգօրտաթօ մուգալէլէսինին թաստիգինտէն սօնրա, վէ մուգալէ-լէյի մէրգումէնին քիւլիէն իլզա վէ եախօտ ֆէսիս վէ իպթալինտէն մու-գատտէմ, միւֆիւս թարաֆընտան թէրթիպ վէ թէսվիյե օլունմուշ օլան սէնէտաթ վէ մուգալէլաթ, միւճէր-րէտ ալաճագըլլարըն իսթիհագըլա-րընա նէզարէն դապն⁽¹⁾ ու հիյլէ միւլա-հազասընա մէպնի օլունուր թէպէյ-եիւն իյլէտիլի հալտէ, սէնէտաթ վէ մուգալէլաթը մէրգումէ, քէնէլէմ եէքիւն հիւքմիւնտէ ատտ օլունուր^(*):

233. Գօնգօրտաթօ մուգալէլէսի-նին ագտինտէն էվվէլ, ալաճագըլլա-րըն մաթլուպաթըն նէնէ պալիլ օլունւ իսէ, թէմամէն վէ քեամիլէն միւֆիւս-տէն իտտաաեա սալահիյէթլէրի, էզ սէր նէվ⁽²⁾ հասըլ օլուպ, անճագ, մա-սա թապիր օլունուր ագճէնին թէվգի-լինէ, գիյրտէ աթի վէճհլէ տախիլ օ-լուրլար: էվվէլա, զուրամէ ագճէսին-տէն հիշ պիր նէմնէ ալմամըլար իսէ, ալաճագըլլարընը պիթ թէմամ թալէպ վէ իտտաա իտէրլէր. սանիեա, զու-րամա ագճէսինտէն պիր մըգտարընը ալմըլար իսէ, հէնուզ ալմատըզարը զուրամէնէ մուգապիլ, մաթլուպու-ասլըլարընըն պազըյեէսինէ իսթիհ-գազլարը օլուր. վէ գօնգօրտաթօ մու-գալէլէսինին քիւլիէն իլզապը, վէ եախօտ ֆէսիս ու իպթալը սէպգաթ իթմէքսիլին, միւֆիւսին իքինճի տէֆա օլարադ իֆլասը զուհուրինտէ տախի, իչպու մատտէնին նիզամաթը, մէրի իւլ իճրա տըր:

(*) Գօնգօրտաթօնուն ֆէսիս, վէ քիւլիէն իլզապը իւշ մատտէտէն նէնէթ իտէր. էվվէ-լա, միւֆիւս հագըլնտա հիյլէքեար օլուն-դունա տայիր հիւքմիւն սուտուրի, սանիեա դապն ու հիյլէ մուգուի մատտէլէրի օլուպ, պու իքի սէպէպ զուհուրինտէ, գօնգօրտա-թօ, պէր մուճիպի գանուն, քիւլիէն իլզա օլունուր. սալիսա, միւֆիւս, թասհիստա-թընը իճրա իթմէտիլի թադտիրտէ, ասհա-

պը մաթլուպ թարաֆընտան, գօնգօրտաթօ-նուն ֆէսիս, իտտաա զըլընըր. վէ սէպէպի էվվէլ վէ սանիտէ, գօնգօրտաթօնուն թէճ-տիրտի միւմբին օլմասըպ, իւշիւնճիւ սէպէպէ կէօրէ թէճտիրտ ու թանգիմինէ մէսադ օ-լուպ, թիճարէթխանէ թարաֆընտան, իճա-պը հիւքմ օլունուր:

(1) Ապն, հիյլէ:

(2) Էպսիւր Նէվ, եէնի պալտան:

ՖԱՍԼԸ ԽԱՄԻՍ

Մէջնորդան ապիտի ինքայնի ընդդիմութիւն,
իֆլա մասնակցութիւնն զաւարտելուս պէտանշարս
ԴԵՐ :

234. Գոնդօրտաթօնուն թաստիգինս
տէն, վէ եախօտ ալաճաղլըլարըն իթ-
թիֆագընտան մուգատտէմ, միւֆի-
սին մէվնուտու, իֆլաս մուամէլաթը-
նըն իճրասընա քիֆայէթ իթմէեէրէք,
թէվգըրքը իճապ իտէր իսէ, թիճա-
րէթիսանէ մէմուրունուն ինհասըլլա,
իֆլաս մուամէլաթընըն գաբատըլմա-
սընը, բէսմէն պիլէ հիւքմ իթմէք,
թիճարէթիսանէսին բէյինէ մուհապվէլ
տիր. վէ, իշպու հիւքմ ու իլամ միւգ-
թէգասընճա, միւֆիսին զաթը, վէ
կէրէք էմիլ ու էմիլքի հաղգընտա
տալա իթմէք խուսուսունա, հէր պիր
ալաճաղլընըն, պաշգա պաշգա հաղ-
գը հասըլ օլուպ, անճաղ, իլամը մէղ-
քիւրուն իճրասը, թարիխի իլամտէն
իթիպարէն, եալընըղ պիր այ միւտ-
տէթ, թէվգըրք վէ թէէլիւր օլունուր :

235. Կէրէք միւֆիս, վէ կէրէք
միւֆիս իլէ ալաղասը օլան քիմնէ,
հէր նէ վաղըթ, իֆլաս մուամէլաթը-
նըն մէսարիֆինի իտարէ իտէճէք գա-
տար մէպալիդին մէվնուտ օլուղու-
նու իսպալթ իտէր, վէ եախօտ վէքիլ-
լէր եէտինէ թէսլիմ իլէր իսէ, անիֆ
իւղ զիքըր մատտէտէ պէեան օլունան
հիւքմ ու գարարըն իատէսինէ, միւֆ-
իսի մէղպուր վէ ալաղատարընըն,
սալահիյեթի տէրքեար տըր. վէ հէր
հալտէ, անիֆ իւղ զիքըր մատտէսին
իգթիղասը իւղրէ վուղու պուլաճաղ
տալանըն մէսարիֆի, էվվէլ պէ էվ-
վէլ թէէտիյեթ իթտիրիլմէք, լաղըմէ-
տէն տիր :

ՖԱՍԼԸ ՍՍՏԻՍ

Ալաճաղլըլըն ինքնագը պէեանշարս ԴԵՐ :

236. Գոնդօրտաթօն մուգապվէսի
աղա օլունամատըղը հալտէ, ալա-
ճաղլըլար իթթիֆագ (*) իտիպ, պիր-
լիքտէ հարէքէթ իթմէք իւղրէ, իս-
թիհգաղը թամլարը տէրքեար տըր.
վէ կէրէք իֆլաս ումուրունուն օլու-
յէթիլէն, վէ կէրէք վէքիլլէրին իպգա
վէ թէպտիլի (') մէնֆաաթընա տայիր
խուսուսաթըն միւգաքէրէսի զըմնըն-
տա, թիճարէթիսանէտէն թայիին գը-
լընան մէմուր թարաֆընտան, ալա-
ճաղլըլար ճէլպ օլունուպ, իմթիեաղ,
վէ իսթիղլալ, վէ բէհն ճիհէթիլլէրիլէ
ալաճաղլարը միւթէհաղգըղ օլան ա-
լաճաղլըլար, իշպու մէճիսէ տախիլ
օլուրլար. վէ ասհապը մաթլուպաթըն
միւտտաա վէ իթիրաղարընը չամիլ
պիր գըթա մաղպաթա թահրիր օլու-
նուպ, սայիֆ իւղ զիքըր 170ինճի մատ-
տէ մանթուղունճա, մաղպաթայի
մէգըրիւրէնին մաէլինէ նէղարէն, թի-
ճարէթիսանէ թարաֆընտան գարար
վիրիլիր. վէ իպգա օլունամաեաճաղ վէ-
քիլլէր թագրիրլէրինի, եէնի վէքիլլէ-
րէ վիրիպ, թիճարէթիսանէ մէմուրու
միւմաիլէյհ տախի հաղըր օլմաղ, վէ
միւֆիս տախի իճապը թագտիրլնտէ
ճէլպ օլունմաղ, լաղըմ տըր :

237. Իֆլասըն, էմիլը մէվնուտէ-
սինտէն, միւֆիսէ պիր մըղտար իեա-
նէյի նաղտիլէ իթասը խուսուսու,
հաղըրը պիլ մէճիս օլան ալաճաղլը-
լար պէյնինտէ միւգաքէրէ օլունարաղ,
պու պապտէ, էքսէրիսի լաղի օլուղ-
լարը հալտէ, իֆլասըն էմիլը մէվ-
նուտէսինտէն պիր մըղտար մէպալիդ,
իսնէ նամըլլա, միւֆիս վէրիլմէք
խուսուսունա, միւսաատէ գըլընըպ,

(*) Ասհապը մաթլուպուն, իթթիֆագըն-
տան միւրատ, գոնդօրտաթօն մուամէլէսի իճ-
րա օլունամատարընտան տօլանը, միւֆիսին

մէվնուտի օլարաղ, հէր նէ պուլուր իսէ
պէյնլէրինտէ թագսիմ տիմէք օլուր :

(') Թէպտիլ, տէյիլթիրմէք :

իշպու իանէնին մըգտարը , վէքիլէր
թարաֆընտան թէքլիֆ , վէ թիճարէթ-
խանէտէն թայեին գըլընան մէէմուր
ճանիպինտէն թախսիս օլունուր . մէ-
կէրքի , եալընը վէքիլէր թարաֆըն-
տան , պու պապտէ թիճարէթխանէտէ
միւրաճաթ վէ իսթիտա գըլընա :

238. Պիր թիճարէթ չիրքէթինին իֆ-
լասը զուհուրինտէ , շէրքլէրին պի-
րէյէ , վէ եախօտ պիր նիչէլէրէյէ ,
գօնդօրտաթօ մուգավէլէսինին ագտի-
նէ բաղի օլմագ , ալաճագըլարըն եէ-
տի իսթիեարըլարնտա տըր . օլ թագ-
տիրտէ , չիրքէթին պիլ ճիւմէ էմլալը
մէվճուտէսի , միւթթէֆիգ ալաճագըլ-
արըն , թահթը իտարէլէրինտէ գա-
լըպ , գօնդօրտաթօնու թահսիլ իթ-
միշ քիմնէլէրին , էմլալը մախսուսէլէ-
րի , չիրքէթ մալինտէն իսրաճ օլունա-
րագ , պու մագուլէլէր իլէ ագտ օլու-
նաճագ մուգավէլէյի մախսուսէտէ ,
ղուրամէ ագճէսի , հասրէն վէ գա-
րէն , չիրքէթ մալինտէն խարիճ էշեա-
տէն թէէտիյեէ օլունմագ , թաահիւ-
տիւ միւնտէրիճ օլուր . վէ եալընը
քէնտի նէֆսինէ սյիտ պիր գօնդօր-
տաթօնա տէսթրէս օլմուշ օլան շէրիք ,
սայիր շէրքլէր իլէ միւթահիւտ օլմագ-
տան պէլի իւղ զիմէ օլուր :

239. Իֆլաս վէքիլէրի , ալաճագըլ-
արըն , մասա թաապիր օլունուր ճէմիյ-
եէթի թարաֆընտան , պիլ վէքեալէ ,
իֆայի տէյեունա մէէմուր օլուպ , մաս
մաֆիհ , միւֆիսին , էմլալը մէվճու-
տէսի իլէ , թիճարէթ իթմէք իւզրէ ,
ալաճագըլար թարաֆընտան , վէքիլ-
էրէ բուխաթ վէքիլիք . վէ պու պապ-
տէ , տայինլէրին , մէճիսի մէշլէրէ-
թինտէն վիրլէճէք գարաբնամէտէ ,
մէէմուրիյեթլէրինին վազթ ու վիւ-
սաթը , վէ մէսարիֆին բույեթինէ
մէտար օլմագ իւզրէ , ետլէրինտէ
հըֆղ օլունաճագ մէպալիղին մըգտա-
րը , թասրիհ գըլընմագ , լազրմէտէն
տիր . վէ մէպալիղ վէ նուֆուս ճիհէթ-

լէրիլէ , իւշ բուպունա միւթէսարըլֆ ,
վէ էղլէպ օլան ալաճագըլարըն բէյ-
լէրի իւզրէ , թիճարէթխանէտէն թայ-
եին գըլընան մէէմուրուն հուզուրուն-
տա , գարաբնամէյի մէրգումէեէ թէ-
չէպալիւս օլունուր . վէ իշպու գարա-
բնամէեէ գարչը մուխալիֆէթ վէ իթի-
րագ իթմէք խուսուսու , կէրէք միւֆ-
լիսին վէ կէրէք իմզաքէշի բիզա օլմա-
եան սայիր ալաճագըլարըն եէտլէ-
րինտէ իսէ տէ , իշպու իթիրազտան
նաշի , գարաբնամէյի մէրգումէին իճ-
րասը , թէվզըֆ օլունամագ :

240. Վէքիլէր , էմլալը իֆլասը գուլ-
լանտըլարը էմնտէ , մէվճուտտան
զիեատէ մուամէլաթ վէ թահիւտաթէ
կիրիշիրլէր իսէ , էմլալը մէրգումէնին ,
լիէճիւլ թիճարէ իսթիմալինէ բուխ-
սաթ վիրմիշ օլան աահապը մաթլուպ ,
վիրտիրլէրի բուխաթնամէտէ մուհար-
րէր շէրայիթ մուճիպինճէ , էմլալը իֆ-
լաստէն , քէնտիլէրէ բաճի օլան հիսսէ-
տէն զիեատէսի իլին , պիղզաթ մէսուլ
օլուպ , հէր պիրի , ալաճագընըն մըգ-
տարընա նիսպէթէն , մէվճուտտան
թէնագուս իտէն ագճէեի , թէէտիյեէ
վէ իֆա իյէմէկէ մէճպուր տուր :

241. Միւֆիսին , մէնգուլաթտէն
օլմահան էմլաքինի , վէ կէրէք մէնգու-
լաթտէն օլան էմթաա վէ էշեաթընը
ֆիրուլթ իլէ , տէյեուն վէ զիմէմա-
թընըն թանղիմ ու թէսվիյեէսի մատ-
տէլէրինի թաաճիլ իթմէք իւզրէ , վէ-
քիլէր մէճպուր տուր . վէ խուսուսա-
թը մէզպուրէեէ , թիճարէթխանէտէն
թայեին գըլընան մէէմուր նէզարէթիյ-
լէ թէշէպալիւս օլունուպ , միւֆիսին
ճէլպ ու իհզարը լազրմ կէլմէգ :

242. Սայիֆ իւղ զիքր 195ինճի մատ-
տէտէ մուհարրէր գապաիտէ իմթիսա-
լէն , միւֆիսէ սյիտ հէր կիւնա հու-
ղուգ վէ իտտաաեք թէսվիյեէ վէ բույ-
եէթ իթմէք իւզրէ , վէքիլէր մէէզուն
օլուպ , օլ պապտէ միւֆիսին մուխա-
լիֆէթի , մէսմու տէկիլ տիր :

243. Պէր վէճհի պալէա, իթթիֆագ-իւզրէ օլան ալաճագլըլար, իթթիֆագլարընըն իպթիտաքի սէնէսինտէ, հիշ օլմազ իսէ, պիր տէֆա, վէ իճապ իյլէտիկի հալտէ, աթի սէնէլէրինտէ, իգթիզասընա կէօրէ, ագտը մէճլիս իթմէք իւզրէ, Թիճարէթիսանէտէն թայեին գըլընան մէճմուր մաարիֆէթիյլէճէլպ օլունուր. վէ մէճալիսի մէրգու-մէտէ, վէքիլլէր, իֆլաս ումուրունու, նէ վէճհիլէ իտարէ վէ թէսլիյեթ իթտիքլէրինին թագրիլինի վիրմէկէ մէճպուր տուրլար. վէ պալէատէ մէքըլըր 470 ինճի, վէ 236ընճը մատտէլէրտէ թասրիհ օլունան գավաիտէ թաթպիգան, մէճմուրիյեթլէրինտէ իպգա, վէ եախօտ իճապընա կէօրէ ազլ ու թէպտիլլէրի իճրա օլունուր:

244. Միւֆլիսին հիսապլարը գաթ վէ թէսլիյեթ օլունտուգտա, ալաճագլը, Թիճարէթիսանէտէն թայեին գըլընան մէճմուր մաարիֆէթիյլէճէլպ օլունուպ, վէքիլլէր տախի, իշպու սօն մէճլիստէ, մէճմուրիյեթլէրինին նէթիճէսինտէն, թագրիլլէրինի վիրէրէք, միւֆլիսին պին նէֆա պուլունմասը, վէ եախօտ իգթիզասը իւզրէճէլպ ու իհզար օլունմասը, լազըմէտէն տիր. վէ միւֆլիսին, մազուրիյեթի ահվալինէ տայիր, առհապը մաթլուպաթ ըէյլէրինի սէյլէյիպ, օլպապտէ պիր գըլթա մազպաթա թահրիր իլէ, ալաճագլըլարըն հէր պիրի միւլահապաթ վէ իթիրազաթընը, օլ մազպաթատա տէրճ իյլէմէք իւզրէ, մէքէզուն օլուպ, մէճլիսի մէզպուրուն խիթամընտան սօնրա, միւթթէֆիգ ալաճագլըլարըն ճէմիյեթի, պիլ իսթիհգագ, հայլ վէ թէֆրիգ օլունուր:

245. Միւֆլիսին, մաազուրիյեթի

ահվալինէ տայիր, ալաճագլըլարըն գարար ըէյլէրի, վէ կէրէք իֆլասընքէյֆիյեթի վուգուի, վէ հալաթը սայիրէսինէ միւթէտայիր պիր գըլթա թագրիր, Թիճարէթիսանէ մէճմուրու թարաֆընտան արղ ու թագտիմ օլունուպ, միւֆլիսին մաազուր օլուպ օլմաեաճաղը, Թիճարէթիսանէտէն հիւքմ օլունուր:

246. Միւֆլիսին, մաազուր օլմատըղը, իլան օլունտուղու թագտիրտէ, պէհէր տաեին⁽¹⁾ ըէնտի ալաճաղընա տայիր, միւֆլիսին դաթը վէ էմվալը հազգընտա տալա իթմէկէ, էղ սէր նէվ սալահիյեթի հասըլ օլուր. մազուր օլմազ իւզրէ հիւքմ օլունտուղու թագտիրտէ, իֆլասընտան տօլաեը, ալաճագլըլարըն տալալարը իլին հապս օլունմազ մէճպուրիյեթլէրինտէն թախլիս օլունարադ, մին պատ նէֆսինէ թօգունուլմաեըպ, ֆագաթ, էմվալինտէն տալա օլունուր. շու գատար քի, գավանինի մախսուսէ իլէ տէրքեար օլան պազը իսթիսանալէրէ ըիայէթ գըլլընը^(*):

247. Հիլլէլի իֆլասը իրթիքեապ իտէնլէր, վէ ըէնտի մալլէրի օլմաեան էշեանըն ֆիրուխթունա միւթէսատտի օլանլար, վէ կէրէք սիրգաթ վէ տօլանտըրըճըլըգ, վէ եախօտ ըէնտիլլէրինէ իթիմատ օլունան շէյէ խիեանէթ վէ թատտի իլէ միւթթէհիմ օլան, վէ պիթ թախսիս էմվալը միրիյեէնին սարֆ ու իսթիհլաքինէ ճէսարէթ իտէնքիմնէլէր, մաազուր օլմագ իւզրէ, հիւքմ օլունմազ, ճայիգ տէկիլ տիր:

248. Թիւճճարտէն, մէտեուն օլանլարըն, էմվալը մէվճուտէսինի, ալաճագլըլարա թէրք ու իթա իյլէմէք խուսուսունտա վուգու պուլան իս-

(1) Տաեին, ալաճագլը:

(*) Գավանինի մախսուսէտէն միւրատ, թէվաթթուն իթմէմիշ օլան էճնէպի, վէ վասիլլէր, վէ մէճմուրին, վէ էմանէթ մուհաֆըզլարը տիմէք օլուպ, պունլարըն մաազուրիյ-

եթի թէպէյեիւն իթսէ պիլէ, մահպուսիյեթ մէճպուրիյեթիտէն պէրի օլմազլար, չիւնքի, տէյեուլարընըն քէյֆիյեթի մախսուսէլլէրի իճապընճա, պունլարըն մահպուսիյեթի, էմնիյեթի թահիլ իտէր:

Թիտաւարը, շաեանը դապոււ տէկիւ
տիր(*) :

ԵԷՏԻՆՃԻ ՊԱՊ

Պէր իջլաւ զոհոբէնիտէ, ահապը մալլապոն
էնչաւ, շէ քէ, թէ, ետէ իւրիւրիւր պէտանըն
որապը ք :

ՆԻՎԻ ԻՎՎԻԼ

[illegible]

249. Միւֆլիսին , վէ միւշթէրիքէն միւթահիւտ պուլունանլարըն վիրմիշ օլտուգլարը թէմէսսիւքեաթ իլէ , («Ըի-րօ») եանի հավալէ ճիհէթինտէն տօ-լաեը , պիր պիրինէ միւթէքէֆֆիլ օլա-րադ , իֆլասլարը զուհուր իտէն .քիմ-սէլէր թարաֆընտան իմզա գըլընմըշ օլան թահվիլթըն համիլի , մէքըիւր միւֆլիսլէրին հէր պիրինին , պաշգա պաշգա մասասը թէվզիլնատէն , մաա կիւղէշթէ վէ մէսարիֆ եէքիւն պա-ճաղընա նէզարէն հիտսէմէնտ օլուպ , ալաճաղընը քեամիլէն իտտաաեա սա-լահիյեթի թէ տէրքեար տորր (**):

250. Մէտեռուհն իլէ միւշթերիքէն է-
տաւեա միւթահիւտ օլանլարըն իֆլաւ-
լարը զուհուրինտէ, մասալարընտան
վիրիլէն հիսսէյի շուրամէ իշին, եհք-
տիկէրին պիր պիրինտէն տավանա սա-
լահիյէէթլէրի օլմանըպ, ֆագպթ, իշ-

պուռ միւլֆլիսէրին հիսսէյի շուրամա-
լարընտան հասրլ օլան մէպալիդ, մաս
մէսարիֆ վէ կիւզէշթէ, եէքիւն մաթ-
լուպտան արթար, եանի տէ յնին ըհս-
իւլ մալ վէ միւլթէֆէրրիաթը սայիրէ-
մինտէն ֆազլա պուլուր իսէ, օլ թագ-
տիրտէ վուգու պուլան ֆազլա, թահ-
վիլտէ մուհարրէր ասհապը իմզանըն
սըրասընա նէզարէն, շէնտիլէրէ տէվը
ու հավալէ թարիգիլլէ, շէֆիլ պուլու-
նան մէտեուէն միւլթէրէքլէրէ այիտ վէ
րաճի օլուր :

251. Միւֆլիս վէ սայիր միւթա-
հիւտէրինն, պիր պիրլէրինէ թէքէֆ-
ֆիւլլէրինն միւթէզամմին վիրմիշ օլ-
տուգլարը թահվիլլէրին համիլը օլան
ալաճագլը, իֆլասըն զուհուրինտէն
մուգատտէմ, ալաճաղընա մահսուպէն,
էկէրչի պիր մըգտար մէպլաղ ախղ իթ-
միշ իսէ, իշպու ալէլ հիսսապ ալաըղը
ազճէ, պատէթ թէնզիլ, գուսուրու
իչին, մասսեա տախիլ օլմաղա, վէ
միւֆլիս իլէ մաէն, միւթահիւտ վէ
եախստ քէֆիլի օլան քիմնէլէրտէն տա-
վա իթմէկէ, իսթիհզագը տէրքեար
ալըր. էկէրչի միւթահիւտ վէ քէֆիլի
թարաֆընտան իսթիֆա օլունուր իսէ,
օլ հալտէ, անլէր տախի, ֆագաթ վիր-
տիքլէրի ազճէ իչին, միւֆլիսին մասս-
սընա տախիլ օլուրլար:

252. Հէր նէ դատար , դօնդօրտա-
թօ ադտ ու թանգիմ օլունմուշ իսէ-
տէ , եինէ այաճագըրնրն , միւֆիսին

(*) Ի պոլս մատտէտէ մուհարրէր Նիզամ, եւ-
լընդ թայիֆէյի թիւհնարա մախսուս օլուպ,
թիւհնարտան օլմահան սայլր մէտեռնին
թարաֆընտան, պոլս զէհնէ իսթիտա վուզու-
խնէ, մէհաքիմի պէլէնթայեհէ մուրաճաաթ
օլունմազ րազլմ կէլլր :

(**) Մեսեթյա, իւշ շափոս պիր պիրլըերինն
քէֆիլի պիլ մալ օլտուգտան սօնրա, իւշիւ
պիրաէն միւֆլիս օլտուգլարը հալտէ, իշպու
միւֆլիսդէրին վիրմիշ պուլունտուգլարը օն իքի
պին դուրուշուգ թէմէսսիւք, սահիպլ եէ
տինտէ պուլունան թէմէսսիւկիւն, նաթըգ
օլտուգու մէպլադ, վէ իճապ իտէն կիւղէյթէ

յէ մէսարիֆիլլէ, հէր պլրինին մասաւորաբար ալաճաղըլլա տախիլ օլուպ, պլրինին ղուրամասընտան երեզտէ էլլի օլարագ, ալթր պին, իքինհինին ղուրամասընտան երեզտէ օթուզ պէշ օլարագ, տօրթ պին իքի երեզ, յէ իւչիւնհիւսիւնիւն ղուրամասընտան երեզտէ-օն պէշ օլարագ պին սէքիզ երեզ ղուրուշ քի, հէման օն իքի պին ղուրուշ ալաճաղըլթէմամէն իսթիֆա իտէր, զերա, քէֆիլ օլան միւթահիւստէ վլրիւտիկի սուրէթտէ, քէֆիլ օլան քիմնէ, ֆաղլաեա միւսամլի մէպլաղընըն քէֆալէթիւտէն թախիլիս օլմուշ օլուր:

քեֆիլ վէ միւթահիւտէրինտէն , ալա-
ճադլարընըն իթմամընը իտտաաեա ,
սալահիյեթէթէրի տէրքեար տըր :

ՆԵՎԻ ՍԱՆԻ

Րէն էն թէեօն օլունմուշ , վէ հերե+ Բենգու-
լաթիէն օլան էշե+ ի-դէրէնէ իմիեաղը պալան-
մուշ օլան ալահիւլըր հադէնդա Գըր :

253. Միւֆիսին , ուսուլի մէրիյե-
եէ թաթպիգան , բէհն իլէ թէէմին օ-
լունմուշ օլան ալահադլարընըն էսա-
միսի , եալընըզ իթթար իշին , մասա
տէֆթէրինէ գայա իթաիլիլը :

254. Վէքիլէր , տիլէտէքէրի վա-
զըթ , թիճարէթիսանէտէն թայեին գը-
լընմըշ օլան մէէմուրու ըուխսաթըյ-
լա , մասանըն ֆայիտէսի գըմնընտա ,
տէյսին թէէտիյեէսիլլէ , մուգապէլէ-
սինտէ թէէրին օլունմուշ օլան էշեա-
եը , իսթիլտաա իլլէմէկէ մէէգուն
տուրլար :

255. Պիր բէհն , վէքիլէր թարա-
ֆընտան իսթիլտաա օլունմանըպտա ,
ալահադլը ճանիպինտէն , ալահադլըն-
տան զիեատէ պահա իլէ ֆիրուլթ օ-
լունուր իսէ , ֆադլասը , վէքիլէրտէն
սիսգ օլունուր . գալտը քի , բէհնին
պահասը , ալահադլընըն ալահադլըն-
տան տուն⁽¹⁾ իսէ , գուսուրու իշին ,
ատի ալահադլըլար միսիլլու , միւֆի-
սին մասասընտ տաիլիլ օլուրլար :

256. Իֆլասըն իլանընը թէգատուլմ
(2) իտէն օթուզ պիր կիւն զարֆընտա ,
միւֆիսին պիզզաթ իսթիլտաա իթ-
միշ օլտուղու ամիլէնին իւճըթի , վէ
քէգալիք իֆլասըն իլանընտան մու-
գատտէմ օլան ալթը մահ զարֆընտա
իսթիլտաա օլունմուշ օլան եազըճը :

(1) Տուն , ալադը :

(2) Թէգատուլմ , էվլէլ կէլմէք , օլտադ :

(*) Եէտինտէ բէհն պալունան ալահադ-
լըլար , պազը ալահադլարըն իշին , աաի ալա-
ճադլարըն մասասընտ տաիլիլ օլտուղլարը
հալտէ , մաթլուպլարընըն իլլէեէնէք կիւզէ :

լարըն իւճըթ վէ մահիյեէլէրի , իմ-
թիեաղլը տէյեուն աաաաընտա տըր :

257. Միւֆիսին , մէնգուլթտան
օլան էշեալնա , իսթիեաղ հադգը-
նըն իտտաասընտա օլան ալահադլըլա-
րըն տէֆթէրի , վէքիլէր թարաֆըն-
տան , թիճարէթիսանէ ճանիպինտէն
թայեին գըլընան մէէմուրա թէսիլմ
օլունուլ , իշպու ալահադլըլարըն մաթ-
լուպաթը , էվլէլ պէ էվլէլ թահսիլ
օլունահադ մէպալիլլէն իթա օլուն-
մադ խուսուսու , թէհսիպ օլունուր ի-
սէ , մէէմուրու միւմաիլէյհ թարա-
ֆընտան , օլ պապտէ ըուխսաթ վիրի-
լըր , գալտը քի , իսթիեաղ հադգընա
մուարաղա վուգուլնտէ , թիճարէթ-
իսանէեէ հալպալէսիլլէ , հիւքմ օլունուր :

ՆԵՎԻ ՍԱԼԻՍ

Էշեայի զայրէ Բենգուլէ ի-դէրէնէ իմիլլա վէ
Իմիլլա օլան ալահիւլըրըն իմիլլա օլան
պէտմընդա Գըր :

258. Էշեայի զայրի մէնգուլէ էսմա-
նը հասըլէսինին թէվլիի , էշեայի մէն-
գուլէ էսմանը հասըլէսի թէվլիինտէն
էվլէլ , վէ եաիսա իքիսի պիր վադըթ-
տա իճրա օլունուր իսէ , էշեայի զայ-
րի մէնգուլէ էսմանընտան ալահադ-
լարընը պիթթէմամ իսթիֆա իտէմէ-
եէն իսթիեաղլը , վէ բէհն սահիպի օ-
լան ալահադլըլար , պազը գալահադ-
մաթլուպաթլարըն իշին , բէհն վէ էսմա-
նէթլէրի օլմանան սայիր ալահադլը-
լարա ալիտ ադճէնին թէվլիինէ տա-
իլիլ օլուրլար . ֆադաթ , ալահադլարը
պալէատէ մէսթուր նիղամաթա թաթ-
պիլգան թահգըզ վէ թաաաիլ օլուն-
մադ , լազըմէտէն տիր (*) :

Թէլէրինտէն սարֆը նազար օլունմասը իճա-
պընտան տըր . միսալ , բէհնի ալահադլըլար .
էվլէլ բէհնի ալահադլը , զուրուշ 40,000 ,
իքիննի բէհնի ալահադլը , զուրուշ 55,000 ,
ճէման եէքիւն զուրուշ 75,000 : Բէհնիպ
ալահադլըլար . էվլէլ բէհնիպ ալահադլը ,

259. Էջեայի զայրի մէնգուլէ հասը-
լաթը թագսիմ վէ թէվիլի օլունմադ-
տան էվվէլ, էջեայի մէնգուլէ ֆիրուխ-
թունտան հասըլ օլան մէպալիդին, պիր
վէ միւթէատտիտ թագսիմլէրի վու-
գու պուլտուղու հալտէ, թահգըզ վէ
թաստիգ օլունմուշ իմթիեազ վէ ըէհն
սահիպի օլան ալաճագլըլար, ալաճագ-
լարընըն հէքիւնինէ նիսպէթէն ադճէ
թէվիլինէ տախիլ օլուրլար. ֆագաթ,
էջեայի մէնգուլէ էսմանընտան ալընան
մէպալիդին, էջեայի զայրի մէնգուլէ
հասըլաթընտան իֆրազ ու թէֆրիզը,
խուսուսու աթիտէ պէեան օլունտու-
ղու վէճհլէ իճրա օլունուր:

260. Էջեայի զայրի մէնգուլէ ֆի-
րուխթ օլունտուգտան, վէ ըէհն վէ
իմթիեազ աահապը օլան ալաճագլը-
լար պէյնինտէ սրբա վէ միւնապէպէ⁽¹⁾
ուսուլի, գաթիան թանդիմ գըլըն-
տըգտան սօնրա, մաթլուպլարը, էջ-
եայի զայրի մէնգուլէ սէմէնինտէն
թէէտիյէ օլունմադ իւզրէ, նէօպէթ-
լէրի կէլէճէք ալաճագլըլար, ատի ա-
լաճագլըլարըն մասապընտան ախզ իթ-
տիլէրի մէպալիդին թէնդիլինտէն սօն-
րա, էջեայի մէրհունէ գըլմէթինտէն,
քէնտիլէրէ այիտ հիսսէնին ախզընա,
սըրապըլա տէսթրէս օլուրլար. վէ
պու վէճհլէ թէնպիլ օլունաճագ մէ-

պալիզ, ըէհնլի ալաճագլըլարըն մասա-
պընտա գալմաեւպ, ատի ալաճագլը-
լարըն մասապընա իատէ վէ թէսիմ,
վէ մէդըլար ատի մասանըն մէնֆաա-
թը, իշպու իֆրազ վէ թէֆրիզ խու-
սուպարընըն իճրապըլա, իքմալ ու
թէթմիմ օլունուր:

261. Էջեայի զայրի մէնգուլէ էսմա-
նը թէվիլինէ տուխուլ իլէ, ալաճագ-
լընըն ֆագաթ պիր մըգտարընը ալ-
մըշ օլան ըէհն աահապը հագգընտա,
վէճհլ աթի իւզրէ մուամլէլ օլունուր.
աահապը ըէհն, էջեայի զայրի մէնգու-
լէ էսմանընտան հիսսէ ախզ էյէտիք-
տէն սօնրա, միւֆիսին սայիր ատի
ալաճագլըլարընըն մասապընա տուխուլ
իլէ, գուսուր մաթլուպլարը օլան մէ-
պալիզէ գընապէն, հիսսէյի իճապիյ-
հէլէրի գաթիան թանդիմ վէ թէսիլյ-
հէ օլունմադ իսթիհգագլարը իճապըն-
տան տըր. վէ մուգատտէմքի թէվիլի-
տէն հիսսէյի շայիալարընտան պիեա-
տէ ադճէ ախզ իթմիշ պուլունտուգ-
լարը հալտէ, իշպու գիեատէ ալընան
ադճէ, ըէհնլի օլան ալաճագլըլարըն
մասապըն հէքիւնինտէն թէնդիլ վէ
թէվիլի օլունարագ, ատի ալաճագ-
լըլարըն մասապընա իթա վէ թէսիմ
գըլընըր:

262. Ըէհնլի օլան ալաճագլըլարըն

ղուրուշ 10,000, իքինճի ըէհնսիգ ալաճագ-
լը, զուրուշ 15,000, հէքիւն զուրուշ 25,000,
ճէման հէքիւն զուրուշ 100,000: Էջեայի
մէնգուլէնին ֆիրուխթինտէն էվվէլ, էջեայի
զայրի մէնգուլէնին ֆիրուխթինտէն հասըլ օ-
լան զուրուշ 70,000. մէպալը մէգպուր
հէթմիշ պին զուրուշուն սուրէթի թագսիմի,
էվվէլէր ըէհնլի տայինէ պիթթէմամ ալաճագ-
լըլին զուրուշ 40,000, իքինճի ըէհնլի տա-
լինէ սէմէնի մէգպուրտէն պագը գալան զու-
րուշ 50,000, հէքիւն զուրուշ 70,000. պէր
վէճհլ պալէա, էջեայի զայրի մէնգուլէնին
սէմէնի թագսիմլինտէն սօնրա, իքինճի ըէհն-
լի տայինին պէշ պին զուրուշ ալաճագըր գա-
լըպ, մէնգուլաթըն ֆիրուխթու հասըլընտան,
մէպալը մէգպուրու խոտաաեա սալահլիյէ-
թի գալըր. մէնգուլաթըն ֆիրուխթունտան

հիկիրմի տէօրթ պին զուրուշ հասըլ օլուպ,
տաեինլէրին պագըր ալաճագլարը, պէր վէճ-
հլ աթի թէէտիյէ գըլընըր. իքինճի ըէհնլի
տաեինին պագըր ալաճագըր զուրուշ 3,000,
էվվէլի էմանէթսիգ տաեինին ալաճագըր զու-
րուշ 10,000, իքինճի էմանէթսիգ տաեինին
ալաճագըր զուրուշ 15,000, հէքիւն զուրուշ
ճէման օթուզ պին զուրուշա պալիլ օլունուշ
խէ տէ, մէնգուլաթըն ֆիրուխթունտան,
հալընըգ հիկիրմի տէօրթ պին զուրուշ հա-
սըլ օլաա, վէճհլ աթի իւզրէ թագսիմ օլու-
նուր. իքինճի ըէհնլի ալաճագլընա զուրուշ
4,000, էվվէլի էմանէթսիգ տաեինին զու-
րուշ 8,000, իքինճի էմանէթսիգ տաեինին
զուրուշ 12,000, ճէման հէքիւն զուրուշ 24,
000:

(1) Միւնապէպէ, նէօպէթ իլէ:

ալաճադը , ուսուլինէ թաթաղիդան բույ-
նէթ վէ դայտ օլունմամը իսէ , ատի
ալաճադըլար մէսապէսինտէ թուլու-
լուպ , ատի ալաճադըլար միսիլու ,
կէրէք դօնգօրտաթօնուն իճրասընա ,
վէ կէրէք մասալարընը մուամէլա-
թընա , թապիկիյէթ իյլէմէլէրի , լա-
զըմ կէլիր :

ՆԷՎԻ ՐԱՊԻ

Հոգոհոգ զէվնի պէսնընադ րըր :

263. Պիր քիմսէնին իֆլասը գուհու-
րինտէ , մատամ քի զէվնէսինին , ճէ-
հազ օլմագ իւզրէ , իւհտէսինտէ պու-
լունան էշեայի դայրի մէնգուլէսի , զէվ-
նինին էմլաքինէ միւլթէրէք օլարագ
գարըլմամըլ օլա , պու միսիլու էմլաք ,
վէ կէրէք միրաս վէ վասիյէթ , վէ կէ-
րէք հաւաթտա օլան քիմսէլէր թա-
րաֆընտան հիպէ ճիհէթլէրիյէ , զէվ-
նէնէ վիրիլմիշ օլան սայիր էշեայի դայրի
մէնգուլէ , այնէն , սահիպէսինէ բէտտ
վէ իատէ գըլընըր :

264. Բէզալիք , միրաս վէ հիպէ թա-
րիգլէրիյէ , զէվնէնէն այիտ էմլաքին
իրատընտան հասըլ օլան մէպալիդ ի-
լէ , զէվնէնին թարաֆընտան , քէնտի
իսմինտէ օլարագ , իշթիրա օլունան պիլ
ճիւմէ էշեայի դայրի մէնգուլէսին իս-
թիրտատընա , զէվնէնին սալահիյէթ
թի տէրքեար օլուպ , անճագ , էմլաքի
մէրգուլմէնին իշթիրասընը միւլթէզամ
մին սէնէտաթտա , իրատը մէզպու-
րուն , օլ վէճհէ սարֆ օլունտուղու ,
սարահէթէն մէզքիւր օլմագ , վէ կէ-
րէք մէպալիդի մէզքիւրէ , զէվնէնին
իրատընտան ախգ օլունմուշ օլուղու
քէյֆիյէթի , տէֆթէր իլէ , վէ եախօտ
մէվսուգ-պիհ (1) պաշգա պիր սէնէտ
իլէ , իսպաթ օլունմագ լազըմէտէն տիր :

265. Նիքեահ մուգավէլէսի , հէր նէ
շարթլա ագտ օլունմուշ իսէ օլսուն ,

անիֆ իւզ զիքը մատտէտէ թահրիր օ-
լունան քէյֆիյէթաթտէն պաշգա , միւֆ-
լիսին զէվնէսի թարաֆընտան իշթիրա
օլունան պիլ ճիւմէն էմլալ , զէվնէնին
ագճէսիյէն ալընմըլ կիպի , եինէ զէվ-
նինէ այիտ օլմագ իւզրէ , ատտ օլու-
նարագ , միւֆլիսին էմլալը մէվսու-
տէսինէ իախալ օլունմագ , հասպ էլ
գանուն , լազըմ կէլիր . մէկէր քի ,
աքսինի իսպաթա , զէվնէսի , գատըրէ
օլա :

266. Զէվնէնին ալանը (2) իզտիվա-
ճընտա , սէնէտէ բապթ օլունմուշ , վէ
կէրէք իրա ու վասիյէթ , վէ եախօտ
հիպէ թարիգլէրիյէ , զէվնէնէն այիտ
օլուպ , զէվնէնին էմլաքինէ գաթըլմա-
մըլ մէնգուլաթըն , այնէն իսթիրտա-
տընը իտտաանա , սալահիյէթի վար
տըր . անճագ , քէյֆիյէթին , տէֆ-
թէր իլէ , վէ եախօտ մէվսուգ-պիհ
սէնէտ իլէ իսպաթը լազըմ տըր . գալ-
ալ քի , զէվնէնին իսպաթ իտէմէտի-
կի թադտիրտէ , նիքեահ մուգավէլէ-
սի , հէր նէ վէճհէ ագտ օլունմուշ
իսէ օլսուն , կէրէք զէվն վէ կէրէք
զէվնէնին իսթիւմալինէ այիտ օլան պիլ
ճիւմէն էսասը պէյթ վէ մէնգուլաթ ,
ալաճադըլարա բաճի օլուր . ֆագաթ ,
թիճարէթիսանէ թարաֆընտան թայ-
եին գըլընտան մէնմուրուն բուխտաթը
իլէ , զէվնէնին լազըմէսի իշին , պազը
մէլպուսաթ , վէրիլէր ճանիպինտէն
իթա օլունուր :

267. Սայիֆ իւզ զիքը 263 իւնճիւ
վէ 264 իւնճիւ մատտէլէրին ահքեամը
մուճիպինճէ , միւֆլիսին զէվնէսի , կէ-
րէք բիզասըլա միւլթահիւտ վէ մէճ-
պուր օլսուն , վէ կէրէք իսէ հազգըն-
տա հիւքմ սուտուր իթսին , էմլալը
հազգընտա , գապլէլ իֆլաս իճրա օ-
լունմուշ օլան իսթիլլալը , վէ մուգապէ-
լէսինտէ օլան տէյեունու գապուլ իթ-
տիկի հալտէ , իսթիրտատըր էմլալ տա-
վասընը իթմէկէ , սալահիյէթի օլուր :

(1) Մէվսուգ , էմիյէթէ շայան օլան :

(2) Ալան , զէմանլէր :

268. Չէվճէ, զէվճինին պազը տէյ-եռնունու իֆա իյէտիկի թագարտէ, պունուն, զէվճինին մալինտէն վիրիւմիշ օլմասը մէլհուզ վէ մազնուն օլտուղունա մէպնի, միւֆլիսին մասաւսընտան տալանեա սալահիյեթի եօգտուր. մէկէրքի կիւղէրան իտէն 263ին-ճի մատտէտէ թագրիհ վէ պէեան օլունտուղու իւզրէ, աքսինի իսպալթա գատրրէ օլա^(*):

269. Պիր շախսըն, հիյնի թէէհիւլինտէ⁽¹⁾, թիւճճար սընրֆընտան օլտուղու, վէ եախօտ օլ վագըթտա, մուայեհէն պիր քեար վէ մէշղուլիյեթի օլմաներպտա, թէէհիւլինտէն պիր սէնէ դարֆընտա, թիճարէթէ սիւլուք իյէտիկի հալտէ, հիյնի թէէհիւլինտէ մէվճուա օլան էմվալը, վէ կերէք թէէհիւլինտէն սօնրա միրաս, վէ հիպէ, վէ վասիյեթ թարիգլէրիյէ սիւքի միւքինէ միւնաէլը օլմուշ օլան ղայրի մէնգուլ էշեար, զէվճէսինէ մէրհուն հիւքմիւնտէ օլուպ, իշպու մէրհունիյեթ մատտէսի տախի, էվվէլա զէվճէնին ճէհազ օլարազ կէթիրմիշ, վէ եախօտ պատէհու միրաս, վէ հիպէ, վէ վասիյեթ թարիգլէրիյէ քէնտույէ պլիտ օլմուշ օլան էշեայի մէնգուլէ վէ մէպալիլ հազգընտա մէրի իւլ իճրա տըր. անճազ, էշեայի մէրգուլ մէնին թէսլիմի, վէ եախօտ մէպալիլին թէէտիյեթսի մամուլ-պիհ սէնէտ իլէ իսպալթ օլունմազ իճապընտան տըր. վէ սանիեա, թէէհիւլիւ էսնաւսընտա արէրէ պէյ վէ ֆիրուլթ օլան էմվալինին էզ սերնէվ միւպանա վէ իտտէսի, վէ սալիսա, էհիլ իլէ պէրապէր տերիւհտէ իյէտիկի տէյեռնուն թագվմին վէ թէէտիյեթսի խուսուպըրընտա տախի, պէր վէճհի պա-

լէա էհիլինին էմվալիյէ թէէմին վէ թէրհին մատտէսի մէրի իւլ իճրա տըր:

270. Թէէհիւլիւ վագթիյտէ, թիճարէթլէ մէշղուլ օլան, վէ եախօտ օլ վագըթտա մուայեհէն պիր քեար ուքիսպի օլմաներպտա, թէէհիւլինտէն պիր սէնէ դարֆընտա, թիճարէթէ սիւլուք իթմիշ պուլունան շախսըն զէվճէսի, նիքեաճ մուգալէլէսինտէ մէսթուր մէվաիտէ⁽²⁾ իսթիյնտէն, միւֆլիսին մալինտէն պիր կիւնա տալանեա սալահիյեթի օլմաներպ, անճազ տաեինլէրին տախի, իշպու նիքեաճ մուգալէլէսինտէ, զէվճ թարաֆընտան, զէվճէնէ մէշղուլ օլան մէվաիտի քէնտիլէրինէ հասը իլէ, միւթէմէթթի օլմազ խուսուսունու իտտանեա, սալահիյեթթէրի եօգ տուր:

ՍԷՔԻԶԻՆՃԻ ՊԱՊ

Մէհուլալըն ալճադըլար պէնիտէ ինվիէ վէ իսթիյնտէ, վէ էշեայի ղայրի մէհուլալըն հալըլըն հալըլ հալըլ հալըլ պէնիտէ պէն:

271. Մէնգուլալթ պահասընըն եէքիւնինտէն, իֆլաս քէյֆիյեթթիինին թէսլիյեթսի խուսուսունտա ճարի օլան մէսարիֆ, վէ կերէք միւֆլիսին քէնտիլինէ, վէ եախօտ էվլատ ու տեալընա վերիլէն իմնէյի նազտիյեթ, վէ իմթիեազըր ալաճազըլարա թէէտիյեթէ գըլընան մէպալիլ իֆրազ վէ թէնգիլ իլէ, գուսուր հէր նէ գալըր իտէ, մատա ալաճազըր թատիգ վէ թահգըր օլունմուշ օլան ալաճազըլարըն հիստէլէրինէ գընտէն, թագսիմ վէ թէվգի գըլընըր:

272. Իֆլասըն քէյֆիյեթթի ահվալը, վէ կերէք «տէրօ», եանի էմանէթ սանտըլընա թէվաի վէ հըֆլ օլունան

(*) Չէվճէ, միւֆլիս օլան զէվճի իլէ միւլթէրէք պուլունան էմվալինտէն, հէր նէ գատար քէֆֆի եէտ վէ ֆէրազալթ իթմիշ օլա, մատամքի, էմվալը ղայրի մէնգուլէսի, տէյեռնուն մուգալէլէսինտէ րէհն վէ իսթիլալ

օլունմուշ օլա, իսթիլտատը էմվալ հուգուլ, միւֆլիս օլան պիր թաճիրին զէվճէսի հազգընտա ճարի օլմազ:

(1) Թէէհիւլ, էվվէլա:

(2) Մէհուլ, վատըր:

մէպալիդին մըգտարը , պէհէր մահ , վէքիլէր թարափընտան , թիճարէթ . խանէտէն թայեխն գըլընան մէհմուրա իֆատէ վէ թէպլիդ օլունմասը լազը . մէտէն օլտուղու միսիլու , մէհմուրու միւմաիլէյհ տախի , մէպալիդի մէվ . ճուտէնին թագսիմինի թէնսիպ իտէր իսէ , մըգտարընը թայեխն իտէրէք , հէր պիր ալաճագլըքա իխպար օլուն . մագ խուսուսունտա իգտամ ու միւ . պատէրէթ իլլէմէսի իճապընտան տըր :

273. Պիլանչօ թապիր օլունուր մու . վաղէնէ տէֆթէրինտէ իամլէրի մէս . թուր օլուպ , մէմալիքի մահրուսէնին խարիճինտէ միւթէմէքթին օլան ալա . ճագլըլարա այիտ օլաճագ հիսսէ , իհ . թիեաթէն իխրաճ վէ թէվզըֆ օլուն . մատրգճա , մէմալիքի մահրուսէտէ մուգըրիմ օլան ալաճագլըլար պէյնին . տէ , պիր կիւնա շուրամա թէվզիլինէ միւպատէրէթ գըլընմագ ճայիլ տէ . կիլ տիր . էկէրչի , իշպու խարիճտէ պուլունան ալաճագլըլարըն մաթլու . պաթը , մուվաղէնէ տէֆթէրինտէ , սըհհէթ իւզրէ սէպլթ վէ գայտ օլուն . մամը իսէ , պէր վէճհի պալէա իհթի . եաթէն իխրաճ , վէ ֆիւրու նիհատէ (2) գըլընաճագ հիսսէնին թէգեիտի , թի . ճարէթխանէտէն թայեխն գըլընաճագ մէհմուրուն րէյինէ մուհավվէլ օլուպ , ֆագաթ , իֆլաս վէքիլէրինին , մէ . մուրը միւմաիլէյհին րէյ վէ գարա . ընտան տօլանը , պիր կիւնա իթիրաղ . լարը վուգու պուլուր իսէ , թիճարէթ . խանէէէ արգ ու պէեան իլլէմէկէ , սարահիյէթլէրի տէրքեար տըր :

274. Պէր վէճհի մուհարէր , խա . րիճտէ պուլունան ալաճագլըլար իչին իխրաճ վէ թէվզըֆ օլունաճագ հիսսէ , 199 ունճու մատտէնին սօնրաքի ֆըգ . րաը մանթուգունճա թայեխն գըլը . նան միւհլէթին ինգըգասընա գատար , իհթիեաթէն իխրաճ վէ թէվզըֆ , վէ տէրօ սանտրղընտա հըֆղ օլունուր .

վէ տիեարը ախէրտէ պուլունան ալա . ճագլըլար , պէր մուհիպի գանուն , ալաճագլըլարըն թաստիգ վէ իսպաթ իթտիրմէտիլլէրի հալտէ , թէվզըֆ օ . լունան հիսսէլէր , ալաճագլըլար սա . պիթ վէ մալիուժ օլան ալաճագլըլար պէյնինտէ թէվզի վէ թագսիմ գըլը . նըր . քէզալէք , մագպուլլիյէթի (2) գա . թան գարար վիլիլմէմիշ օլան տէյեուն հագգընտա , պէր վէճհի մուհարէր , իհթիեաթէն հիսսէ իխրաճ վէ թէվզը . ֆը , լազըմէտէն տիր :

275. Հէր պիր ալաճագլը , ալաճա . ղընըն մըգտարըլարընը միւպէյեին , ու . սուլի թահգըզ վէ թաստիգը իճրա օ . լունմուշ սէնէտ իպրազ իթմէտիքճէ , վէքիլէր , ագճէ թէէտիյէսինէ մէ . ղուն տէկիլ տիր . վէ օ մագուլէ ու . սուլի թահգըզ վէ թաստիգը իճրա օլունմուշ օլան տէյեուն , թիճարէթ . խանէ մէհմուրու թարափընտան , հա . վալէթէն իթա գըլընտըղը , վէ եախօտ վէքիլէր ճանիպլինտէն թէէտիյէ օ . լունտուղու հալտէ , ասհապը մաթլու . պուն եէտինտէ օլան սէնէտ պալէա . սընա , վէքիլէր թարափընտան իշա . րէթ գըլընըր . էկէրչի , սէնէտի մէգ . պուրուն իպրազը միւմքին տէկիլ իսէ , տէյեունուն թաստիգընը միւթէզամ . մին մագպաթտա միւրաճաաթ պիր . լէ , թալէպ օլունան ագճէնին թէէ . տիյէսինէ բուխսաթ վիրմէք , մէհմու . լու միւմաիլէյհին եէտի իգթիտարըն . տա տըր . վէ հէր հալտէ , ասհապը մաթլուպ , ալաճագլըլարըն ախգ իթ . տիլտէն սօնրա , մէտունուն զիմմէ . թի իպրա օլունտուղունու միւպէյեին թէվզի տէֆթէրինին համիլինէ , շէրհ . վէ իմզա իթմէլէրի լազըմէտէն տիր :

276. Միւֆիլիսին մէվճուտունու թագ . սիմ իթմէք իւզրէ , ալաճագլըլարըն ճէմիյէթի իթթիֆագլարընա , միւֆ . լիս իճապը իւզրէ ճէլպ վէ իհզար օ . լունարագ , հէնուղ թէսվիյէ վէ թահ .

(1) Պիւրա Նիհապէ , թէնգիլ իթմէք :

(2) Մագպուլլիյէթի , մագպուլ օլմագլըզ :

սիւլ օլունամամըջ օլան հուգուգ վէ
խտտաալարըն պաղըրընը , վէ եախօտ
մէճմուխնի մազթուան ուղլալը պի-
թիրմէք , վէ եախօտ ախէրէ ֆէրաղաթ
իթմէք իչին , ճէմիյեթի մէրգումէնին ,
Թիճարէթխանէտէն ըուխաաթ թահ-
սիլինէ սալահիյեթիւթի վար տըր ,
վէ պու խուսուստա իգթիգա իտէն
սէնէտաթ , վէքիլլէր թարաֆընտան ,
ազտ վէ թանգիմ օլունուր . վէ ագտը
մէճիսի մէշվէրէթ օլունմագ խուսու-
սունու իսթիտա գըմնընտա , հէր պիր
ալաճագլընըն , Թիճարէթխանէ թա-
րաֆընտան թայեին գըլընան մէէմու-
րա միւրաճաաթ վէ իլթիճա իթմէսի
ճայիլ տիր :

ՏՕԳՈՒԶՈՒՆՃՈՒ ՊԱՊ

Էշէ-յի շարի Էն-Է-Էն-Էն ֆէր-Է-Էն-Էն պէ-Է-Էն-Էն
ԿԱՊ ԿԵՐ :

277. Իֆլասըն իլանը հիւքմիւ թա-
րիխնտէն իթիպարէն , աահապը մաթ-
լուպ , մուգատտէմա քէնտիլէրնէ թէր-
հին⁽¹⁾ օլունմամըջ օլան էշեայի զայրի
մէնգուլէնին ֆիրուխթիլլէ , ալաճագլա-
րընըն թէէտիյեթ իթտիրիլմէսինի իտ-
տաաեա , սալահիյեթիւթի եօգ տուր :

278. Ալաճագլըլարըն իթթիֆագըն-
տան մուգատտէմ , էշեայի զայրի մէն-
գուլէնին ֆիրուխթիլլէ , տէյեունուն
իֆասընա տայիր տափաեա միւպաշէ-
րէթ օլունմամըջ իսէ , էշեայի մէրգու-
մէնին ֆիրուխթի խուսուսունա իգտամ
վէ միւպատէրէթ իլլէմէք , եալընըզ
վէքիլլէրէ մախսուս վէ միւնհասըր տըր .
վէ միւֆլիսին վէքիլլէրի , Թիճարէթ-
խանէ թարաֆընտան թայեին գըլընան
մէէմուրուն իզն ու ըուխաաթըլլա ,
սապիլէր էմլաքի հագգընտա մէրի իւլ
իճրա օլան նիգամաթա թաթպիգան
հարէքէթլէ , սէքիլ կիւն զարֆընտա ,
մատտէյի մէրգումէնէ , միւպաշէրէթ
իլլէմէկէ մէճպուր տուր :

(1) Թէրհին , բէհին իթմէք :

279. Վէքիլլէր իգտամ վէ միւպա-
տէրէթիլլէ , միւֆլիսին էշեայի զայրի
մէնգուլէսի , գարարը միւպայիտէսին-
տէն սօնրա , զամայիմի⁽²⁾ վագըա քէյ-
ֆիյեթի , միւճէրրէտ շուրութ վէ գա-
վախի աթիլլէն իւզրէ օլմագ , լագըմ
տըր . էվլէլա , էմլաք միւպայիտէսի գա-
րար պուլտուգտան սօնրա , Օն պէշ
կիւն խիթամընա տէկին , հալլէլլէ թէվ-
գըֆ օլունուպ , էյեամը մէքքիւրէ Ի-
չինտէ գարար իտէն մուաճիլէսինին
աշէրինի , վէ եախօտ աշէրինտէն զի-
եատէսինի զամմ իտէն պուլունտու-
ղու հալտէ , գարարը սապլըզըն ֆէս-
խիլլէ , գարարը ախէր վէճհէ իճրա
գըլընմագ , վէ հիյնի միւպայիտէտէ ,
հէր քիմ օլուր իսէ օլուն , արթըր-
մաղա մէէգուն օլմագ , վէ միւտտէթի
մէքքիւրէ խիթամըլլա , գարարը միւ-
պայիտէ վուգուլինտէն սօնրա , զամայի-
մի վագըաեա իթիպար օլունմամագ
իւզրէ գարար վիրիլլէ :

ՕՆՈՒՆՃՈՒ ՊԱՊ

Ինթիքապը Էշէ-Է-Էն-Էն-Էն ԿԵՐ :

280. Հէնուզ թէէտիյեթ օլունմա-
մըջ օլան թիւճճար թահվիլաթը , վէ
սայիր սէնէտաթտէն իպարէթ հաւա-
լէ էվրագը , միւֆլիսին հիյնի իֆլասըն-
տա , եէտինտէ այնէն մէվճուտ պու-
լունտուղու թագտիրտէ , էկէր էվրա-
գը մէրգումէ , եալընըզճ ագճէսինի
թահսիլ , վէ սահիպլինին սիրարըշընա
գատար , մէպլաղընը հըֆլ իլլէմէք
շարթըլլա իրաալ օլունմուշ , վէ եախօտ
մըգտարը մուայեէն հափալաթըն թէէ-
տիյեթսինէ , սահիպի թարաֆընտան ,
սարահէթէն թախսի գըլընմըջ իսէ ,
Իֆլասըր գուհուրինտէ , իսթիրտատը
լագըմ կէլլէր :

281. Քէզալիք , էմանէթ թարիգիլ-
լէ , եախօտ մալ սահիպլինին հիսապը-
նա մահսուպէն , ֆիրուխթ օլունմագ

(2) Զամայիմ , զամիլար , իլավէլլէր :

չարթիյէ, միւֆլիսէ թէսլիմ օլունմուշ օլան էմթաա, հէրնէ վազըթտան պէ-
րու եանընտա գալմըշ օլուր իսէ օլ-
սուն, մատամ քի հէյեթթի մէճմուա-
սըյլա, եախօտ պիր մըգտարը այնէն
մէվճուտ օլա, կէրիեէ ըէտտ օլունուր,
վէ հաթթա, էմթաայի մէգքիւրէնին,
վէ եախօտ պահասը, վէ եախօտ պա-
հասընըն պիր մըգտարը, հէնուզ թէե-
տիյեէ օլունմամըշ օլունուր, վէ եա-
խօտ մուգապիլինին իթաաը իլէ թէս-
վիյեէ գըլընմատըղը, վէ եա միւֆլիս
իլէ միւշթէրիսի պէյնինտէ ճարի օլան
ախու իթա հիսապլարընա թէգասս⁽¹⁾
վէ մահսուպ իտիլմէտիկի հալտէ, քէ-
զայիք իսթիրտատը ըազըմ կէլիր:

282. Բէգալիք, միւֆլիսէ իրապ օ-
լունմուշ օլան էմթաա, մատամ քի
միւֆլիսին, վէ եախօտ միւֆլիսին հի-
սապընա մահսուպէն ֆիրուխթինէ մէե-
մուր օլան գօմիսիօնճուկուն մախլէնէ-
րինէ նազլ ու իսալ օլունմամըշ օլա,
իսթիրտատ օլունուր խանճագ, էմթաա
իրսալ իթմիշ օլան շախսըն իմզասըյ-
լա միւմզի իրսալիյեէ գայիմէլէրի, վէ
էմթաա նիւմունէ վէ տէֆթէրի մու-
ճիպինճէ, պիլա հիլէ միւֆլիսէ վասըլ
օլնաղտան էվվէլ, թէվասսութուլլա
ֆիրուխթ օլունմուշ իսէ, պու պապ-
տէ իսթիրտատ տափասը մէսմու տէ-
կիլ տիր. գալտը քի, իսթիրտատ իտ-
տաասընտա օլան քիմսէ, օլ վազթէ
գատար, կէրէք ալէլ հիսապ ախլ իյ-
լէտիկի մէպալիղի, վէ կէրէք նաուլը
սէֆինէ վէ արապա քիրասը, վէ գօ-
միսիօն, վէ սիկուրթա, վէ սայիր մէ-
սարիֆ նամըյլա, միւֆլիս թարաֆըն-
տան խարճ օլունան ազճէեի, ալա-
ճագըլլարըն մասապընա ըէտտ վէ թէս-
վիմէ, վէ պունլարտան տօլանը հէնուզ
իսթիֆա օլունմամըշ օլան տէյեունուն
իֆասընա մէճպուր տուր:

283. Միւֆլիսէ պէյ վէ ֆիրուխթ
օլունուպ, հէնուզ եէտինէ թէսլիմ օ-

լունմամըշ, վէ կէրէք միւֆլիսէ, վէ
եա միւֆլիսին հիսապընա մահսուպէն
ախէրէ կէճստէրիլմէմիշ օլան էմթաա-
նըն թէվգըֆընա, պայլինին⁽²⁾ սալա-
հիյեթթի տէրքեար տըր:

284. Սալիֆ իւզ զիքը իքի մատտէլէ-
րին մանթուգունճա, պիր կիւնա մէն-
ֆաաթ միւլահազա օլունտուղու հալ-
տէ, մուգատտէմա պանի իլէ միւֆ-
լիս պէյնինտէ գարարկիր օլմուշ օլան
պահանըն, պանի թարաֆընա թէե-
տիյեէսիլլէ պէյ օլունմուշ օլան էմ-
թանըն թէսլիմինի իտտաա իթմէք
խուսուսունտա, թիճարէթխանէտէն
թայեին գըլընան մէէմուրուն ըուխսա-
թը իլէ, վէքիլլէր մէէգուն օլուրլար:

285. Իֆլաս վէքիլլէրինին, թիճա-
րէթխանէտէն թայեին գըլընան մէէ-
մուրուն թէնսիպի իլէ, իսթիրտատ
քէյֆիյեթթինէ տայիր իտտապարըն
գապուլինէ սալահիյեթթիլլի տէրքեար
տըր. էկէրչի, պունլարտան տօլանը
պիր կիւնա միւնազաա զուհուր իտէր
իսէ, քէյֆիյեթթի, մէէմուրու միւմաի-
լէյահէն իսթինթազ վէ սիւալ օլուն-
տուգտան սօնրա, իճապը, թիճարէթթ-
խանէ թարաֆընտան հիւրմ օլունուր:

ՕՆ ՊԻՐԻՆՃԻ ՊԱՊ

Իֆլաս հիւսնա տապարինտի, մաղալիլիլինէ
պայիք իպրաա պէնանընտա ուր:

286. Կէրէք իֆլասըն իլանընը միւ-
պէյեին, վէ կէրէք միւֆլիսին իֆայի
տէյնտէն աճպինէ մէպաէ օլմագ իւզ-
րէ, թարիս թայեինինի միւթէզամլին
սուտուր իթմիշ օլան հիւրմ ու իլամ-
լարըն ալէյհինէ վուգու պուլան մու-
խալիֆէթ վէ իթիրալ, միւֆլիս թա-
րաֆընտան իսէ, սէքիզ կիւն, վէ սա-
յիր ալազատարլարը ճանիպլինտէն օ-
լուր իսէ, պիր այ միւտտէթ իւզրէ
ճայիզ տիր. վէ իշպու մէօհլէթլէրին

(1) Թէգաս, հալալէ, մահսուպ իթմէք:

(2) Պայիք, սալթան:

իպթիտասը 152 ինճի մատտէտէ մու-
հարրէր օլտուղու վէճճէ, իֆլասըն
մէրասիմի նէշը ու իլանը իճրասը կիւ-
նիւնտէն իթիպար օլունուր:

287. Պէր վէճճի մուհարրէր, իֆլա-
սըն իլանը, վէ միւֆլիսին իֆայի տէյն-
տէն աճղինէ մէպտէ օլմագ իւզրէ,
թարիս թայեիին զըմննտա սուտուր
իթմիշ օլան հիւքմ վէ իլամլար ման-
թուզունճա, միւֆլիսին իֆայի տէյն-
տէն աճղինէ մէպտէ օլմագ իւզրէ վազ
ու թայեին օլունան վազթը թէպտիլ,
վէ վազթի ախէրէ նաղլ ու թահվիլ
իյլէմէք խոտսուտունա տայիր ալաճագ-
լըլարըն հէր կիւնա վուզու պուլան
իտտաալարը, զիմէմաթըն թաստիգ
վէ թահզըզը զըմննտա թայեին օլու-
նան մէօհլէթլէրին ինգըզասընտան սօն-
րա, մէսմու տէկիլ տիւր. վէ զիւքր օ-
լունան մէօհլէթլէրին ինգըզասընտան
սօնրա, միւֆլիսին իֆայի տէյնտէն
աճղի քէյֆիյեթիսին թարիսի, մու-
գատտէմա թայեին օլունտուղու իւզ-
րէ գալարագ, պիր վէճճէ թաղեիը
վէ թէպտիլ գապուլ իթմէեիպ, պիլ
ճիւմլէ ալաճագլըլար հագգընտա, մէ-
րի իւլ իճրա տըր:

ՖԱՍԼԸ ՍԱՆԻ

Թափաբաշլը վէ հէյլէ իֆլաս պէեաննա օլտա,
պոս պոսի լէն պոսպը Թաշլէթլի պիր:

ՊԱՊԸ ԷՎՎԷԼ

Թափաբաշլը Թաֆլիս պէեաննա պըր:

288. Թագսիրաթլը իֆլաս զուհու-
րինտէ, վէքիլլէրին, վէ պիլ ճիւմլէ

ալաճագլընըն իտտաալարըլա, միւֆլի-
սին թագսիրաթլը վագըասը, թիճա-
րէթիսանէտէ, մէճլիսճէ թէպէյեիւն
վէ թէհագգուգ իյլէտիքտէն սօնրա,
թիճարէթ նէզարէթիսին ինհասը իւզ-
րէ, պէր մուճիպի գանուն, թէէտի-
պաթը իճապիյեթիսին իճրասը հիւքմ
օլունուր(*),

289. Հէր թաճիրի միւֆլիսէ, էկէր-
չի էվվէլա քէնտի նէֆսինէ, վէ իտա-
րէյի պէյթիյեթիսին մախսուս մէսա-
րիֆի, հատտէն զիեատէ իթմիշ, վէ
սանիեա, միւճէրէտ պախթ իշի օլան
մուամէլաթտա, վէ եախսու էմրի իթի-
պարի հիւքմիւնտէ պուլունան էմթաա,
վէ գամպիօ ախզ ու իթասընտա, մէ-
պալիղի քէսիրէ սարֆ վէ իսթիհլաք իյ-
լէմիշ, վէ սալիսա, իֆլասընը թէէթի
զարազըլա, պազը էմթաաթը իշթի-
րա, վէ պատէհու ըայիճինտէն տուն
պահա իլէ պէյ վէ ֆիրուխթ(**) իտէ-
րէք, մութլագա սէրմայէ թէտարիքի
զըմննտա, թիւճճար թահվիլաթընըն
թէտապիլ վէ թաաթիթիսի, վէ մէ-
պալիղ իսթիգրազը միսիլու զարար ու
զիեանը մուճիպ էսպապ ու վէսայիլէ
միւթէշէպպիւս օլմուշ, վէ ըապիա, ի-
ֆայի տէյնտէն աճղի կիւնիւնտէն սօն-
րա, տիկէր ալաճագլըլարըն մասաաթ-
նա իսալը զարար իյլէմէք իւզրէ, ա-
խէր պօրճուսունա ագճէ վիրմէք մի-
սիլու հալաթտէ պուլունմուշ օլան հէր
պիր թաճիրի միւֆլիս, թագսիրաթլը
միւֆլիս օլմագ իւզրէ, հիւքմ ու իլան
օլունմասը լազըմ կէլիր:

290. Միւֆլիս օլան հէր պիր թա-
ճիր, էվվէլա պազգասընըն հիսապընա
մահսուպէն, մուգապիլինի ալմագսը-
ղըն, քէնտի հալ վէ իգթիտարընըն

(*) Թագսիրաթլը միւֆլիսին թէէտիպի,
հապատան իպարէթ օլուպ, իճապընա կէօրէ,
պիր պտան ագալլ, վէ իքի սէնէտէն զիեա-
տէ օլամագ:

(**) Պիր մէօհլ վէ վատէյի մախսուտէ իլէ,
կիւեա գամպիօ վէ մաթաա պէյ վէ ֆիրուխթ

օլունուպ, գահիրտէ ճիսմի եօգ իքէն, միւտ-
տէթի մէքքիւրէ զարֆընտա վուզու պուլան
թէֆապիլ թի ֆլիեաթ, պաեի վէ միւթէրի
պէյինտէ ախզ ու իսթիֆա օլունմագ իւզրէ,
պիր նէվի էմրի իթիպարի թիճարէթ օլունու-
ղըն:

մաֆէվզընտա , զայելթ ճէսիմ ատտ
 օլունան պազը թահիւտաթը տէրիւհ-
 տէ իյլէմէսի , սանիւա , սէպզաթ ի-
 տէն գօնգօրտաթօ , եանի ուզլաշմա
 սէնէտինին շէրայիթինի իֆա իթմէ-
 տիքճէ , թէքրար իֆլասը թէպէյեիւն
 իթմէսի , սալիսա , զէվճէսինին ճէհա-
 զը օլան էմլաքի , քէնտի էմլաքինէ գա-
 թըրմըշ , վէ եախօտ ալըրմըշ օլարազ ,
 թէէհիւլ իթտիքտէն սօնրա , 69ուն-
 ճու , վէ 70ինճի մատտէլէրին ահքեա-
 մլնա մութապըզ հարաքեաթտա պու-
 լունմամասը , բապիա , իֆայի տէ յնտէն
 աճգի կիւնիւնտէն իթիպարէն իւշ կիւն
 զարֆընտա , 148ինճի , վէ 149 ունճու
 մատտէլէրին մանթուգոււնճա , իֆլա-
 սընա տայիր իգթիզա իտէն իլաննա-
 մէհի , թիճարէթիսանէհէ թէսլիմ իթ-
 մէմէսի , վէ կէրէք իշպու իլաննամէ եք-
 տիկէրէ միւթահիւտ պիւ ճիւմէ շէ-
 րիքէրին իսիմէրինի , միւշթէմիլ օլմա-
 մասը , իսամիսա , մանիի շէրիսի եօզ
 իքէն , թայեին օլունան վազթ վէ մէօհ-
 լէթ էսնասընտա , վէրիլէրին եանընա
 կէրմէմէսի , վէ եախօտ թէէմիննամէ-
 սինի ախզ իթտիքտէն սօնրա , իսպա-
 թը վիճուտ իյլէմէմէսի , սատիսա , տէ-
 ֆաթիլի իճապիյեհէի թութմաեղպ ,
 քեաֆֆէյի մէվճուտաթ , վէ տէյեուն ,
 վէ ալաճաղընըն տէֆթէրի , սահիհէն
 մուհարրէր օլմաեղպ , կէրէք թիճա-
 րէթ տէֆաթիլի , վէ կէրէք մէվճու-
 տու տէյեուն վէ զիմէմաթընըն , նա
 թէմամ օլարազ , նիզամ վէ ուսուլինէ
 մուվաֆըզ օլմամասը , վէ հիլէսիզճէ
 ալաճազ վէ վիրէճէկինին հիսապընը ,
 հազըզաթէ մէգարին օլարազ թազ-
 տիմ վէ իրան իտէմէմէսի միսիլու-
 քէյֆիյեաթըն պիլիյլէ իթթիհամ օ-
 լունան հէր պիր թաճիլի միւֆիս ,
 թազսիլաթը միւֆիս հիւքմիւնտէ
 ատտ վէ իթիպար օլունապիլիլ :

291. Վէրիլէր , ալաճազըլարըն ,
 նուֆուս ճիհէթիլէ էքսէր վէ ազլէպ

(¹) Գէրհ Դ Ինճի , կիզլէմէք :

օլանլարը թարաֆընտան ըէյ վէ դա-
 րարլարը իւզրէ մէէզըն օլմատըգճա ,
 մասա թարաֆընտան , թազսիլաթը
 իֆլաս տալասընա թէսատտի իտէմէզ-
 լէր :

ԻԲԻՆՃԻ ՊԱՊ

Հնէն Իֆլա ղէտընդ ԴԵՐ :

292. Միւֆիս օլան թաճիլ , հիսապ
 տէֆթէրլէրինի քէթմ իլէ , էվրազը
 մէվճուտէ վէ մուհարրէրէսինտէ , վէ
 կէրէք ըէսմի վէ եախօտ եալընըզ քէն-
 տի իմզասըլլա թէրթիպ օլունան սէ-
 նէտաթտէ , վէ պիլանշօ տէֆթէրինտէ ,
 էմլալը մէվճուտէսինին պիր մըգտա-
 րընը քէթմ ու իխֆա(¹) իթմիշ , վէ կէ-
 րէք տէյնի օլմաեան մէպալիլ իշին ,
 քէնտիսինի մէտեուկէ օսթէրմիշ իսէ ,
 հիլլէ վէ խիւտէհէ սիւլուք իթմիշ օ-
 լաճաղընտան , միւֆիսի հիլլէքեար օլ-
 մազ իւզրէ իլան օլունուպ , օլ պապտէ
 ճէզա դանուննամէսինտէ մէսթուր սա-
 րըզլար(²) հազըզնտա մուգարրէր օլան
 թէէտիպաթա միւսթահազգ օլուր :

293. Հիլլէլի իֆլաս իշին , վուգու-
 պուլան տաալա մէսարիֆի , հիշ պիր
 վազըլթտա , ալաճազըլարըն մասա-
 սընա թահմիլ օլունմազ . անճազ ,
 պիր վէ միւթէատտիտ ալաճազըլար ,
 միւճէրրէտ քէնտի թարաֆլարընտան
 օլարազ , խօտ պէ խօտ տաալաճը օլուպ-
 տա , միւֆիսին պէրաէթի զիմէթի
 թէհազգուգ իտէր իսէ , օլ հալտէ ,
 տաալա մէսարիֆի , մէզքիւր միւտտաի-
 լէրէ ըաճի օլուր :

ԻԶԻԻՆՃԻՒ ՊԱՊ

Միւֆիս Իֆլա ղէտընդ ԴԵՐ ԴԵՐ :
 Իրիւնտա օլունան ճիւննա վէ ըէօհէրլէր ղէ-
 եանընդ ԴԵՐ :

294. Էվլէլա , միւֆիսին սիւանէթ

(²) Սարէլէր , իւրսըզլար :

վէ մէնֆաւթը իշին, մէնգուլ վէ ղայ-
րի մէնգուլ էմվալընըն մէնմուհին,
վէ եախօտ պիր մըգտարընը իխրաճ վէ
թէֆրիգ, վէ եախօտ քէթմ ու իխֆա
խտէն, սանիեա, կէրէք քէնտիլէրինին,
վէ կէրէք մուվազաա թարիգիյլէ սա-
յիր քիմնէլէրին իամլէրինտէ, սախթէ
զիմմէթլէր թէրթիպ իտէրէք, հիյլէ
իլէ իֆլաա տէֆթէրինէ տէրճ վէ թաա-
տիգէ իճթիրա իյլէտիլէրի թէպէյ-
եհւն վէ թէհազգուգ իյլէեհէն, սալի-
աա, պաչգասընըն իամիյլէ, վէ եա-
խօտ մէվհում վէ ղայրի մէվճուտ պիր
իամ իլէ թիճարէթ իտէր իքէն, 292ին-
ճի մատտէտէ մուհարրէր թէօհմէթ-
լէր իլէ միւթթէհէմ օլան էյխաա, հիյ-
լէքեար միւֆլիս հազգընտա թէրէթ-
թիւպ իտէն թէէտիպաթա, միւսթա-
հազգ օլուրլար:

295. Միւֆլիսէ այիտ օլան էչեաեը
իխրաճ ու թէֆրիգ, վէ քէթմ ու իխ-
ֆա իթմիշ օլան միւֆլիսին զէվճէսի,
վէ ապա ու էվլատ վէ սայիր ազրա-
պասը, հէր նէ գատար միւֆլիս իլէ
միւթթէֆիգան ամէլ ու հարէքէթ իթ-
մէմիշլէր իսէ տէ, պէր վէճհի մուհար-
րէր էչեաեը քէթմ ու իխֆա իյլէտիք-
լէրի սապիթ վէ միւթթէհազգըգ օլ-
տուղու հալտէ, սարիգլէրէ մախսուս
թէէտիպաթէ միւսթահազգ օլուրլար:

296. Սալիֆ իւզ գիքը մատտէլէրտէ
մուհարրէր հալաթըն զուհուրինտէ,
հէր նէ գատար միւֆլիսին պէրաթի
զիմմէթի թէպէյեհւն իտէր իսէ տէ,
էվվէլա հիյլէ իլէ իխրաճ ու քէթմ ու
իխֆա օլունան պիլ ճիւմէ էմվալ, վէ
հուգուգ, վէ սայիրէնին, ալաճազը-
լարըն մասաարնա իրճա վէ իտէսի,
վէ սանիեա, պա իլամ մըգտարը թախ-
սիս գըլընաճազ կիւղէշթէ վէ զիեա-
նըն թազմին վէ թէէտիյեհէսի խուսուս-
լարը, թիճարէթխանէ թարաֆընտան
թախսիս վէ հիւքմ օլունուր:

297. Իֆլաա մուամէլաթընըն իտարէ-
սինտէ, զուլմ ու թէատտի իլէ միւթ-

թէհէմ օլաճազ հէր պիր վէքիլին
թէէտիպի, իքի այտան ազալլ, վէ ի-
քի սէնէտէն զիեատէ օլմամազ իւզըն
հապստան իպարէթ օլուպ, զարարտի-
տէ օլան թիմնէլէրէ, իատէ օլունաճազ
էմվալու թազմինաթըն ըուպունու թէ-
ճափուզ իթմէմէք, վէ նիհայէթ եիւզ
ղուրուշտան ազալլ օլմամազ իւզըն,
ճէրիմէ իթասընտան իպարէթ տիր:

298. Իֆլաա մէսալիհինին միւզաքէ-
րաթընտա ըէյինի սէօյլէմէկէ սալա-
հիյեթի օլան ալաճազը, միւֆլիսին
լէհինտէ վազը օլաճազ ըէյինէ միւ-
քեաֆաթ օլմազ իւզըն, քէնտի մէն-
ֆաւթը մախսուսէսի իշին, կէրէք միւֆ-
լիս, վէ կէրէք սայիր քիմնէլէր իլէ
ահտ ու շարթ իթմիշ, վէ եախօտ միւֆ-
լիսին նուգուտը մէվճուտէսինտէն ախզ
օլունմազ իւզըն, քէնտիսինէ պիր ֆա-
յիտէ թէրէթթիւպլինի մուճիպ մուզա-
վէլէյի մախսուսէսին ազտ ու բապ-
թընա միւպատէրէթ իյլէմիշ օլտուղու
թազտիրտէ, միւտտէթի պիր սէնէ-
տէն զիեատէ օլմամազ իւզըն հապս
օլունուր. էկէրշի, զիքը օլունան ալա-
ճազը, իֆլաալըն վէքիլլէրի զիւմէ-
սինտէն իսէ, հապս միւտտէթլինին ի-
քի սէնէեհէ գատար իմթիտաաթը իճա-
պընտան տըր:

299. Սալիֆ իւզ գիքը մատտէ ման-
թուղունճա, պու վէճհիլէ ազտ օլու-
նան հիյլէլի մուզավէլաթ, կէրէք միւֆ-
լիս, վէ կէրէք սայիրլէրի հազգընտա
ֆէսի ու իլղա օլունարազ, քէէն լէմ
եհէիւն հիւքմիւնտէ օլաճազընտան
պաչգա, պու սուրէթլէ ալընմըշ օլան
մէպալիզ, վէ գըյմէթի էչեա, հէր քի-
մէ բաճի իսէ, իսթիրտաա վէ իթա օ-
լունմազ լազըմ տըր:

300. Ձիքը օլունան մուզավէլաթըն
ֆէսի ու իլղաաթ լազըմ կէլտիքտէ,
մութլազա թիճարէթխանէ թարա-
ֆընտան ֆաս ու ըույեթթ օլունմաաթ
իճապընտան տըր:

301. Միւֆլիսին հիյլէ վէ խիւտէ-

սինտէ, զայրելէր թարափընտան վու-
գու պուլան թէօհմէթլէր իլէ, հէյլէլ-
իֆլաս, վէ թազսիրաթլը իֆլաս խո-
սուլարընա. տայիր օլան պիլ ճիւմէ
պապլարըն շամիլ օլտուղու մէվատտ
մէֆատընճա, պիր քիմնէնին ալէյհին-
տէ հիւքմիւ հապի սատրը օլան գա-
րարնամէ վէ իլամլարըն սուրէթլէրի,
պէր մուճիպի ուսուլ նէշը ու իլան ի-
լէ, մէսարիֆի իլան տախի, ալէյհինէ
հիւքմ օլունմուշ քիմնէնէ շէքտիրիլի:

ՏԵՕՐՏԻՆՃԻԻ ՊԱՊ

Թաֆուրիլը Վէ հէյլէլ իֆլաս շահարէնի, էփ-
լալ ու էփլալին իտարէն պէտնընադ րը:

302. Թազսիրաթլը վէ հէյլէլ իֆ-
լաս տավար իշին, պիր քիմնէ ալէյ-
հինէ հիւքմ ու իլամ օլունտուղու
թազտիրտէ, 296 ընճը մատտէտէ
թասրիհ գըլընան տաավիտէն մատ-
տուտ օլմանան տավար թէֆրիգի ի-
լէ, հէման էմվալ ու էմլաքէ տայիր,
վէ իֆլաս ըն թէսվիյեհսինէ միւթէտա-
յիր պիլ ճիւմէ թէնպիհաթ իճրա գը-
լընարագ, մէհաքիմի սայիրէնէ նագլ
ու հավալէսի ճայիլ տէկիլ տիր:

303. Միւֆլիսին հէյլէ վէ իսիտէ-
սինէ տայիր օլան վուգուլաթըն թէ-
ճէսսիւս վէ թահգըզը իճապ իլլէտի-
կի իֆլաս վէքիլլէրի, քէնտիլլէրինտէն
թալէպ օլունարճագ սէնէտաթ վէ էվ-
րագ իլէ թահգըզաթլը լազըմէլլէրինի,
ճանիպի նէզարէթի Թիճարէթէ թազ-
տիմ վէ իֆատէնէ մէճպուր տուրլար:

304. Պէր վէճհի մուհարրէր իֆլաս
վէքիլլէրի թարափընտան, ճանիպի նէ-
զարէթի Թիճարէթէ թազտիմ վէ իթա
օլունարճագ սէնէտաթ վէ էվրագըն
իճրայի թէճէսսիւս վէ թահգըզաթլը
էսնաարնտա, վէքիլլէր իղթիկա իլլէ-

տիկի հալտէ, Թիճարէթիսանէ մու-
գայեիտինին մաարիֆէթիլլէ, էվրագը
մէգըլէրէնի ըույեհէթ վէ գըրաաթ իթ-
մէկէ, վէ իճապը թազտիրինտէ ըէս-
մի, վէ մուսատտագ, վէ զայրի ըէսմի
սուրէթլէրինի, մուգայեիտի միւմայի-
լէյհ թարափընտան ախլ իլլէմէկէ
մէէզուլն տուրլար. վէ պունլարտան
մութլադա թէվիզըֆ վէ հըֆղ օլուն-
մասը թէնպիհ օլունմամըշ օլան էվրագ
վէ սէնէտաթ, գարարնամէ վէ եախստ
իլամըն իտարընտան սօնրա, վէքիլլէ-
րէ թէպիմ օլունուպ, վէքիլլէր թա-
րափընտան տախի, ախլ օլունտուղու-
նու միւշիր սէնէտի լազըմ իթա գը-
լընըր (*):

ՖԱՍԼԸ ՍՍԼԻՍ

Միւֆլիսին իտարէն ինիպարը պէտնընադ րը:

305. Միւֆլիս օլան քիմնէ, տէյնի
օլան պիլ ճիւմէ մէպալիդի, ըէս իւլ
մալ, վէ կիւզէշթէ, վէ մէսարիֆիլլէ
պէրապէր, թէմամէն վէ քեամիլլէն
թէէտիյեհ վէ իֆա իլլէտիքտէն սօնրա,
իթիպարը սապըզընը իատէնէ նայիլ
օլապիլիւր. ֆագաթ, միւֆլիսի մէգըլէր,
իֆլասը վուգու պունմուշ պիր շիրքէ-
թին շէրիքի իտէ, շիրքէթի մէրզումէ
տէյեռնուլուն ըէս իւլ մալ, վէ կիւզէշ-
թէ, վէ մէսարիֆիլլէ պէրապէր, թէ-
մամէն վէ քեամիլլէն էտա վէ իֆա օ-
լունտուղունու իսպաթ իլլէմէտիքճէ,
վէլլէվ⁽¹⁾ քէնտիսինէ պաշգաճադ զօն-
գօրտաթօ սէնէտի իթա օլունմուշ իտէ
տախի, իատէյի իթիպարէ մազհար օ-
լամազ:

306. Իատէյի իթիպար իսթիտասը-
նա թէշէպալիս իտէն հէր պիր միւֆ-
լիս, պիր գըթա արզուհալ թէրզըրիմ,
վէ ալաճագլըլարըն իպրա թէգըքէրէ-

(*) Զիրա, էվրագը մէգըլէրէնին պագը-
սընտա տախիթէքէարըզ, վէ սայիր պու մի-
սիլու շէյէր անլաշըրպ վէ սապիթ օլուր

իտէ, իճապը, լի էճ իւլ իճրա հըֆղը միւգ-
թէգայի մալահաթ տըր:

(1) Վէլլէվ, հաթթա:

լէրնի, վէ թաստիգի հալ իտէճէք սայիր սէնէտաթը, արդուհալը մէգ-բիւր իլէ մաէն, ճանիպի նէզարէթի թիճարէթէ թագաթիմ իլլէմէք լազըմէտէն տիր:

307. Զիքըր օլունան արդուհալ վէ էվրագըր սայիրէ, թարափը նէզարէթի միւշարիլէյհատէն մէէմուրլարընա հա-վալէ օլունարագ, սուրէթի իսթիտա, մէէմուրլարը մարիֆէթիլլէ, պիր գը-թա վարագաեա իխրաճ իլէ, իսթիտա իտէն քիմսէնին մուգըրմ օլտուղու մէմէքէթին, վէ էկէրչի սահիպ իսթի-տա, իֆլասըր զուհուրինտէն սօնրա, թէպտիլի մէսքէն իթմիլ իտէ, իֆլասըր զուհուր իտէն մէմէքէթին թիճարէթ վէրիլլէրինէ պիլ իրաալ, միւնտէրիճ օլտուղու քէյֆիլէթիլլէ թահգըզը, անլէրին մաարիֆէթիլլէ իճրա օլուն-մագ, վէ Տէրսաատէթտէ իտէ, թիճա-րէթիսանէ մաարիֆէթիլլէ, սուրէթի թահգըզընա պագըրմագ, լազըմէտէն տիր:

308. Պէր մինլալը մուհարրէր վու-գու պուլան իսթիտանըն պիր գըթա սուրէթի իխրաճ իլէ, թիճարէթիսանէ գաբուսու, վէ սայիր իճապ իտէն մա-հէլլէրէ, վէ պօրսա թապիր օլունուր գամպիալ ախղ ու իթասընա մախսուս օլան էէրլէրէ թաալիգ իլէ, իքի այ միւտտէթ իպգա օլունարագ, վէ զա-գէթա էվրագընա տախի տէրճ գըլը-նարագ, իլան օլունուր:

309. Պէր վէճհի մէշուհ, ալաճա-ղընըն ըէս իւլ մալ, վէ կիւզէշթէ, վէ մէսարիֆիին թէմամէն վէ քեամիլէն ախղ իթմէմիլ օլանլարըն, վէ կէրէք միւֆլիս իլէ սայիր իլլէշէրլի պուլունան-լարըն, հէր պիր սէնէտաթը միւգթա-ղիլէսիլլէ պէրապէր, թիճարէթիսա-նէյէ արդուհալ թագաթիմիլլէ, միւֆ-լիսին իառէյի իթիպարը խուսուսունա մուխալիֆէթ իտէպիլիլ. անճագ, մու-խալիֆէթ իտտաասընտա օլանլարըն, միւֆլիսին իառէյի իթիպարը իտտաա-

սընա տայիր օլան միւզաքէրէտէ պու-լունմասը ճայիլ տէկիլ տիր:

310. Պէր վէճհի պալէա թայիլին գը-լընան իքի այ մէօհէթին ինգըզասըր ագըպինտէ, միւֆլիսին իֆլասըր վու-գու պուլան մահէլլ, Տէրսաատէթտէ իտէ, թիճարէթիսանէ թարափընտան, վէ թաշրա մահէլլէրտէ օլտուղու սու-րէթտէ, զիքըրի սէպգաթ իլլէտիկի վէճհէ, թաշրա մահէլլէրտէ պուլու-նան թիճարէթ վէրիլլէրի ճանիպինտէն, միւֆլիսին իսթիտասընա տայիր տէսթ-րէս օլունաճագ թահգըզաթ, վէ կէ-րէք մէրգուսուն իսթիտասընա մու-խալիֆէթ վէ իթիրազ քէյֆիլէթի, պաշգա պաշգա թագըրիլլէր իլէ ճա-նիպի նէզարէթի թիճարէթէ ինհա վէ իղպար, վէ օլ պապտէ ըէյլէրի տախի իլավէ վէ թիգըեար օլունուր:

311. Պէր վէճհի պալէա, միւֆլիսին իառէյի իթիպարընա տայիր օլան իս-թիտասըր, գապիլի իսաֆ օլուպ օլմա-տըղը ճանիպի նէզարէթի թիճարէթ-տէն պա իլամ հիւքմ օլունուր. էկէր-չի գապիլի իսաֆ օլմատըղըհիւքմ օ-լունուր իտէ, պիր սէնէ միւստէթ միւ-րուր իթմէտիքճէ, միւֆլիս թէքրար իառէյի իթիպար իսթիտասընա թէ-շէպպիւս իտէմէք:

312. Միւֆլիսին իառէյի իթիպարը-նը հապի թէսթիր օլունաճագ իլամ, միւֆլիսին իֆլասըր զուհուր իտէն մա-հէլլ Տէրսաատէթտէ իտէ, թիճարէթ-իսանէ մէէմուրլարը, վէ թաշրա մա-հէլլէրտէ իտէ, օրալարտա պուլունան թիճարէթ վէրիլլէրի ճանիպինէ թէս-լիմ վէ թէսիլը պիլլէ, մաարիֆէթիլ-լէ լազըմ կէլէնլէր հուզուրունտա, ա-լէնէն գըրաթ օլունտուգտան սօնրա, իճապ իտէն մահէլլէրէ սէպթ ու գայտ իթտիրիլիլ:

313. Հիլլէլի իֆլաս, վէ սիրգաթ, վէ տօլանտըրըճըլըգ, վէ էէտի էմա-նէթլէրինէ թէվաթի օլունան էշէանէ թաատաթի վէ խիսանէթ, վէ եախուս

սահիճէն միւթէսարըրժ օլմատըղլարը
էմլալը պէյ վէ ֆիրուխթ իթմէք թէօհ-
մէթլէրլըյլէ միւթթէհէմ օլտուղլարը
հիւքմ ու իլամ օլունմուշ օլան քիմ-
սէլէրին, վէ կէրէք մուհավվէլի իւհ-
տէյի իտարէլէրի օլան էշեանըն հիսա-
պընը իթա, վէ զիմմէթլէրինի իպրա
վէ իսգաթ իթաիրմէմիշ օլան վասիլէր
վէ միւտիրլէր, վէ ալէլ իթլադ հիսապ
իթասընա մէճպուր մալ մէէմուրլարը-
նըն, քէմաֆի իւս սապըդ, իատէյի ի-
թիպարլարը խուսուսուհու թահսիլէ
սալահիյէթլէրի եօդ տուր. մաս մա-
ֆիհ, թագսիրաթլը միւֆլիս հազ գըն-
տա հիւքմ օլունմուշ օլան թէէտիպ
վէ թէրպլիյէ իճրա օլունտուղլտան
սօնրա, իատէյի իթիպարէ մազհար օ.
լապիլիւր:

314. Իատէյի իթիպարէ նայիլ վէ
տէսթրէս օլաման հէր պիր միւֆլի-
սին, գամպլիօ ախդ ու իթասընա մախ-
սուս օլան պօրսա թապիր օլունուր
մահէլլէ տուխուլի, վէ գամպլիօ ախդ
ու իթասընա միւպաշէրէթի, ճայիլ
տէկիլ տիր:

315. Միւֆլիս օլտուղու հալտէ վէ-
ֆաթ իթմիշ օլան քիմնէնին վէֆաթըն-
տան սօնրա, վէրէսէսի թարաֆընտան,
թէքմիլ ըրդ ու իատէյի իթիպարը ճա-
յիլ տիր:

Ֆիյ 18 րէմէղան, սէնէ 1286:

ԹԻՃԱՐԷԹ ԳԱՆՈՒՆՆԱՄԷՑԻ ՀԻՒՄԱՅՈՒ-
ՆՈՒՆԱ ԶԷՅԼ

ՊԻՐԻՆՃԻ ՅԱՍԼ

ՄՈՒԳԱՏՏԷՄԷ

ՄԱՏՏԷ 1. Քեաֆֆէյի տաալիի թի-
ճարէթ, զաթէն ասհապը, հէրնէ սը-
նըֆ վէ սըֆաթտա պուլունուր իսէ
պուլունսուն, պիլ խասսէ թիճարէթ

մահքէմէլէրի թարաֆընտան րույնէթ
վէ հիւքմ օլունաճադ. վէ ֆագաթ, մահ-
քէմէյի թիճարէթի օլման գազա-
լարտա, մէգըիւր թիճարէթ տալլա-
րընըն, ուսուլ ու գանուհը թիճարէթէ
թէվֆիգան ֆապ ու րույնէթի խու-
սուսու, հուգուգու ստիյնէնէ միւ-
թաալլիգ տաալիի րույնէթ իթմէք-
տէ օլան ումուրը միլքիյէ մէճլիսլէ-
րինէ հավալէ գըլընաճադ տըր:

2. Քեաֆֆէյի տաալիի թիճարէթ,
տէրէճէյի ուլատէ Տէրսաատէթ, վէ
եախօտ թաշրալար թիճարէթ մահքէ-
մէլէրինտէ րույնէթ օլունուր, ֆա-
գաթ, եալընըղ իշպու տէրէճէյի էվ-
վէլի մէհաքիմինտէ գաթիան ֆապ ու
հիւքմ օլունմասը գանուհէն մուայնէն
օլան տալլարտան մաատա, տաալիի
թիճարէթին, տէրէճէի սանիյնէտէ,
տիվանը իսթինաֆա նազլի ճայիլ օլուր:

3. Ձիյրտէ մուհարըր ուսուլ ու նի-
զամա թաթպիգան, Տէրսաատէթտէ
պիր իսթինաֆը տաալիի թիճարէթ
տիվանը թէէսիս վէ թէշքիլ օլունա-
ճադ տըր:

4. Թիճարէթ մահքէմէլէրինին ատէ-
տի, վէ թայնին օլունաճադ մէրքէղի,
վէ պունլարըն պաշգա պաշգա հիւքմ
ու իտարէսինէ թապի օլաճադ մէմա-
լիք վէ մէվազըրն տայիրէսի, պա իրա-
տէյի Սէնիյնէ թախսիս պուլլուլաճադ
տըր. վէ Տէրսաատէթ վէ սայիր մա-
հալլէրտէ թէշքիլ օլունաճադ մահքէ-
մէլէր, իքի մէճլիստէն իպարէթ օլա-
րադ, պիրի ումուրը թիճարէթի պէր-
րիյնէ, վէ տիկէրի պահրիյնէնէ միւ-
թաալլիգ տալլալարը րույնէթ իտէճէք
տիր:

5. Թիճարէթ մահքէմէլէրինին քեաֆ-
ֆէսի, վէ իսթինաֆ տիվանը, թիճա-
րէթ նէզարէթինին թահթը նէզարէթ
վէ իտարէսինտէ պուլունաճադ տըր:

6. Մէէմուրիյնէթի միլքիյնէ իլէ,
թիճարէթ մահքէմէլէրի մէէմուրիյնէ-
թինին, պիր շախստա թէճէմմիլի ճա-

Ի Խ Պ Ա Ր Ա Թ

1. Տիւսթուր ճիւղ պէ ճիւղ հէր հաֆթա չըգարըլաճագ , վէ պէհէր ճիւղիւ էլտէն ճէր զուրուշա սաթըլաճագ տըր :

2. Իսթանպուլ իշին ապօնէ եաղըլմագըլըլա հիմնէթ իտէն զաթլարտան , բէշինան ծնար ատէտ սիւմ մէճիտիւնէ թալէպ օլունաճագ տըր :

3. Թաշրալարա ճիւղ պէ ճիւղ կէծնտէրիլմէսի միւրատ օլունտուգտա , բօսթա իւճըթի պիլիւմ պօրծումուզ օլարագ , բէշինան իքիշէր պուշուգ լիրա թալէպ օլունաճագ տըր :

4. Տիւսթուրուն թէքմիլի օն ճիւտէ թագսիւմ օլունաճագ , վէ պէհէր ճիւտի , պիրէր չէյրէր լիրաեա սաթըլաճագ տըր :

5. Թաշրալարտան , մէգըիւր քիթապը ալմագըլըլը արզու իտիպատէ , բէշինան իքի պուշուգ լիրա վիրմէր իսթէմէնէրէր , անճագ հէր ճիւղիւնիւն պէտէլինի վիրմէքլիկի , վէ մէգըիւր ճիւղլէրինտէ , չըգարգճա բօսթա իլէ քէնտիլէրէ կէծնտէրիլմէսինի միւրատ իտէնլէրտէն , բէշինան էն աղը եարըմշար լիրա իսթէնլէճէր , վէ բօսթա իւճըթի իլէ պէրապէր , մէգըիւր մէպըլաղա մուգապիլ ճիւղլէր կէծնտէրիլիպ պիթ տիւրտէ , եէնիտէն եարըմշար լիրա տահա իսթէնլէճէր տիր :

6. Պու աղըր իշին , հէր քէսին արզուսունտան պուլունտուղա իւղրէ , լաեղգըլլա պաշա չըգարըլմասը , քիւլի մէսարիֆատ վէ բէշին բարաեա միւհթաճ պուլունտուղունտան , վէ իշէ վէրէսիճիլիք կիրտիկինտէ իտէ , թէշէպալիւսիւմիւղէ սէքթէ իրատ իտէճէկինտէն , պու պապատէ , քիմնէ թարաֆընտան վէրէսի գալմասընըն թէքիֆ օլունմամասը բէճա օլունուր :

7. Տիւսթուրտան զիեատէճէ իսթիֆատէ իտիլմէք իշին , հէմ տիգգաթըլը օգունուպ վէ միւթալաա իտիլմէսի , վէ հէմտէ հէր լուղէթ վէ իսթիլաշըն վէ ճիւմլէնին լաեղգըլլա անլաշըլմասը լապիւտտ օլտուղունտան , օգունեան զաթլարըն , հէր նօզթատա տուրուպ նէֆէս ալարագ , վէ ասլա իհմալ իթմէքսիլին , մանէալարը իշար իտիլմիշ օլան լուղէթլէրէ պիրէր պիրէր պագըլ ֆիքրինի անլամագըլըլա չարչարագ օգումալարընը , իտասսէթէն նասիհաթ իտէրիլ :

ԳԱՍ Հիմնարար Գիտ. Գրադ.

FL0573411

614
1252